

poděkování

Chtěl bych poděkovat vedoucím diplomové práce za přínosné konzultace nejen při práci samotné, ale i v průběhu semestrů předchozích. Dále chci poděkovat Městskému stavebnímu úřadu v Mariánských Lázních, konkrétně pak ing. Janu Panošovi, za jeho ochotu a pomoc při hledání potřebných podkladů. Také pak Městskému muzeu Mariánské Lázně a Mgr. Ing. Jaromíru Bartošovi za poskytnuté podklady a fotografie.

analytická část

- 01 úvod
- 02 studium kontextu lázeňské architektury
- 03 vrstvení fasád
- 04 hledání výrazových prvků původní fasády
- 05 analýza okolí a Mírového náměstí

návrhová část

- 01 zadání
- 02 koncept
- 03 návrh
- 04 hledání odkazu Halbayerova domu
- 05 závěr

seznam použité literatury
dokladová část

01

—

Mariánské Lázně

03

—

Františkovy Lázně

05

—

Kyselka

07

—

Bílina

09

—

Mšené-lázně

11

—

Lázně Libverda

13

—

Poděbrady

15

—

Bechyně

17

—

Velké Losiny

19

—

Karlova studánka

21

—

Luhačovice

02

—

Karlovy Vary

04

—

Lázně Kynžvart

06

—

Jáchymov

08

—

Teplice

10

—

Lázně Kunderatice

12

—

Janské Lázně

14

—

Lázně Bohdaneč

16

—

Třeboň

18

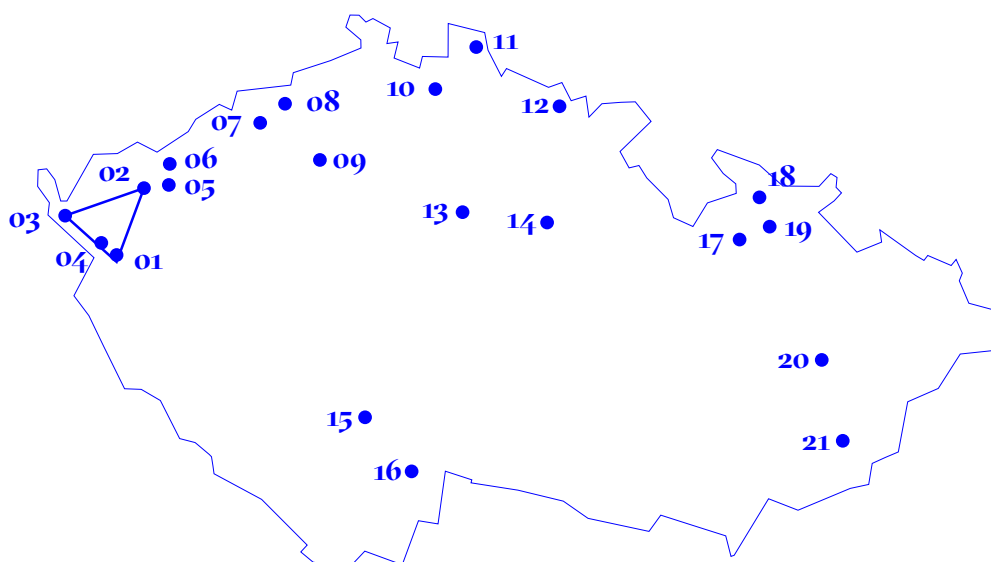
—

Jeseník

20

—

Teplice nad Bečvou

Úvod

Do zdobné estetiky Mariánských Lázní jsem se narodil a vždy ji přirozeně vnímal jako samozřejmost. Až v pozdějším věku jsem si začal uvědomovat, že s ulicemi města není něco v pořádku a že za přezdobenou estetikou lázeňských paláců se většinou neskrývá nic víc, než prázdné domy. Že fasády jsou pouhými kulisami zlaté éry města, která už je dávno minulostí.

Prostory za kulisou jsem začal prozkoumávat a objevoval skryté vnitřní světy opuštěných lázeňských domů. Takovým světem býval i lázeňský dům Rozkvět na Mírovém náměstí v centru města, který v roce 2014 vyhořel a město tak přišlo o jeden ze svých symbolů.

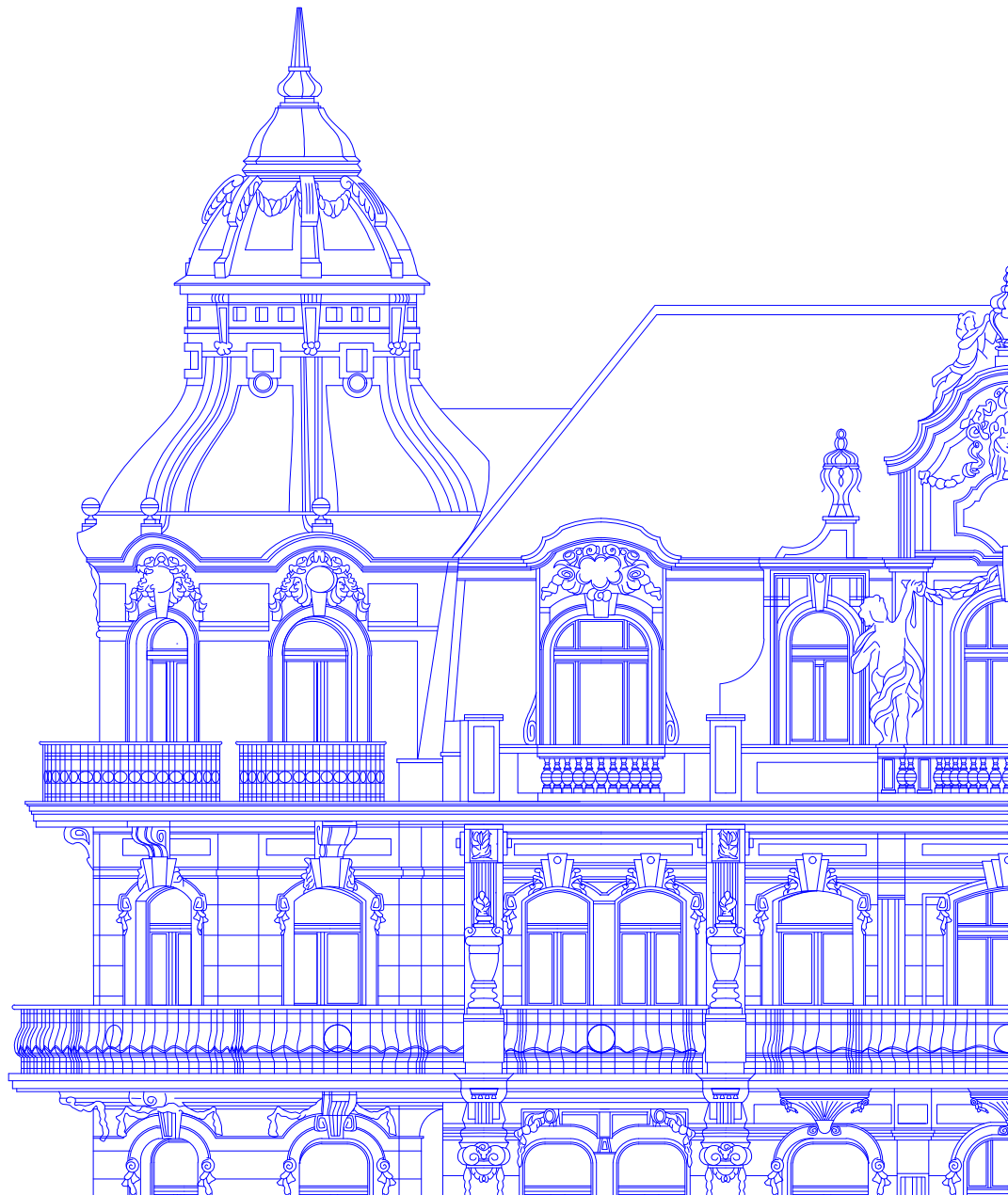
Po demolici domu se ve veřejném prostoru objevily plány a vize na vybudování jeho repliky. Projekt soukromého pětihvězdičkového hotelu, bez totální absence veřejné funkce, který je bohužel stále aktuální. Míra privatizace takto důležitého objektu a prostoru města je pro mě jako pro obyvatele Mariánských Lázní nepřijatelná. Stejně jako snaha doslovně a levně replikovat výraz původního objektu. Pokud nelze z důvodu majetkoprávních a ekonomických nic dělat s nově navrhovanou funkcí, lze se alespoň zamyslet nad výrazem domu a věnovat mu péči, jakou si takto významný prostor zaslouží.

Diplomová práce se zabývá otázkou, zda a jak je možné soudobou formou vstupovat do kontextu centra jednoho z nejprestižnějších lázeňských měst v Evropě. Jakým způsobem vhodně zacházet s jemností dekoru okolních staveb, jenž jsou jednou z největších dochovaných kolekcí tohoto typu architektury na světě a zda-li je vůbec možné dnes současným způsobem napodobovat historickou architekturu bez zápachu postmoderny a historismu.

studium kontextu lázeňské architektury

Publikací i autorů věnujících se lázeňské architektuře je mnoho. Co jsem ale jako student architektury postrádal, byla souhrnná publikace mapující estetiku mariánskolázeňských staveb jako celku jinak, než pomocí fotodokumentace např.: formou kreseb, skic nebo plánů. Pro pochopení a navrhování v takto specifickém kontextu, pro mě bylo nezbytné takový souhrn vytvořit.

V lázeňském centru jsem vybral jedenáct ikonických staveb různých typologií a měřítek, nejlépe vystihujících estetiku lázní druhé poloviny a konce 19. století. Původní plány jednotlivých fasád jsem následně digitalizoval a překreslené ortogonální pohledy byly použity jako další podklad pro prostorovou modelaci fasád a jejich segmentů.

01

pavilon Lesního pramene

02kolonáda Karolinina a
Rudolfova pramene**03**

pavilon Křížového pramene

04kolonáda Ferdinandova
pramene

pavilony, kolonády

05

Kolonáda Maxima Gorkého

pitné haly

06

lázeňský dům Palladio

07

Ředitelství lázní

08

lázeňský dům Pacifik

09

lázeňský dům Rozkvět

solitérní lázeňské domy

10

lázeňský dům Bohemia

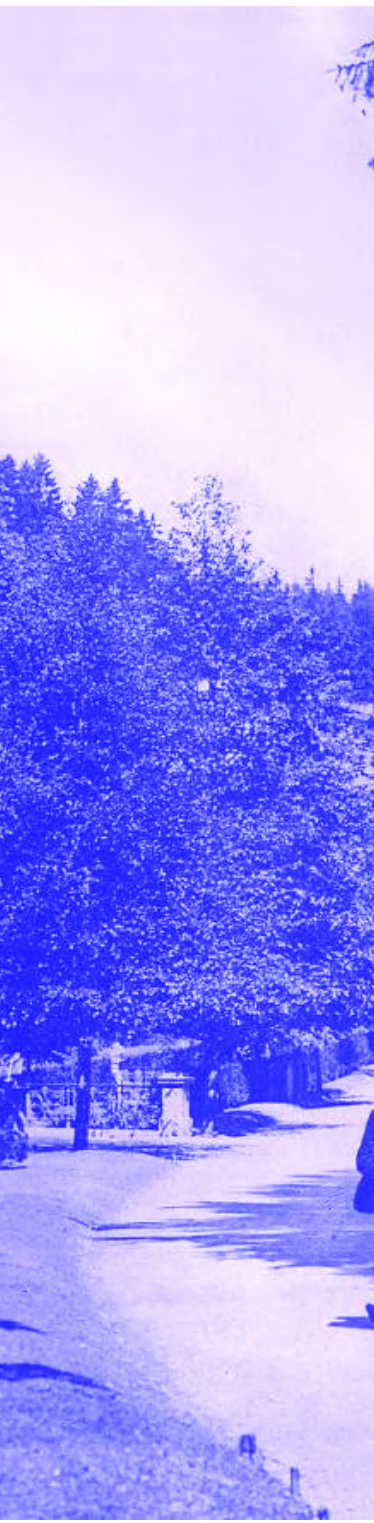
11

Nové lázně

lázeňské komplexy

pavilon Lesního pramene

1869

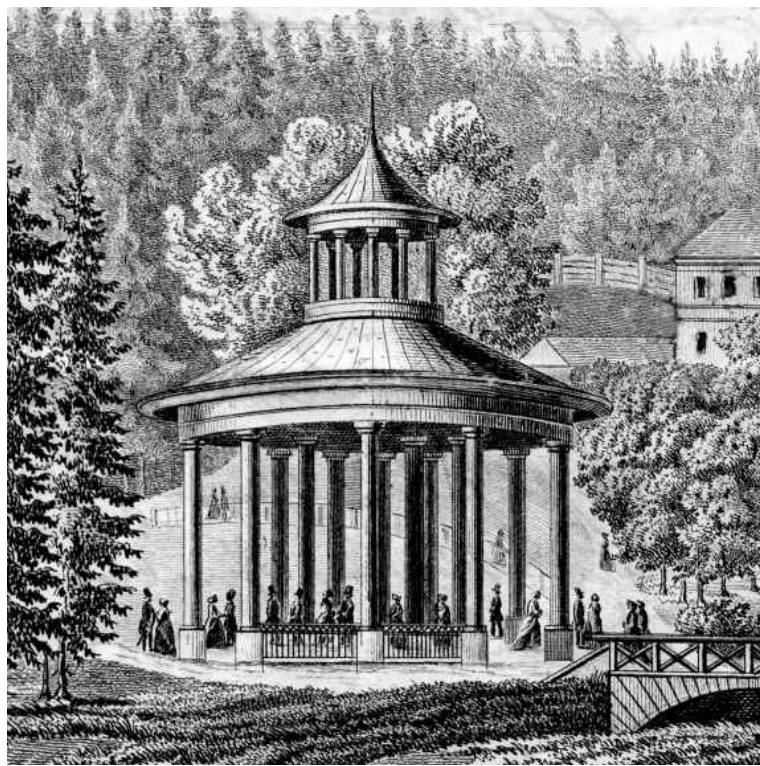
Friedrich Zickler

Pavilon Lesního pramene se nachází v lesoparku jen pár stovek metrů od centra města a je kulturní památkou České Republiky. Původní dřevěný pavilon kruhového půdorysu byl na místě postaven již roku 1830. Již roku 1840 byl ale dřevěný pavilon zbořen a nahrazen kruhovým chrámkem s korintskými sloupy.

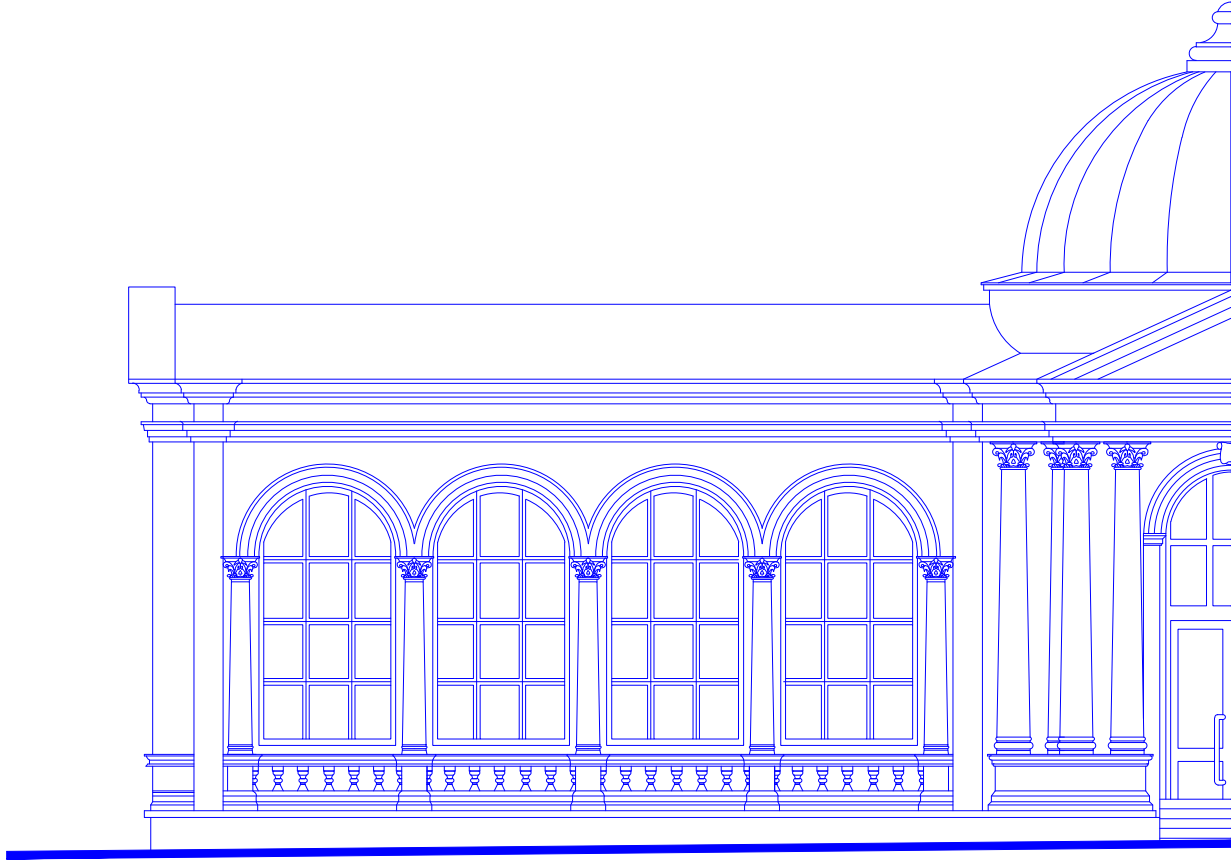
Podle plánů architekta Friedricha Zicklera byla centrální část roku 1869 doplněna o dvě boční křídla se sedlovou střechou a pavilon přestavěn v neoklasicistním stylu. Celý pavilon byl pak na začátku 20. století zasklen.

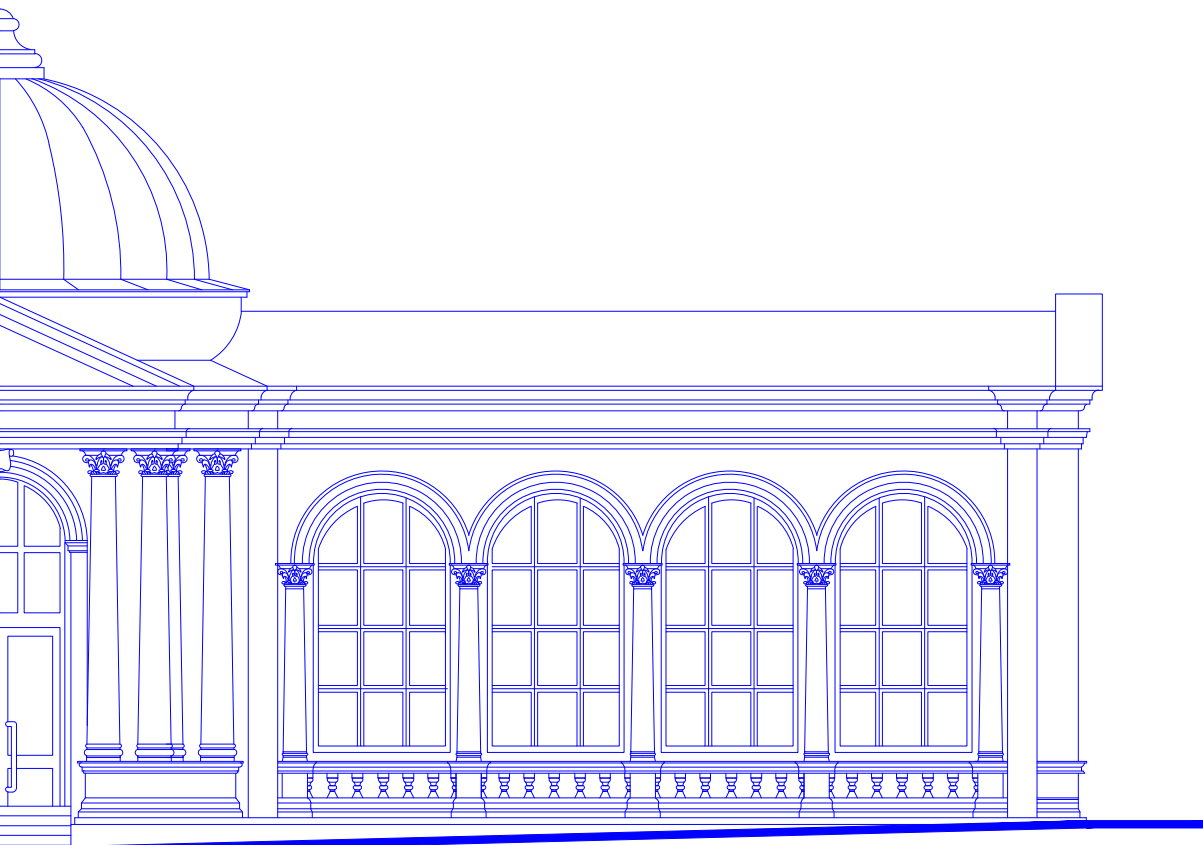
Nejvýraznějším prvkem fasády je kupole centrální části a předsazený sloupový portikus, tvořen čtyřmi korintskými sloupy. Fasády bočních křídel jsou tvořeny čtyřmi arkádami stojícími na nízkém soklu zdobeném balustrádou.

podoba kruhového chramku okolo roku 1840

kolonáda Karolinina a Rudolfova pramene

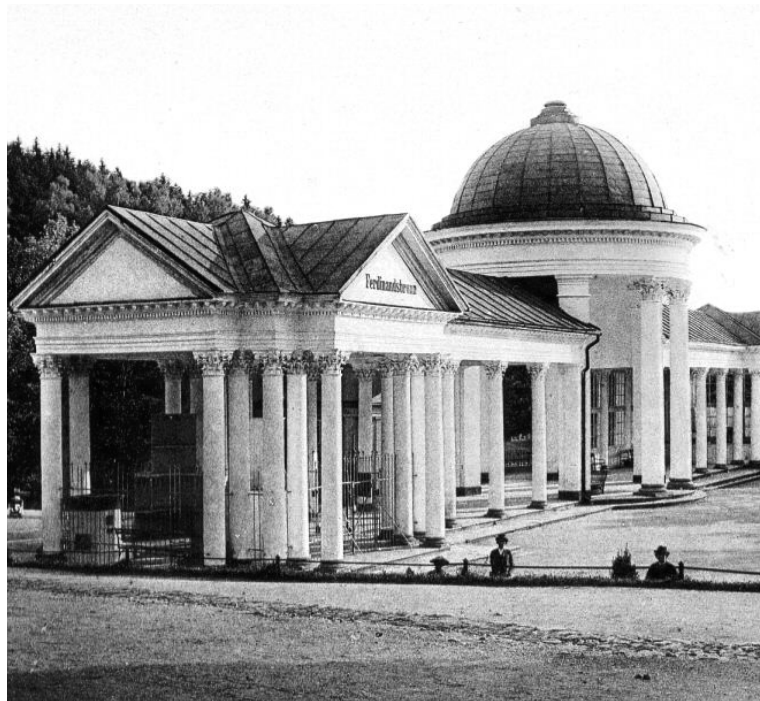
1872

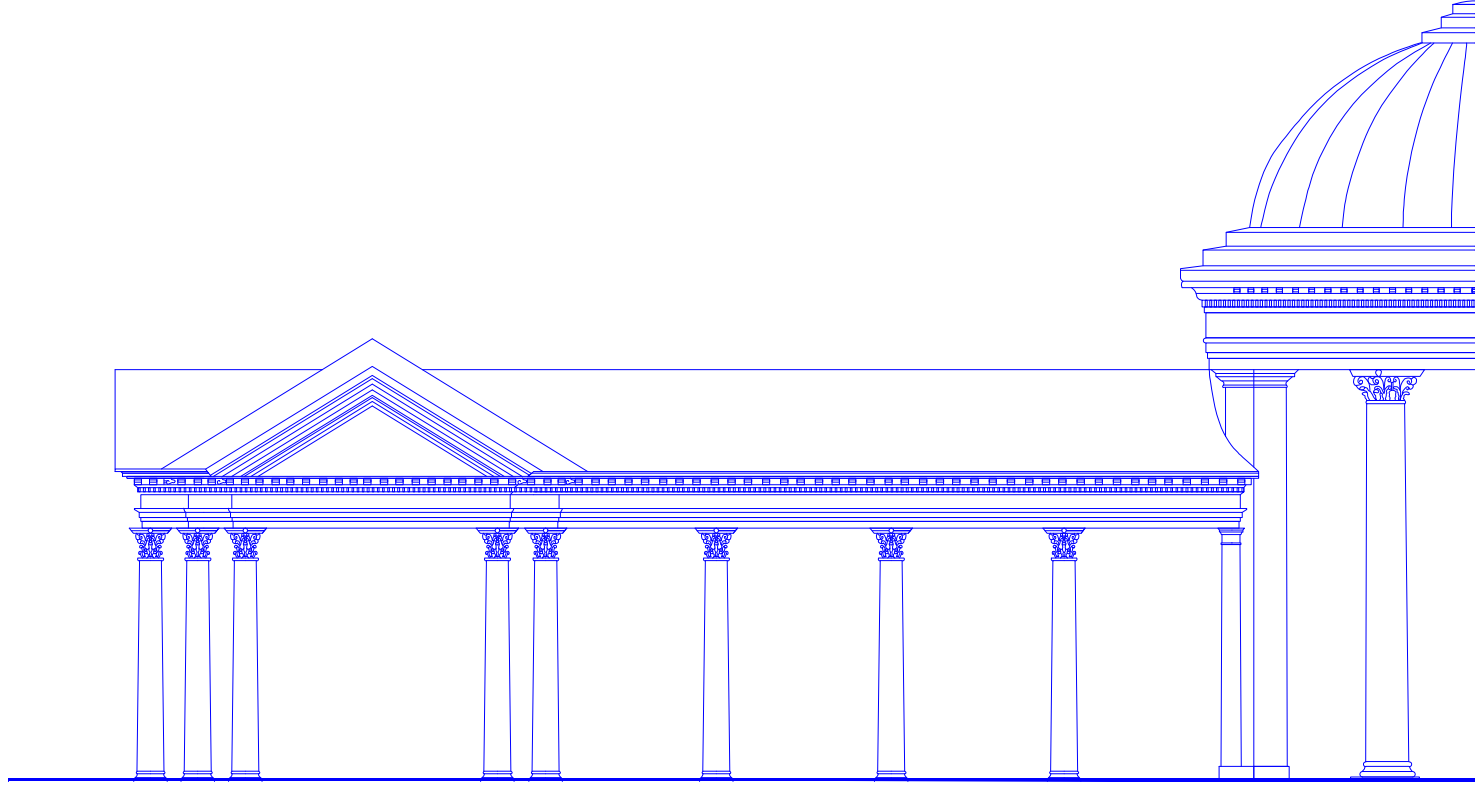
Friedrich Zickler

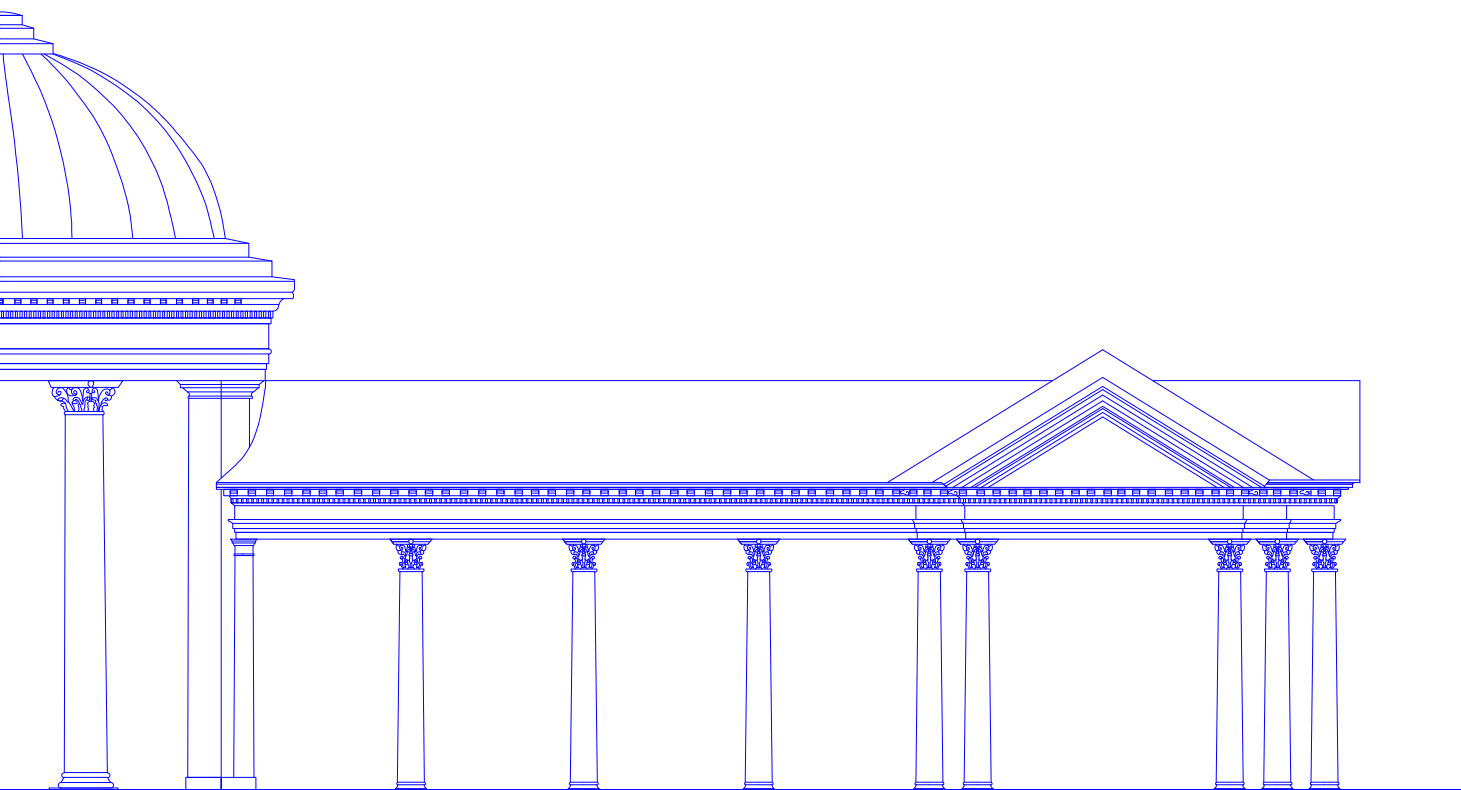
Kolonáda se nachází v těsné blízkosti kolonády Křížového pramene a hlavní kolonády Maxima Gorkého.

Původní kruhový pavilon (monopteros) s kupolí a korintskými sloupy sloužil jako zastřešení tehdy ještě tzv. „Nového pramene“ zde byl postaven již roku 1811. „Nový pramen“ byl následně roku 1819 přejmenován na Karolinin pramen na počest tehdejší císařovny Karoliny Augusty, jež byla manželkou císaře Františka I. Roku 1823 byl pavilon nahrazen novým, též v korintském řádu. Roku 1869 sem byl přiveden také pramen Ferdinandův a kvůli velkému zájmu lázeňských hostů musel být glorieta pavilonu zvětšen. O pár let později roku 1872 pak přistavěn Friedriechem Zicklerem o dvě postranní křídla. Dalším přivedením Rudolfova pramene v roce 1912 tak vzniká z původního pavilonu předchůdce nové typologie - pitné haly (trinkhalle). Kompozice tvoří vstupní kulisu lázeňské promenády a vytváří stylový protiklad pavilonu Křížového pramene ležícím na konci této lázeňské osy. Při rozsáhlé rekonstrukci byla kolonáda v roce 1989 v přesné kopii postavena zhruba 20 metrů blíže ke kolonádě hlavní a původní objekt musel být kvůli narušené statické nosných sloupů stržen.

pavilon Křížového pramene

1826

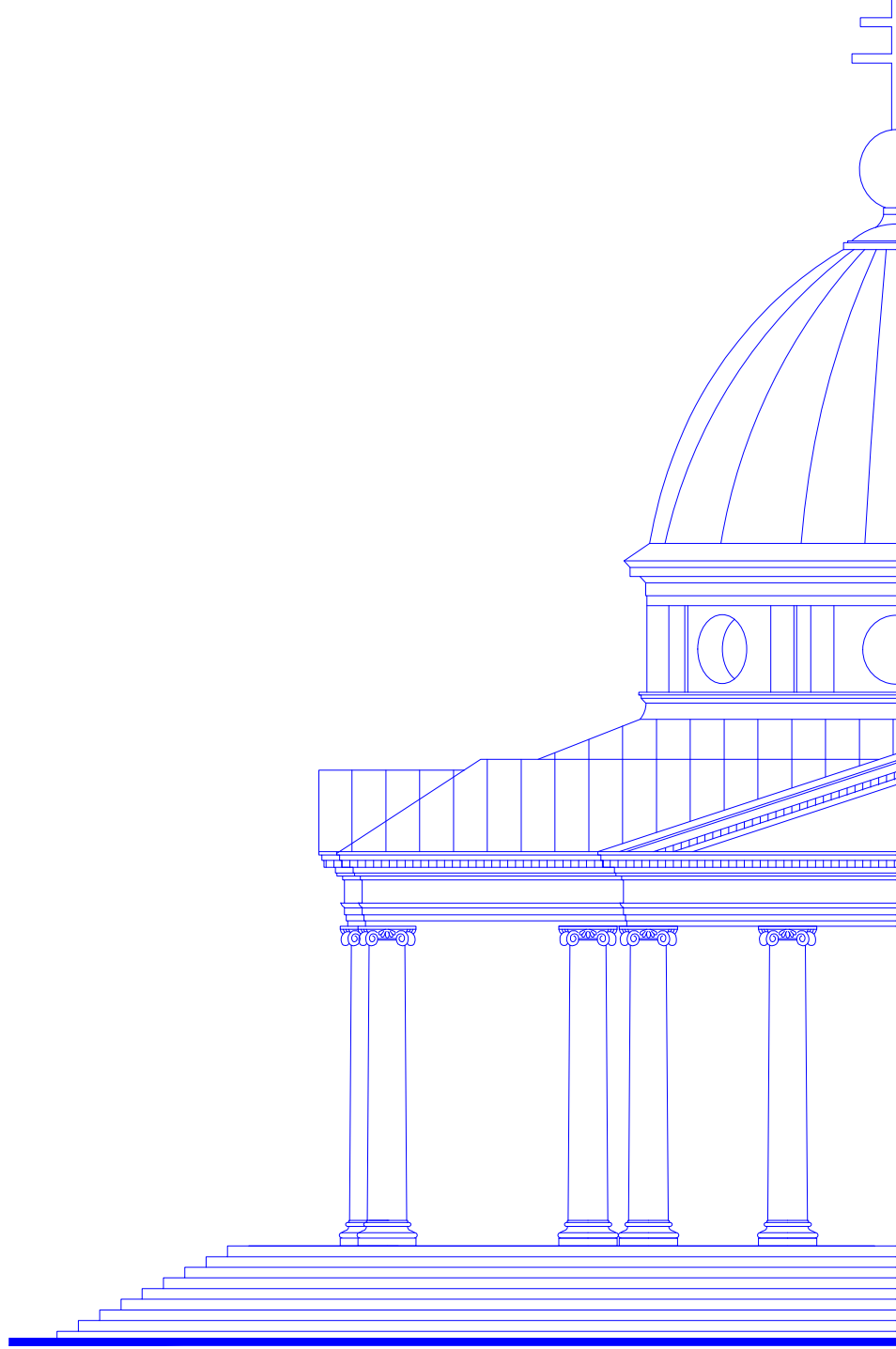
Georg Fischer, Anton Thurner

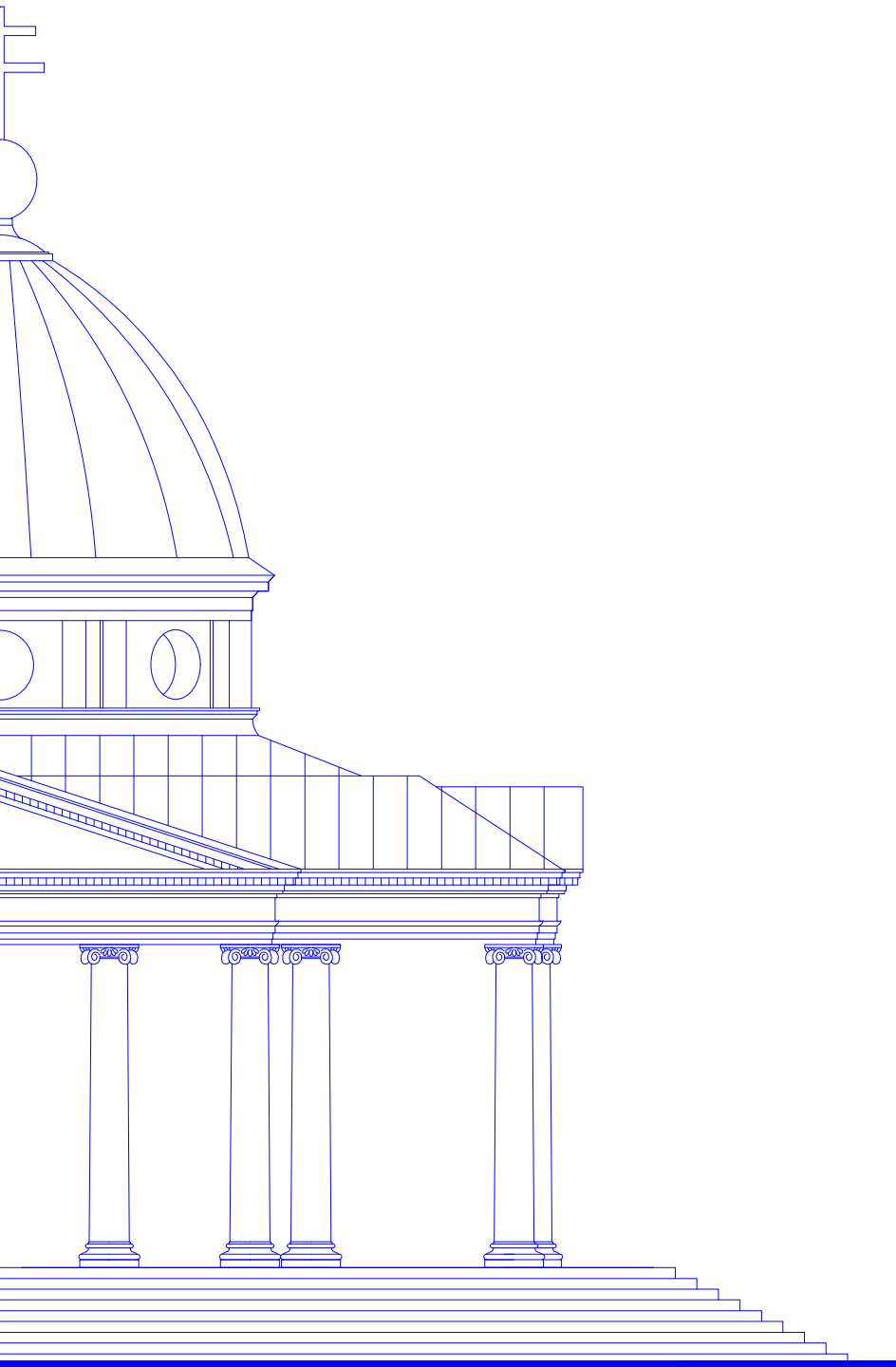
Křížový pramen je považován za jeden z nejdéle užívaných pramenů na území města a nachází se v lázeňském centru hned vedle kolonády Maxima Gorkého. Svůj název dostal podle dřevěného kříže postaveného u vývěru pramene roku 1749 tepelským lékárníkem Damiánem Schultzem.

Dnešní podoba pavilonu je pečlivou replikou stavby z let 1818–1826 a byla postavena v roce 1912. Pavilon nahradil původní dřevěnou stavbu, která se u pramene nacházela. Jedná se o impozantní gloriét zastřešen kopulí doplněnou patriarchálním křížem. Dříve nízká kopule byla roku 1855 doplněna tamburem s kruhovými okny a stala se tak dominantním prvkem celé stavby. Chrámek doplňuje dvojice postranních sloupových hál iónského řádu spojených v přední části halou příčnou, čímž půdorysně vymezují vnitřní otevřené atrium. Celek je parafrazí prvních křesťanských svatyní odkazující počtem sloupů 8x9 k magickému symbolu číslce 8. Celý pavilon je kvůli terénu vyvýšen a je přístupný po monumentálním schodišti. Stavba se stala natolik ikonickou, že je od roku 1866 součástí znaku města Mariánské Lázně.

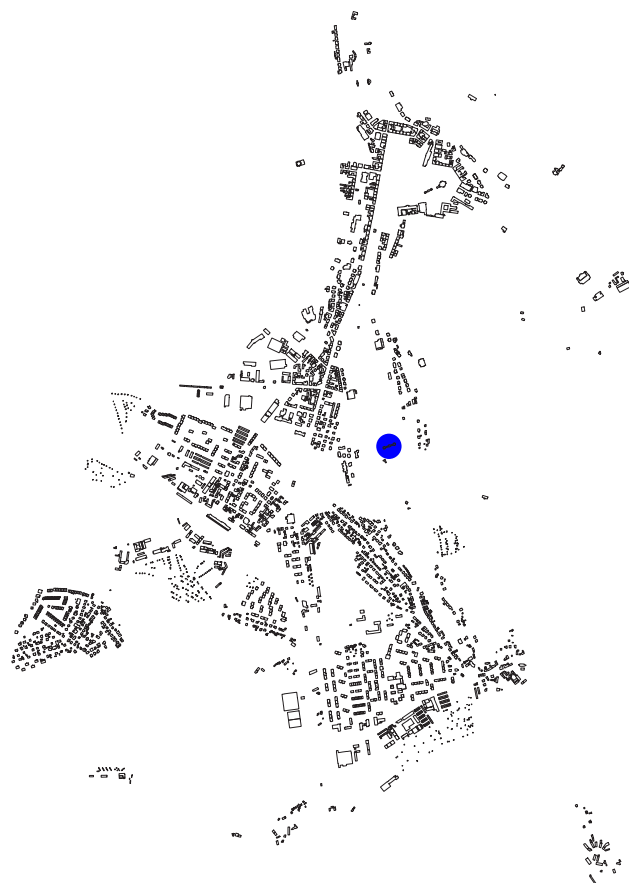
kolonáda Ferdinandova pramene

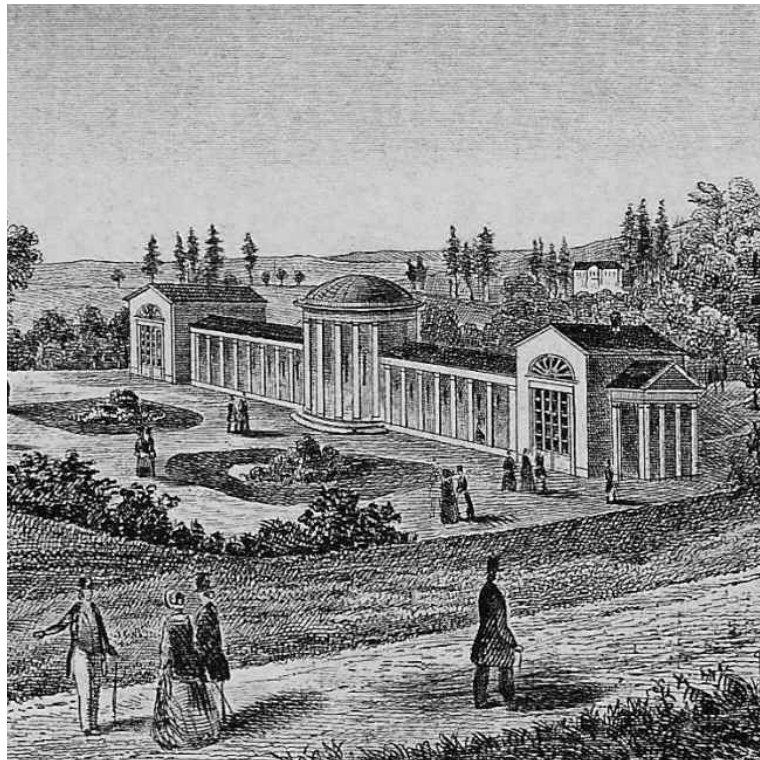
1827

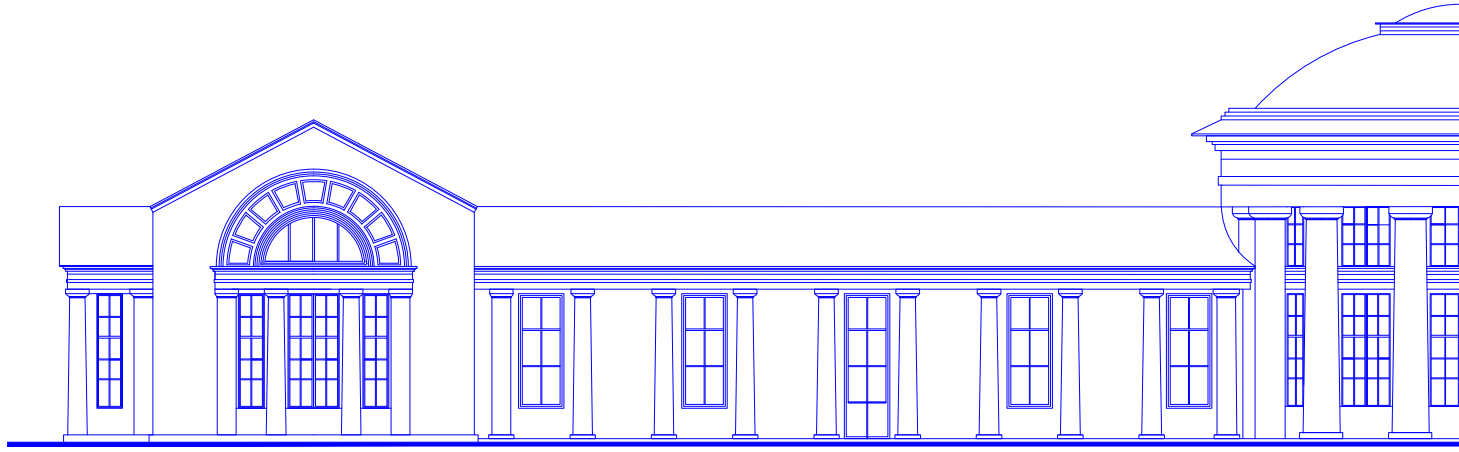
Josef Esch

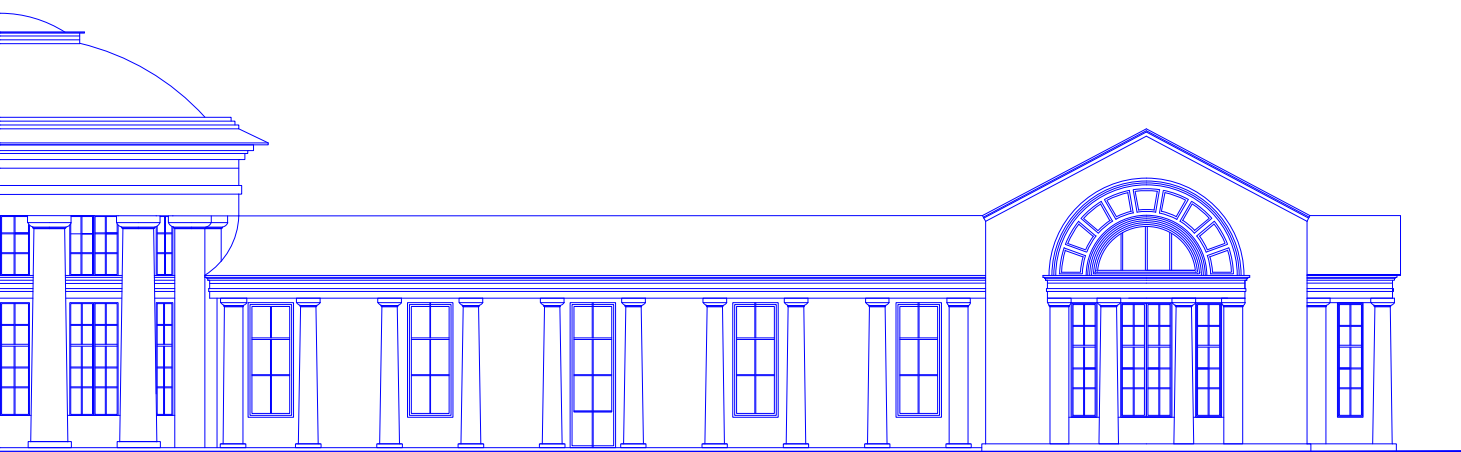
Kolonáda postavena v klasicistním stylu stojící v údolí Úšovického potoka uprostřed lázeňského parku navrženého Václavem Skalníkem. Jedná se o nejstarší dochovanou klasicistní kolonádu v Mariánských Lázních.

Objekt kolonády nejstaršího zachyceného pramene ve městě pojmenovaném po králi Ferdinandovi I. zde byl vybudován krátce po jeho návštěvě roku 1827. Jedná se o osově symetrickou stavbu orientovanou na jih se středovým gloriem s nízkou bání a postranními křídly obdelníkového půdorysu. Otevřením jižní fasády vytvořil architekt Esch dojem první vstupní brány do lázní. Hlavní kupole je nesena osmi dórskými sloupy, zastřešení galerií pak sloupy šestnácti, též ve stejném řádu. Kolonáda je po obou stranách ukončena budovami. V západní budově se kdysi nacházel sál pro hosty, ve východní pak obydlí hlídače pramenů.

kolonáda Maxima Gorkého

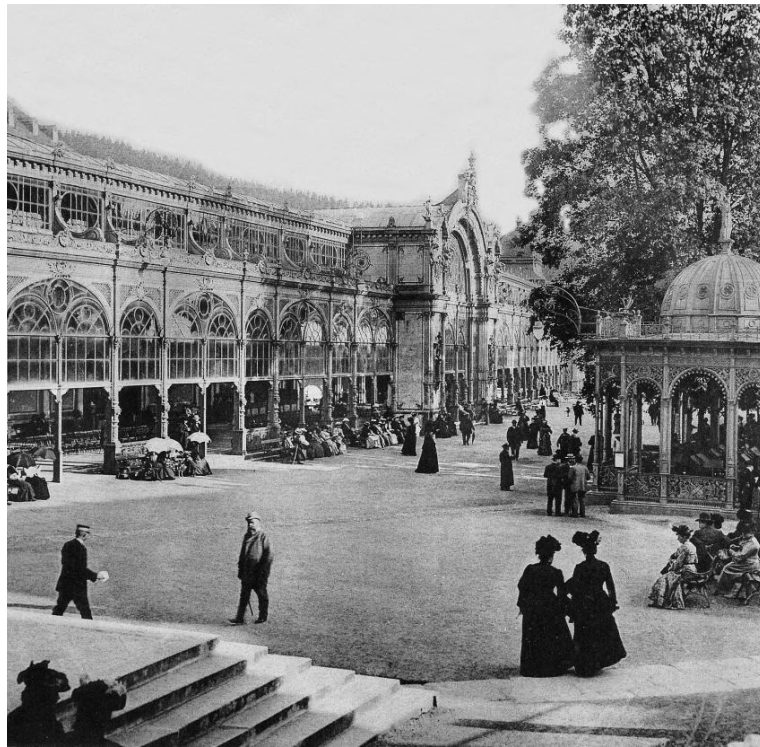
1889

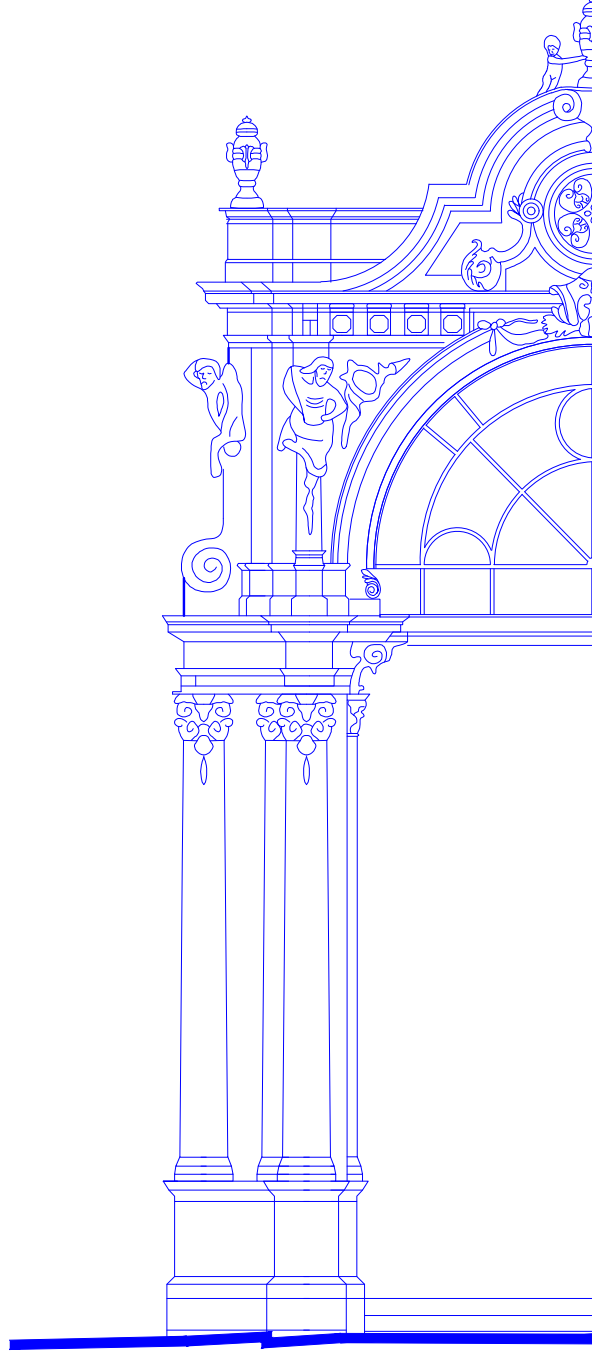
Hans Miksch, Julian Niedzielski

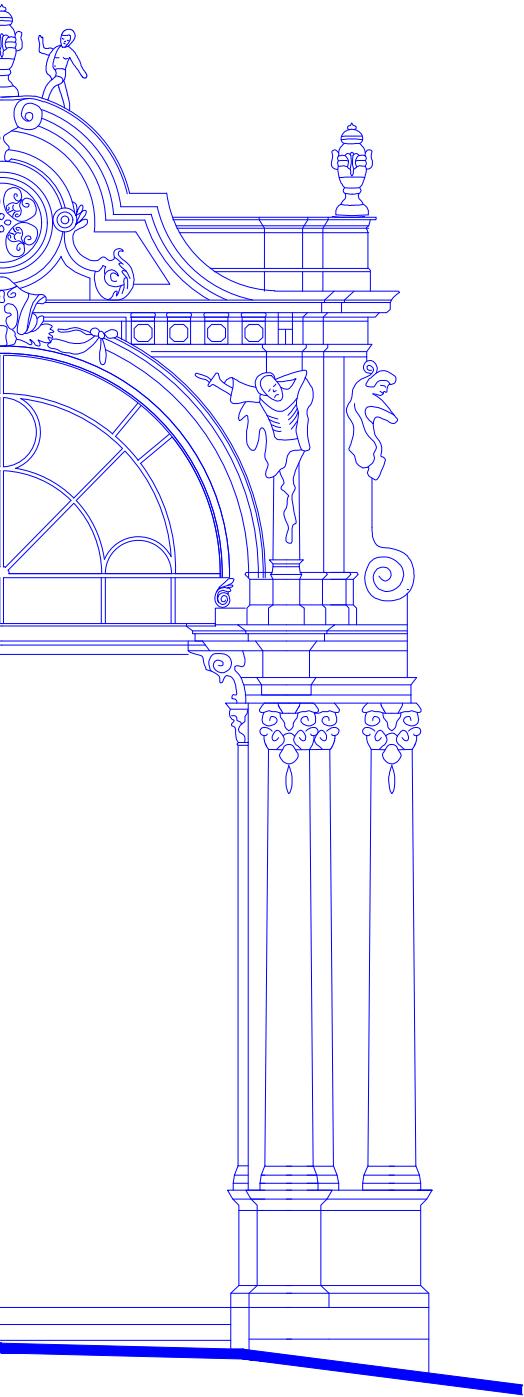
Pavilon Lesního pramene z roku 1869 postavený podle plánů arch. Fridricha Zickera v klasicistním slohu stojí na místě staršího dřevěného a mladšího kruhového pavilonu. V letech 1956–1957 byl při opravách zasklen.

K centrální části kryté kupolí jsou přiřazena dvě boční obdélná křídla s nízkou sedlovou střechou o rozměrech arkáda. Arkády stojí na nízkém soklu, korintské sloupy nesou půlkruhové záklenky s profilovanou šambránou, nyní jsou zasklené. Na kratší straně ustupuje arkáda s novodobým vchodem za nárožní zdivo s dvojicí pilastrů a volně stojícími korintskými sloupy sahajícími až k zdvojené korunní římsě. Před hlavní vchod ve střední části

lázeňský dům Palladio

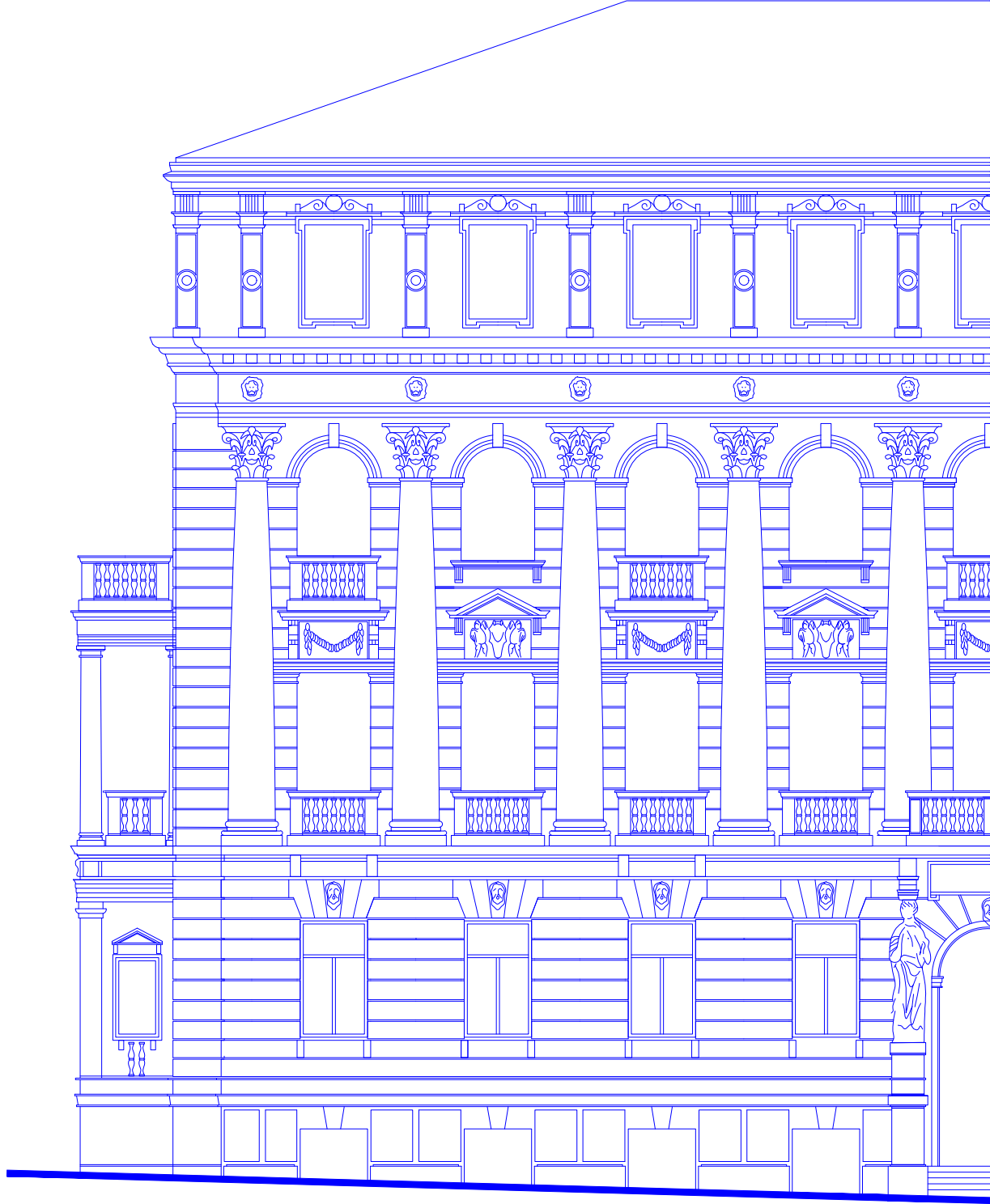
1900

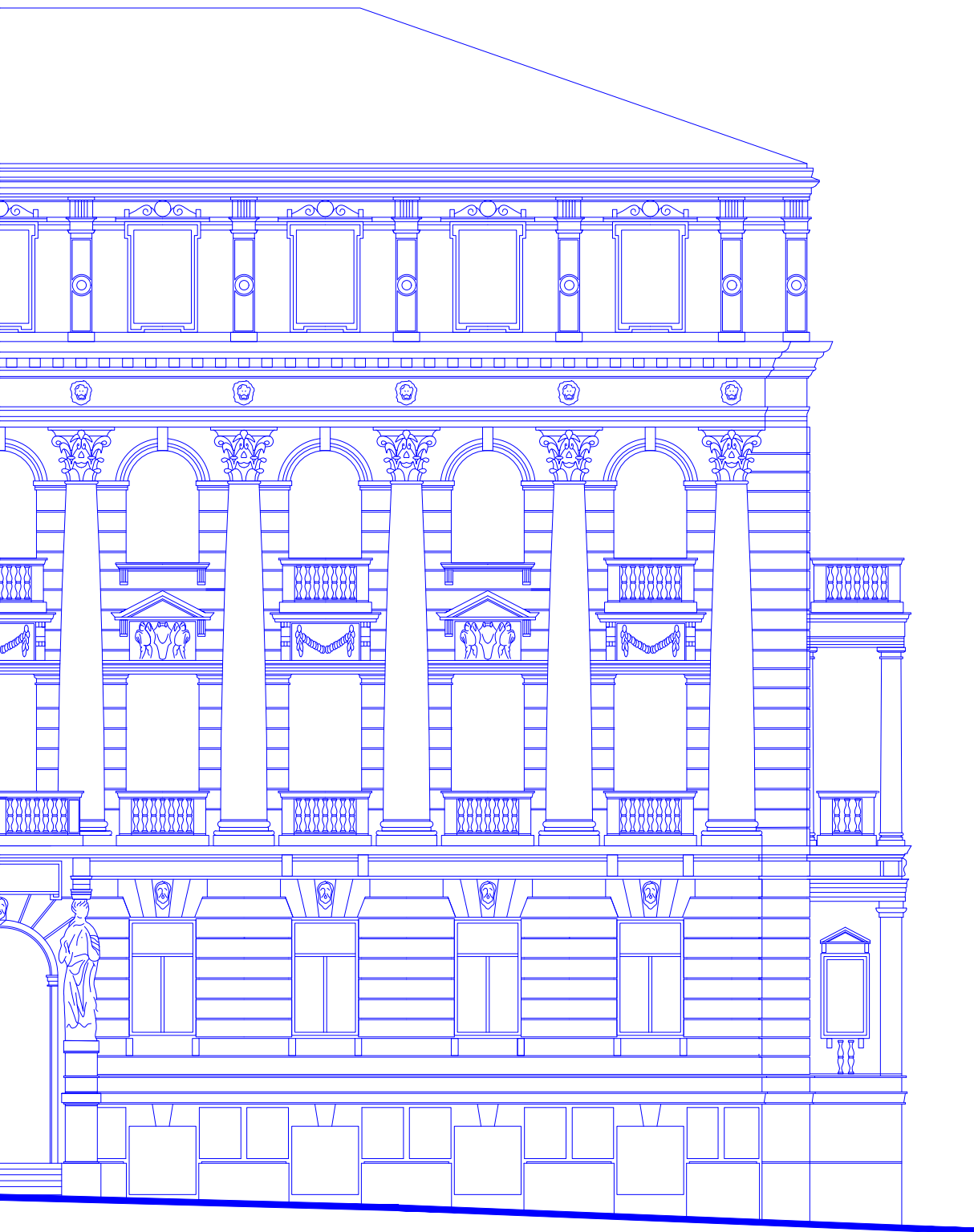
Josef Schafer

Původně dvoupatrová novorenesanční stavba palácového typu postavena architektem Josefem Schaferem pro sebe a svou rodinu. Je pojmenována po renesančním architektovi Palladiovi, jež byl vzorem vídeňské školy, které byl Schafer součástí. Samotný objekt je přímo insipován několika pozdními Palladiovými díly.

Čelní fasáda je dělena devíti okenními osami s hlavním vstupem umístěným na ose centrální s dvojicí karyatid nesoucích centrální balkon. Nejvýraznějším prvkem jsou pak dělicí sloupy vysokého korintského řádu a balkony s balustrádou. Nároží a přízemí fasády jsou bosované. Poslední třetí patro s pilastry přistavěné až okolo roku 1911 je odděleno výraznou římsou. Boční fasády obsahují dva kryté arkýře a balkony.

ředitelství lázní

1878

Friedrich Zickler

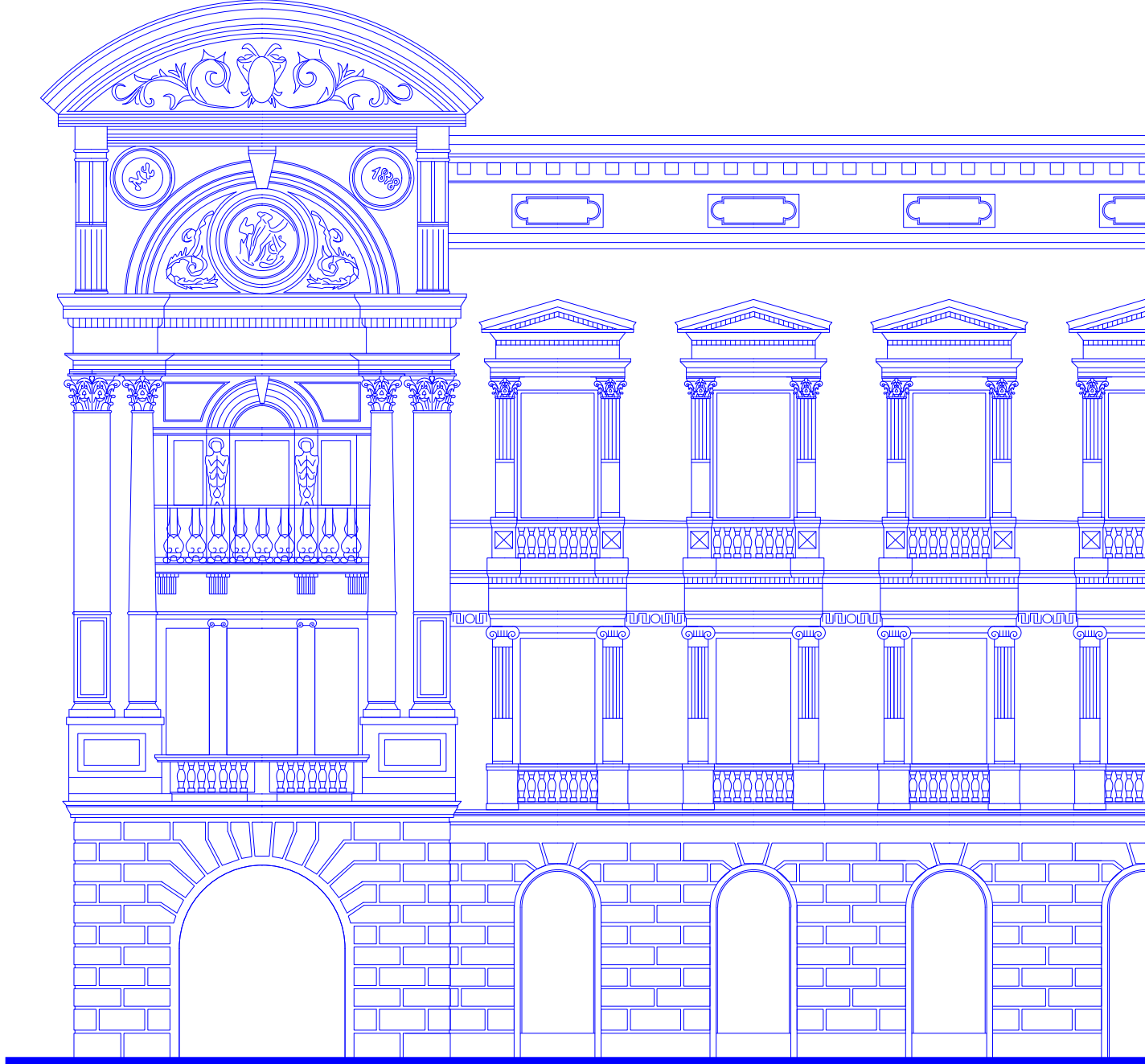
Další novorenesanční stavba patří mezi vrcholná díla architekta Friedricha Zicklera. Nachází se jen pár metrů severním směrem od hlavní kolonády a pavilonu Křížového pramene. Byla postavena na místě původního domu z roku 1819, které sloužil ke skladování a následné distribuci minerálních vod. Po postavení sloužil nový objekt jako hlavní sídlo inspektorátu pramenů a později se stalo sídlem ředitelství lázní.

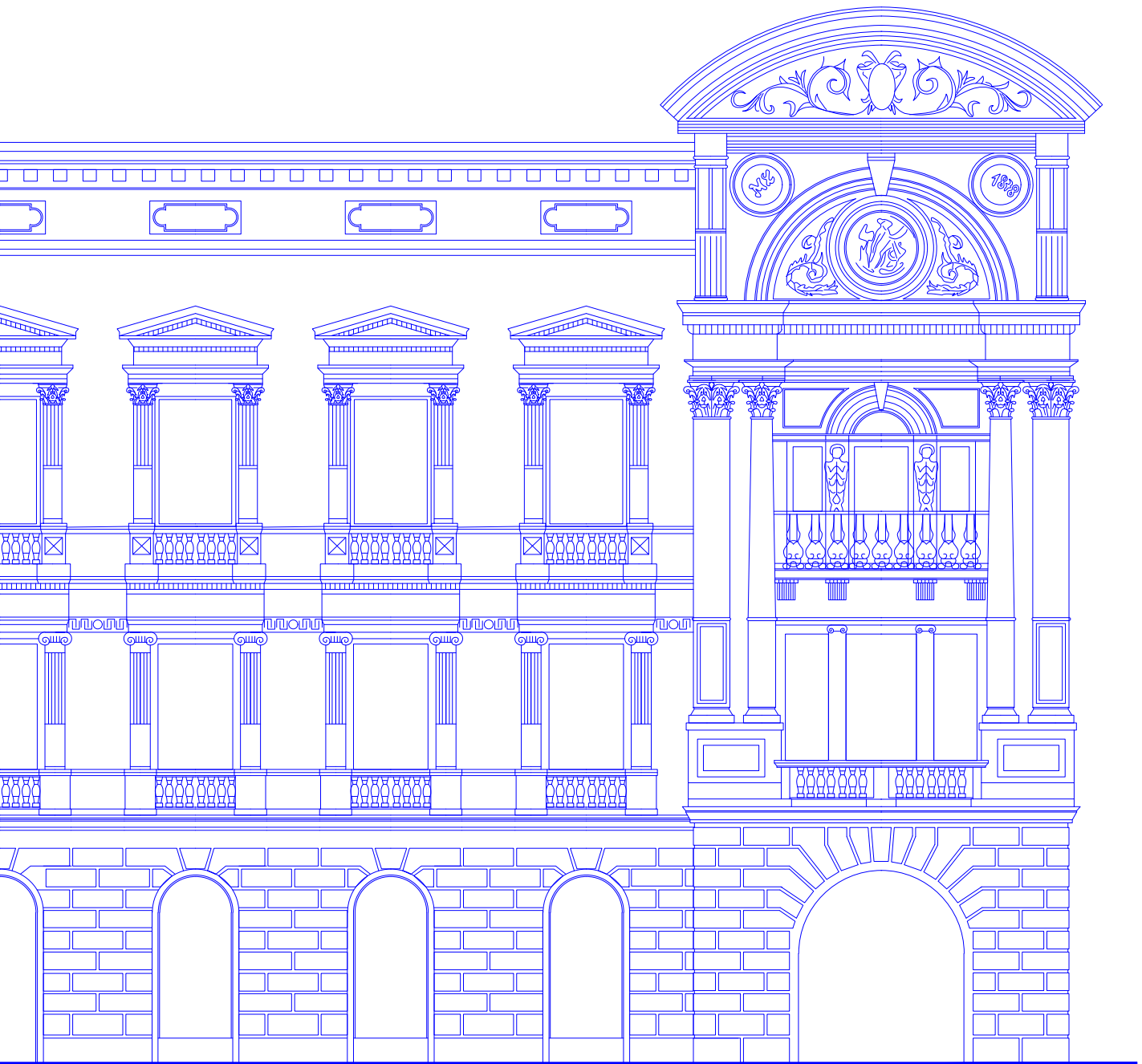
Centrální část fasády je na mariánskolázeňské poměry poměrně strohá. O to výraznější jsou pak nárožní ryzality s bohatě zdobenými obloukovými štíty. Archivolta nároží je nesena korintskými sloupy vysokého řádu a sdruženými pilastry. Přízemí s hlavním vstupním portálem a mohutnými vjezdy do dvora v nárožích je podtrženo bosáží.

pravděpodobná inspirace autora - Opéra National de Paris

lázeňský dům Pacifik

1905

Arnold Heymann

Dominantní stavba lázeňského domu Pacifik ležící na konci Hlavní třídy, jež je zároveň hlavní osou města. Monumentální objekt v historizujícím slohu s prvky secese postavený roku 1905 vídeňským architektem Arnoldem Heymannem patří spolu s dalšími stavbami od tohoto architekta mezi hlavní ikony města.

Investorem stavby byl lázeňský hoteliér Kašpar Ott, majitel původního hotelu Telegraf na této parcele, po kterém dostal také hotel svůj původní název - Grand-hotel Ott.

Čelní fasádě dominuje dvouvěžové průčelí se sochami slavonošů na jejich vrcholu. Vzorem pro Heymanna byla pravděpodobně stavba opery - Grand Casina v Monte Carlu od architekta Charlese Garniera z roku 1848 a další stavby francouzské riviréry. Tento motiv se stal pro Heymannovu lázeňskou architekturu typickým a je jedním z prvků, které utvořily architektonický obraz města. Středová část fasády je vertikálně členěna čtyřmi sloupy vysokého řádu a je ukončena zvlněnou římsou, které doplňuje sousoší vozataje s lvicemi.

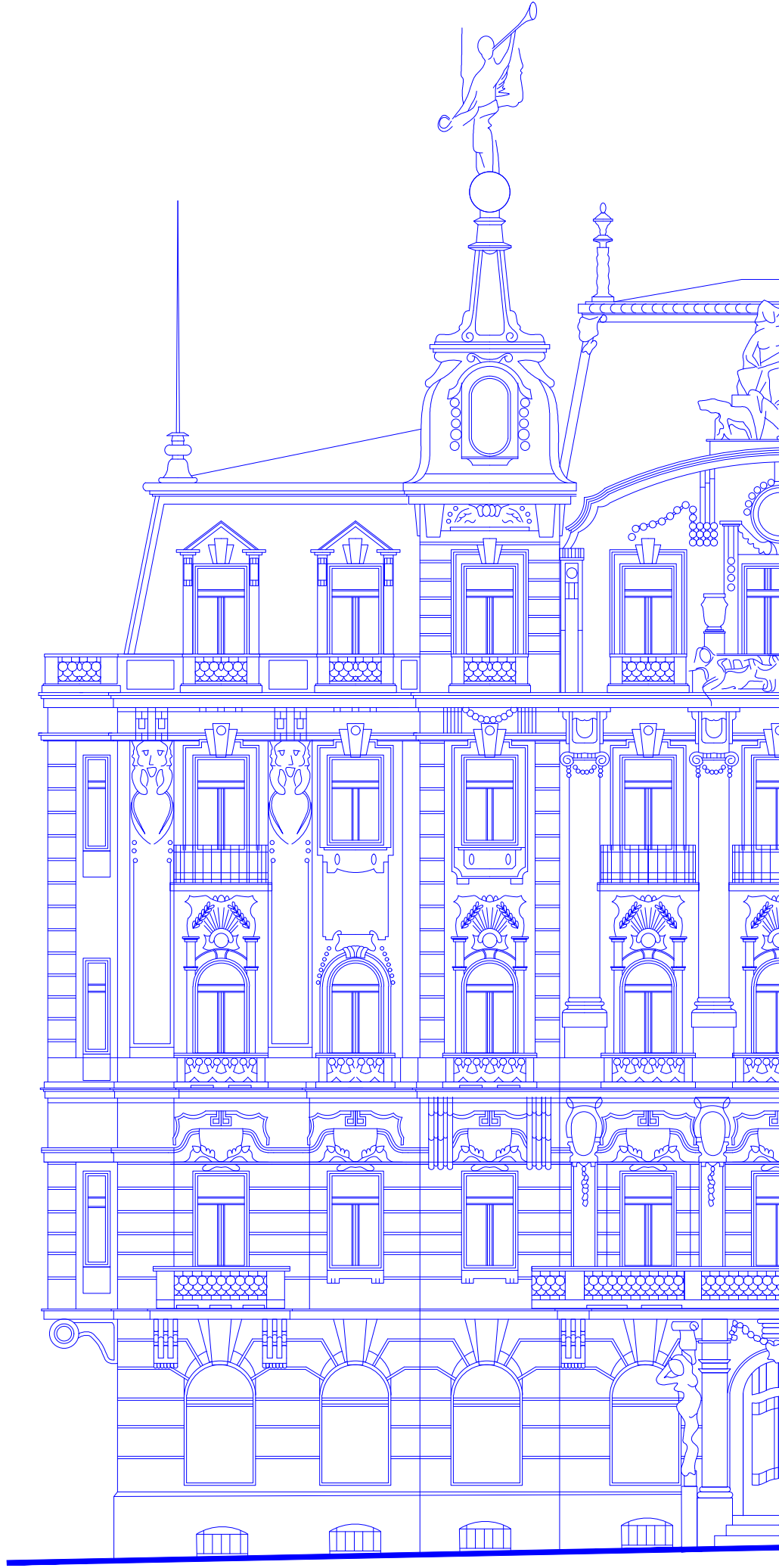

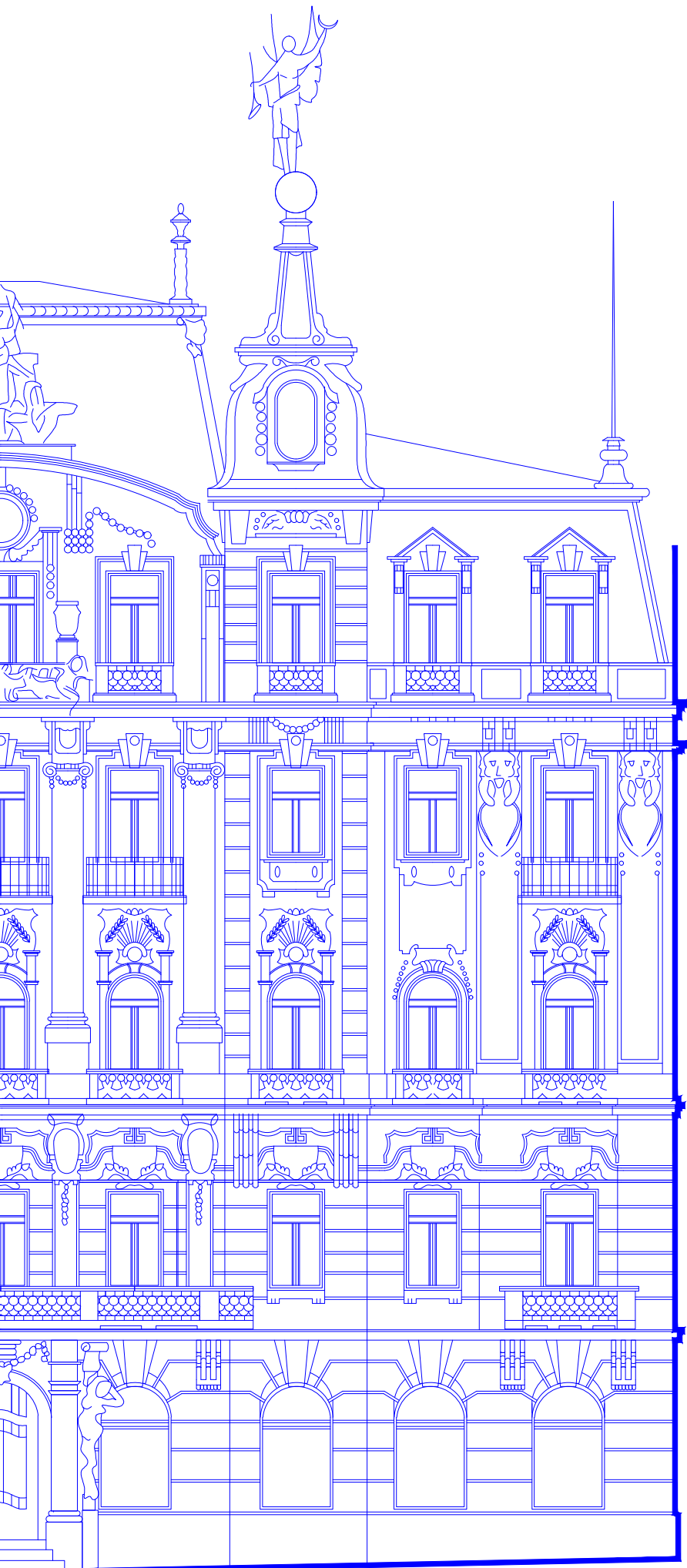

pravděpodobná inspirace architekta – Casino de Monte-Carlo

podoba LD. okolo roku 1903

lázeňský dům Rozkvět

1848

architekt neznámý

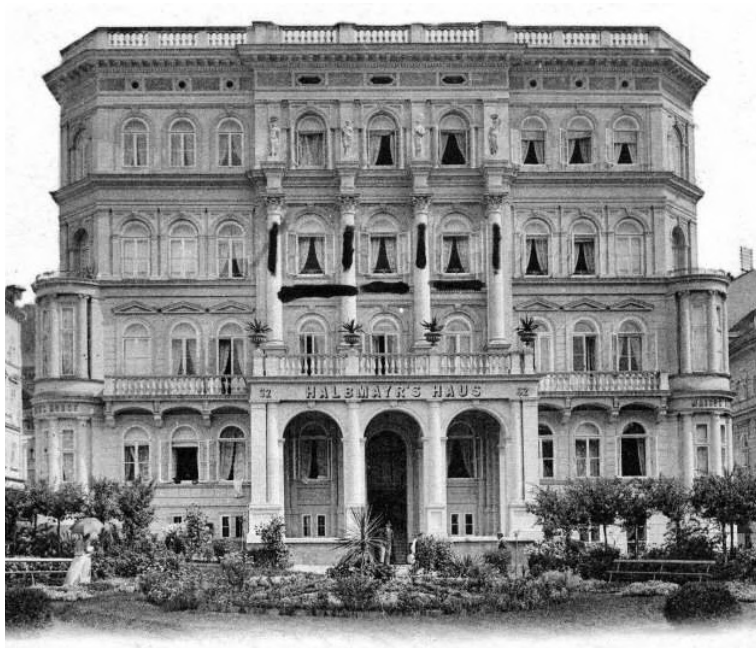
Objekt nechal vybudovat roku 1848 místní restaurátér a později jeden z nejvlivnějších občanů města a několikanásobný prvně volený starosta lázní Josef Dionys Halbmayr. Lázeňský dům po svém majiteli také získal svůj původní název Halbmayr Haus. Později byl přejmenován na Grandhotel Klinger, po roce 1948 pak na Stalingrad a následně na Rozkvět, kdy byl až do roku 1989 používán jako lázeňská léčebna. Dům byl svého času považován za nejhonosnější stavbu města.

Po roce 1989 stavba připadla do soukromého vlastnictví a začala chátrat. V tomto stavu vydržela až do roku 2014, kdy budovu zachvátil požár po kterém došlo ke zřícení střechy a statickému narušení nosných konstrukcí a budova musela být o rok později stržena. Město tak přišlo o jednu ze svých architektonických ikon, která byla s tváří města neodmyslitelně spojena. Ačkoliv se objevilo několik návrhů na znovuvybudování přesné kopie objektu, parcela dodnes zůstala prázdná.

podoba mirového náměstí před výstavbou LD, přibližně okolo 1830

podoba LD, okolo roku 1903

lázeňský dům Bohemia

1905

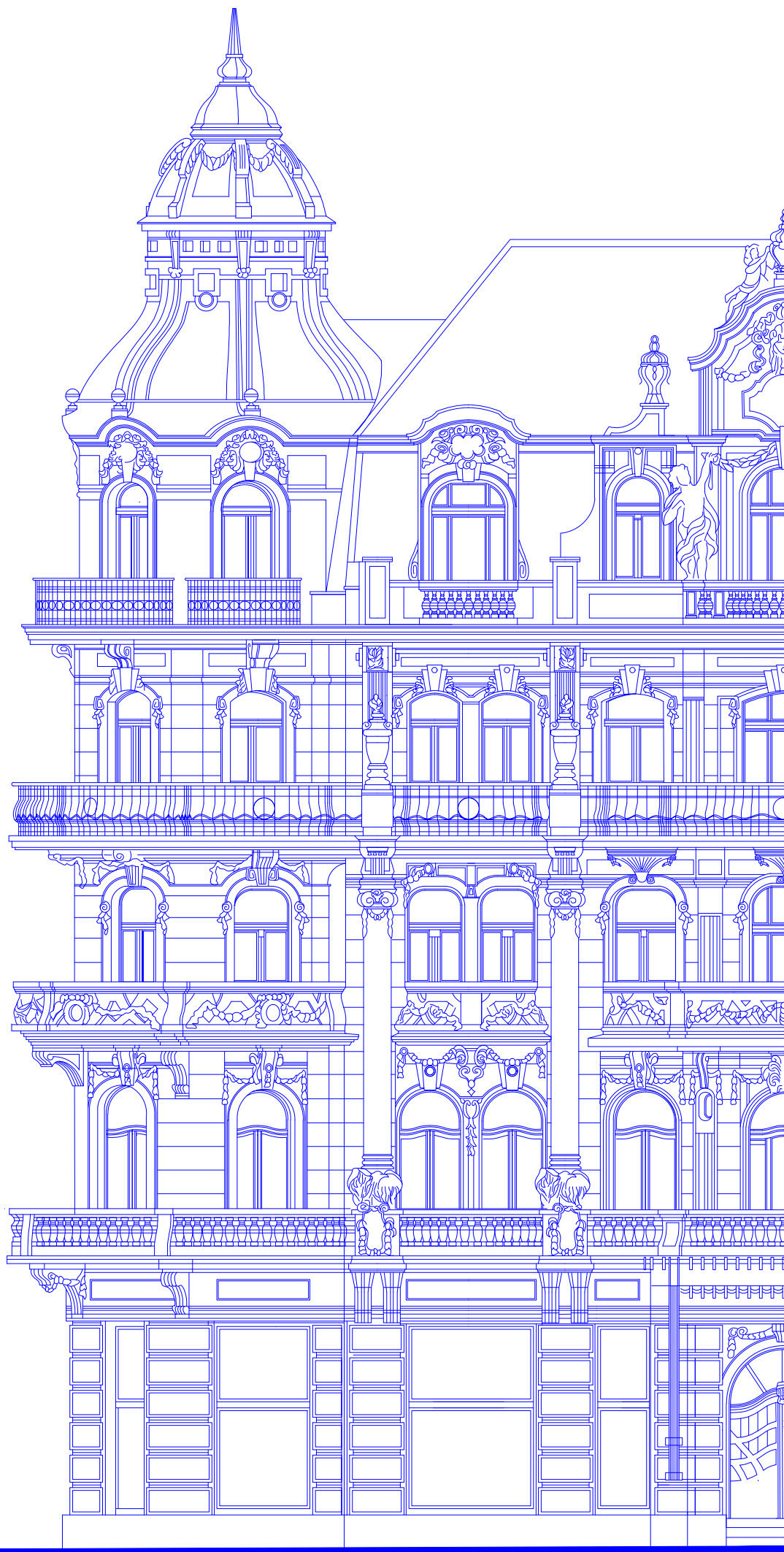
Arnold Heymann

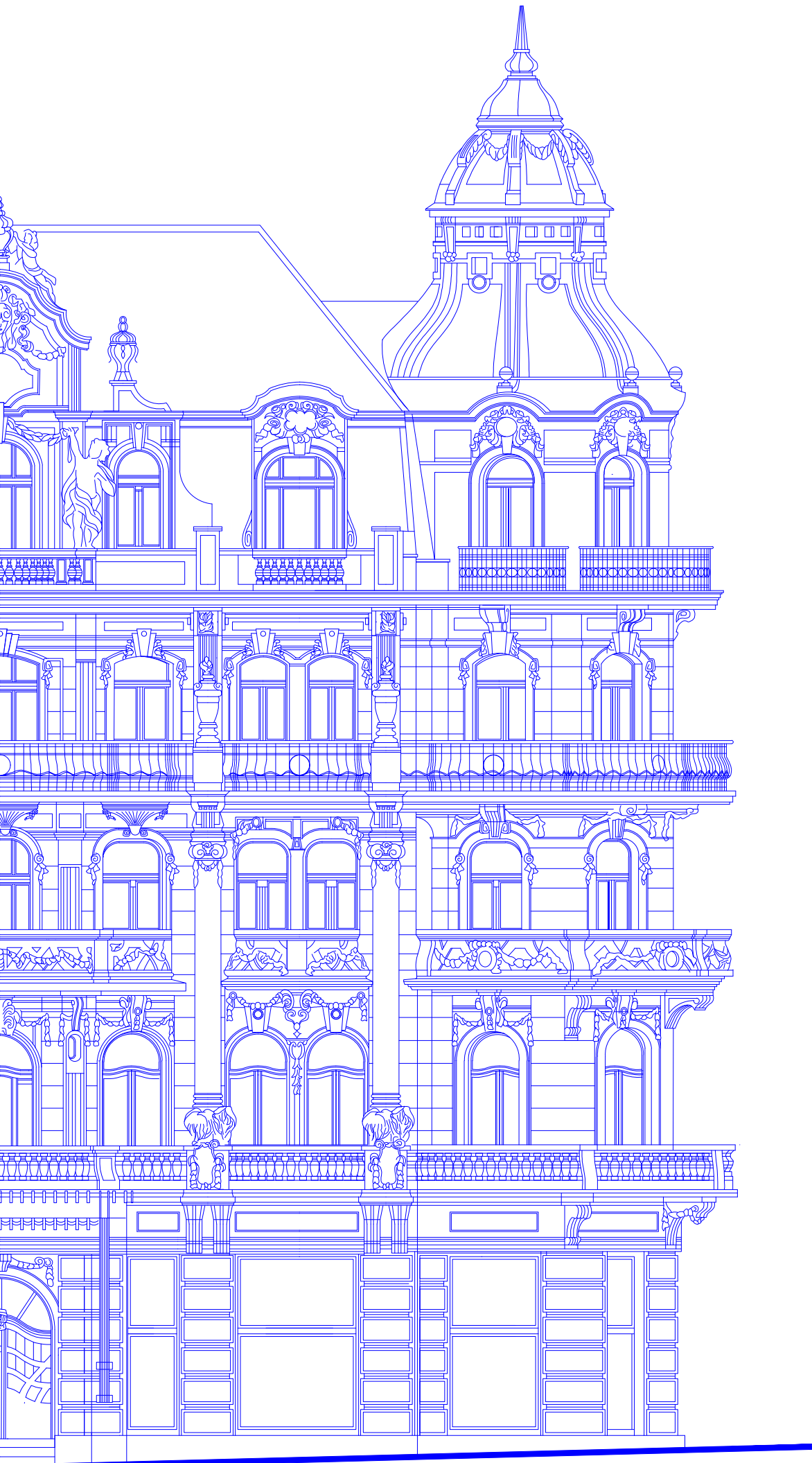
Dalším monumentálním skvostem v centru města je lázeňský dom Bohemia (původně Fürstenhof - Knížecí dvůr), postaven na žádost hoteliéra Emila Barucha vídeňským architektem Arnoldem Heymannem. Baruchovo ideou zde bylo vytvořit, v kombinaci s dalšími hotely, reprezentativní a honosné centrum kultury a luxusu pro ty nejvznešenější lázeňské hosty. Objekt měl svou formou a náplní konkurovat tehdejšímu kursaalu (dnes Společenský dům Casino).

Jedná se o další aplikaci Heymannovo dvouvěžového průčelí, podobně jako u LD Pacifik. Fasáda v sobě kombinuje dekor neoklasicistího a neobarokního stylu s prvky secese. Hlavní středová osa domu je umocněna volutovým štítem. Průběžné balkony a lodžie jsou nesené sloupy s dekorativními iónskými hlavicemi. Svou konkávní zvlhčností středového rizalitu, balkonů a válcovými věžicemi na nárožích bylo dosaženo dynamiky a určité až barokní nabubřelosti, která je i na mariánskolázeňské poměry unikátní.

Nové lázně

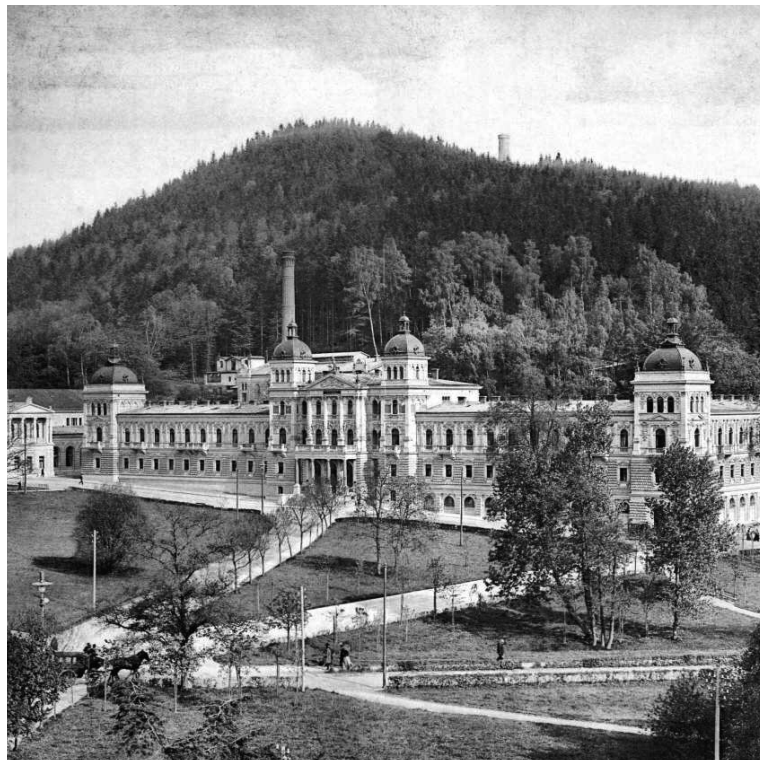
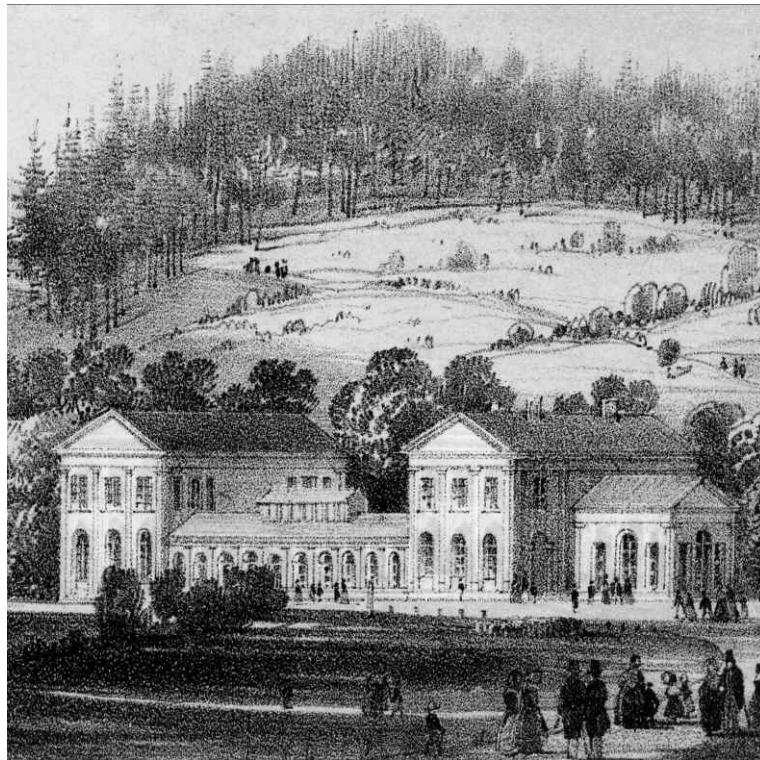
1896

Josef Schafer

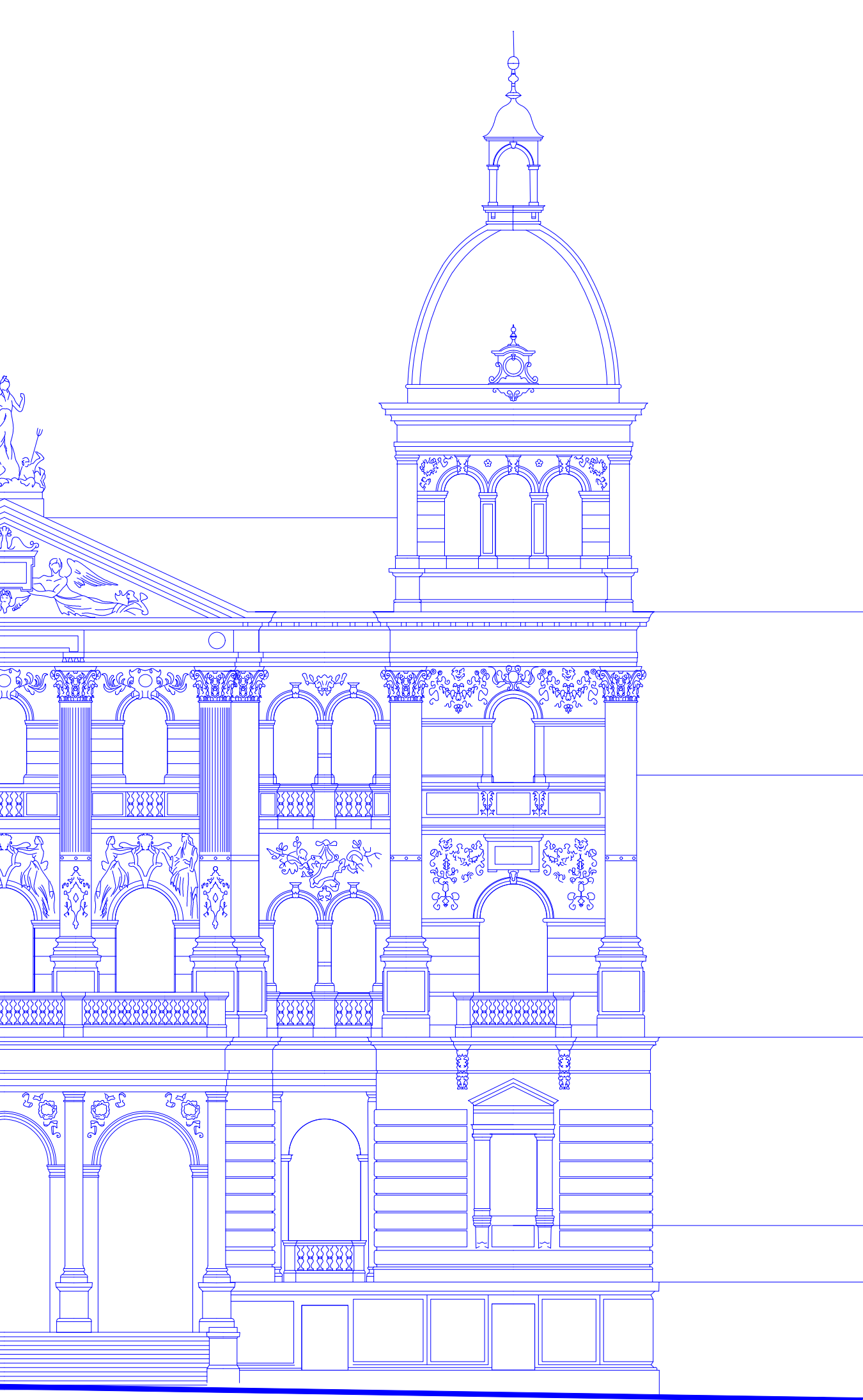
Nynější podoba jednoho z největších lázeňských komplexů ve městě byla postavena v letech 1893–1896 na místě původních klasicistních lázní z roku 1827. Kvůli velkému nárůstu lázeňských hostů tehdejší „Staré lázně“ přestaly kapacitně stačit a bylo rozhodnuto a vybudování lázní nových. S rostoucí popularitou Mariánských Lázní a neustále se zvyšujícím se počtem nových návštěvníků musely být i tyto lázně v průběhu let neustále rozšiřovány a dostavovány novými budovami až byly na konci 90. let 19. století kompletně přestavěny do podoby dnešní. Nové lázně měly být architektonickou chloubou města a co do kvality nabízené lázeňské služby se měly rovnat nejmodernějším lázeňským zařízením tehdejší doby. Kvůli rozsáhlosti nového komplexu musela být výstavba rozetapizována a tudíž se v určitých částech výstavby používaly jak části staré, tak již nově zbudované.

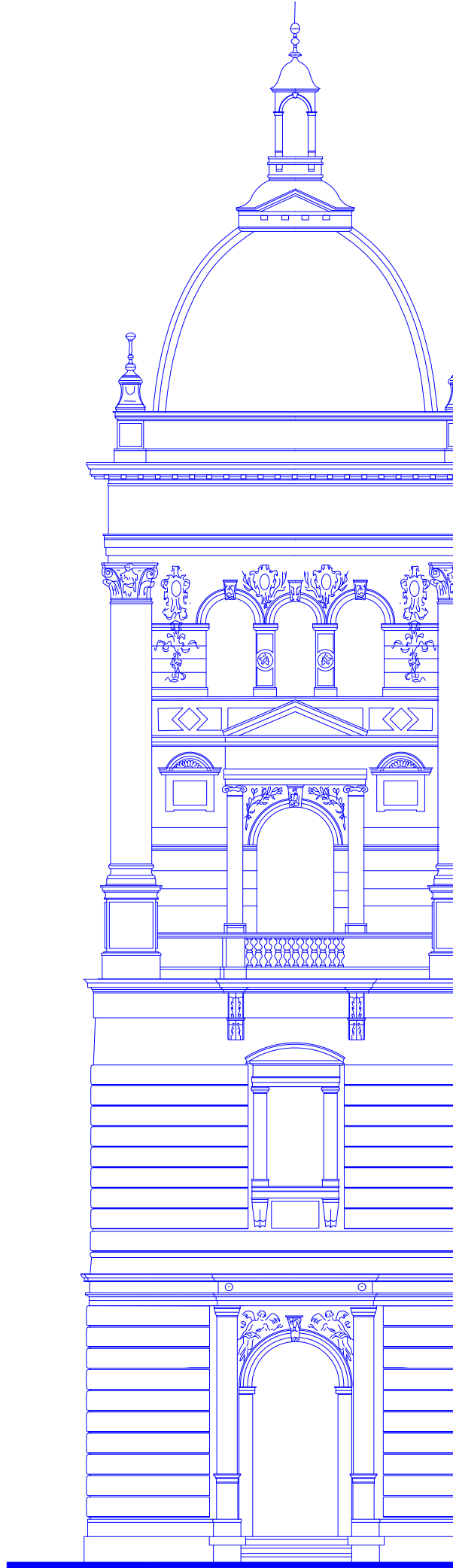
Nové lázně ve stylu vrcholné italské neorenesance jsou svou severní více jak stometrovou fasádou orientovány do lázeňského parku. Fasádě dominuje její středová část. Ta je v přízemí tvořena rizalitem s portikem a balkonem nad ním, odkud přechází v korintské sloupy vysokého řádu nesoucí štít. Štít je osazen sousoším bohyně Hygie. Dvojici věží s portikem propojuje zapuštěná fasáda s arkádami a zasunutými lodžemi. Celá čelní fasáda je pak na svých nárožích opět akcentována nárožními věžemi

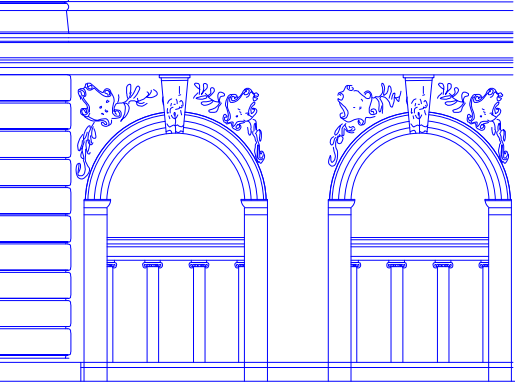
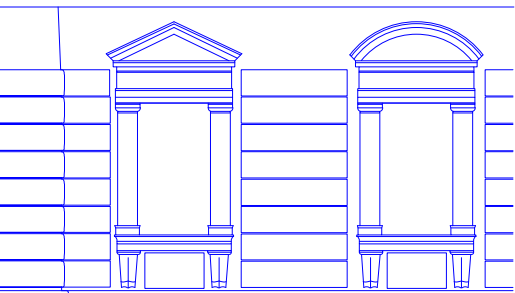
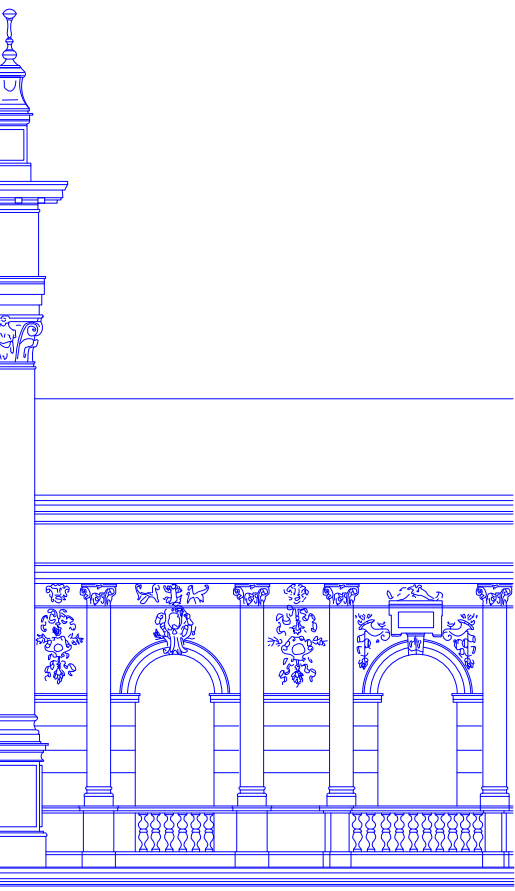

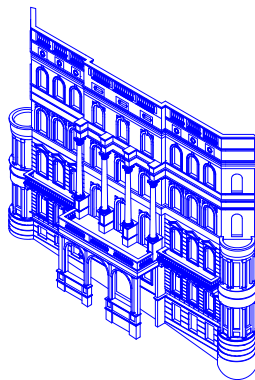
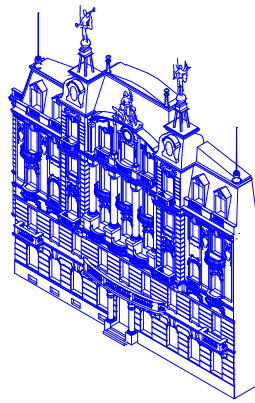
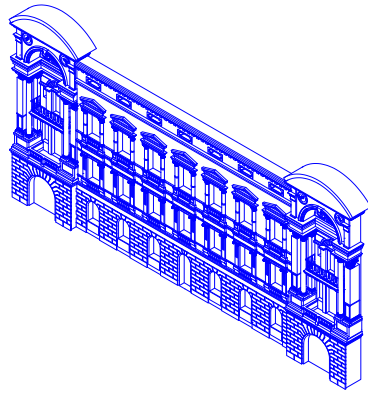
modelace a odvrstvení fasád

Výchozím bodem pro studii tektoniky fasád bylo po jejich překreslení, vytažení do prostoru. Pouhé vnímání fasády v ploše se ukázalo jako funkční pouze pro pochopení základních vztahů mezi jednotlivými prvky a pro jejich umístování v rámci celku. Pochopení prostoru a vzájemné hierarchie bylo pro další fáze nezbytné. K modelaci jsem z celkového výběru vybral tři ikonické stavby, nacházející se v těsné blízkosti Mírového náměstí – Ředitelství lázní, lázeňský dům Pacifik a bývalý lázeňský dům Rozkvět.

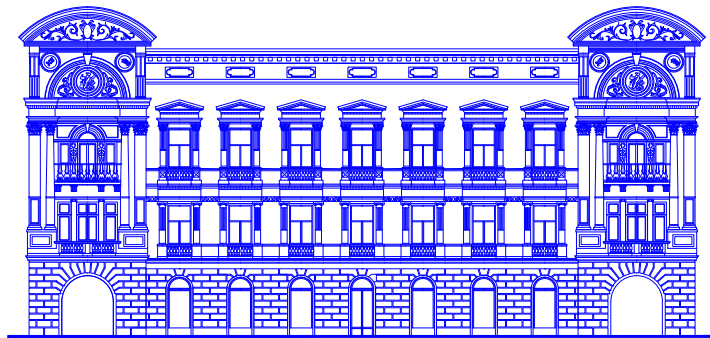
Vytažením fasád do prostoru, kategorizací jednotlivých prvků do skupin a následným rozvrstvením vytvářím konstrukt spodní vrstvy – obrazu domu, tvář skrytou pod nánosem štuku a pozlátka.

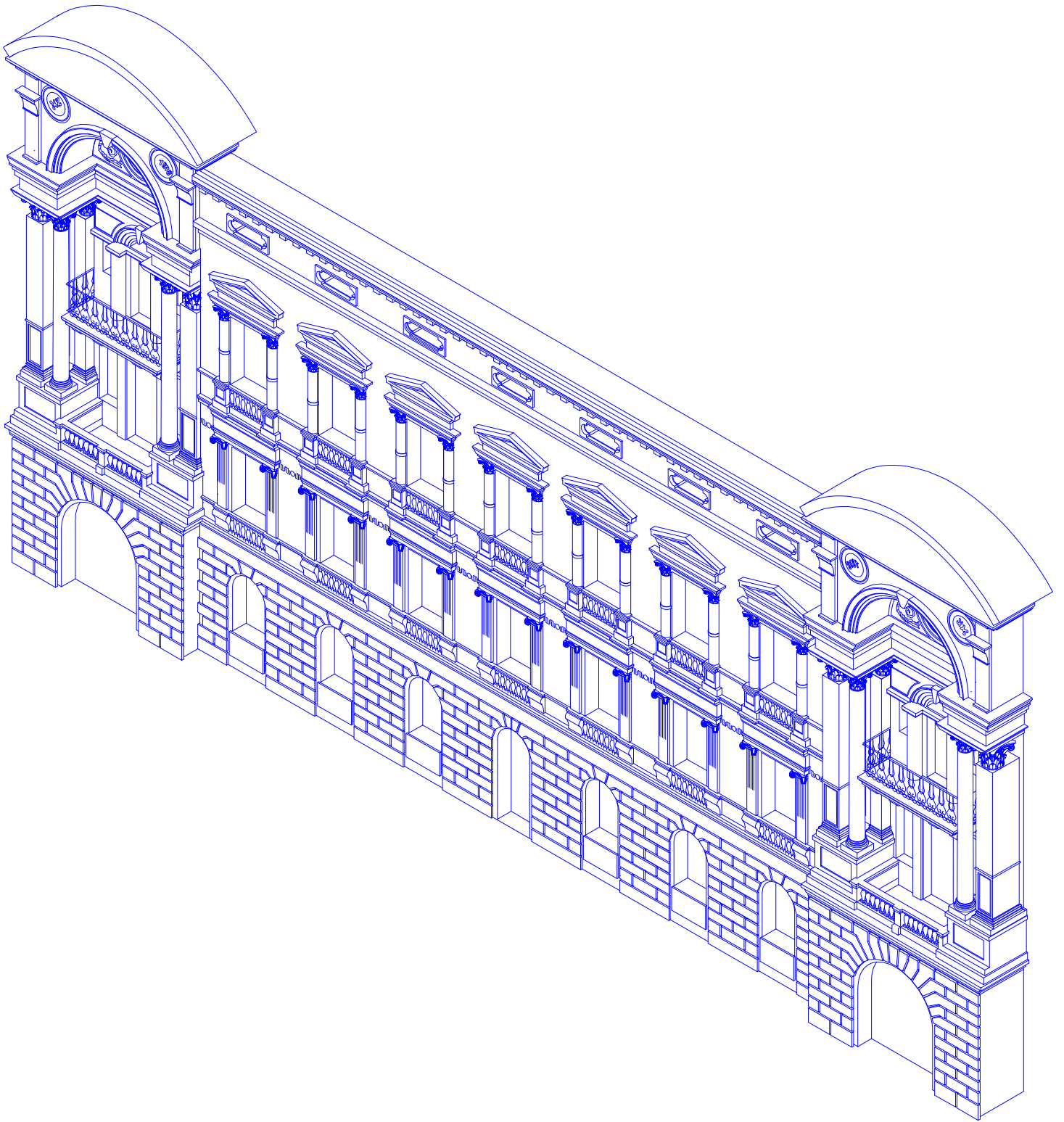
„Obnažením“ holé struktury domu získávám představu o poměru hmoty a dekoru, podstaty a nadbytečnosti.

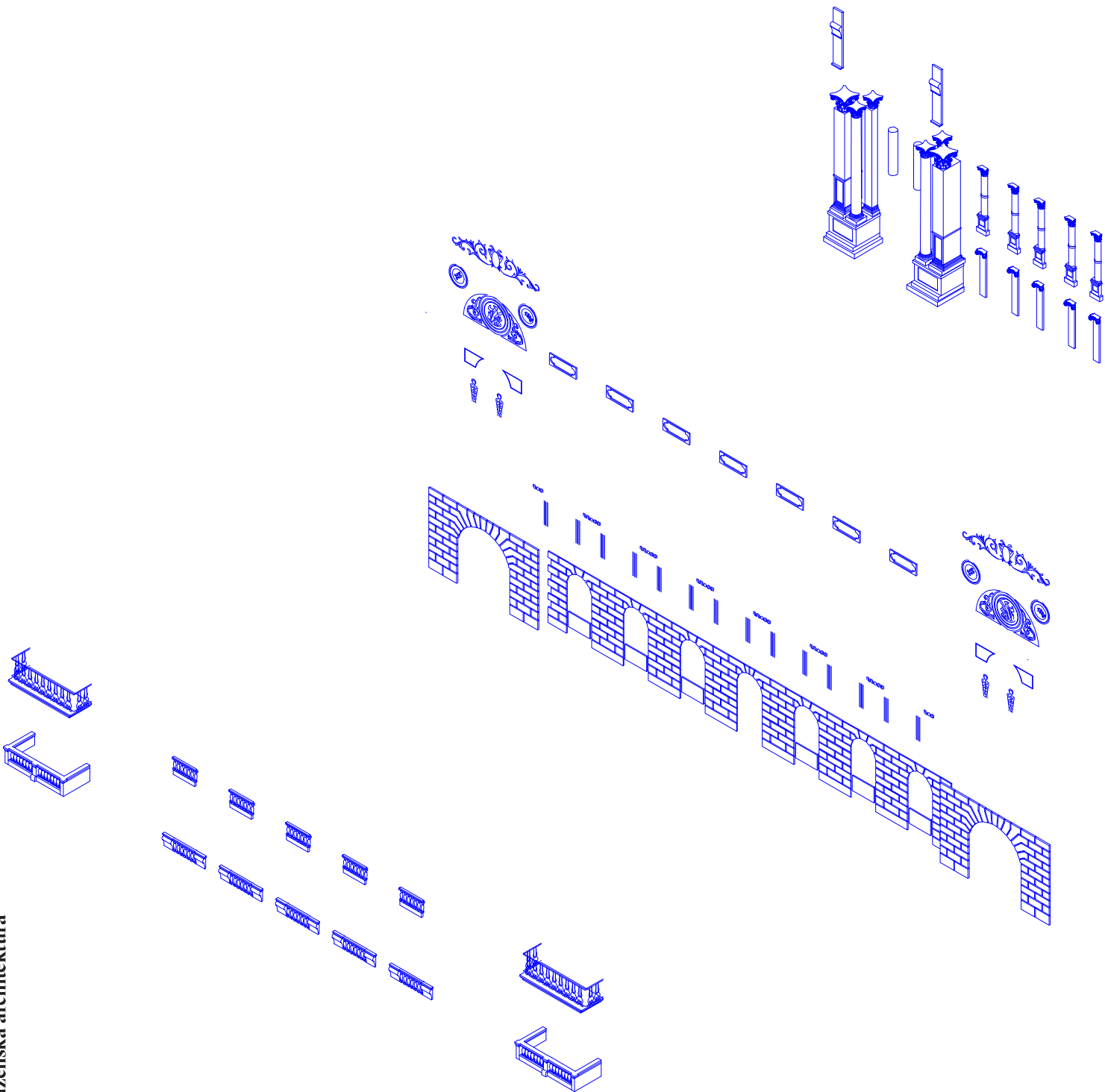
Ředitelství lázní

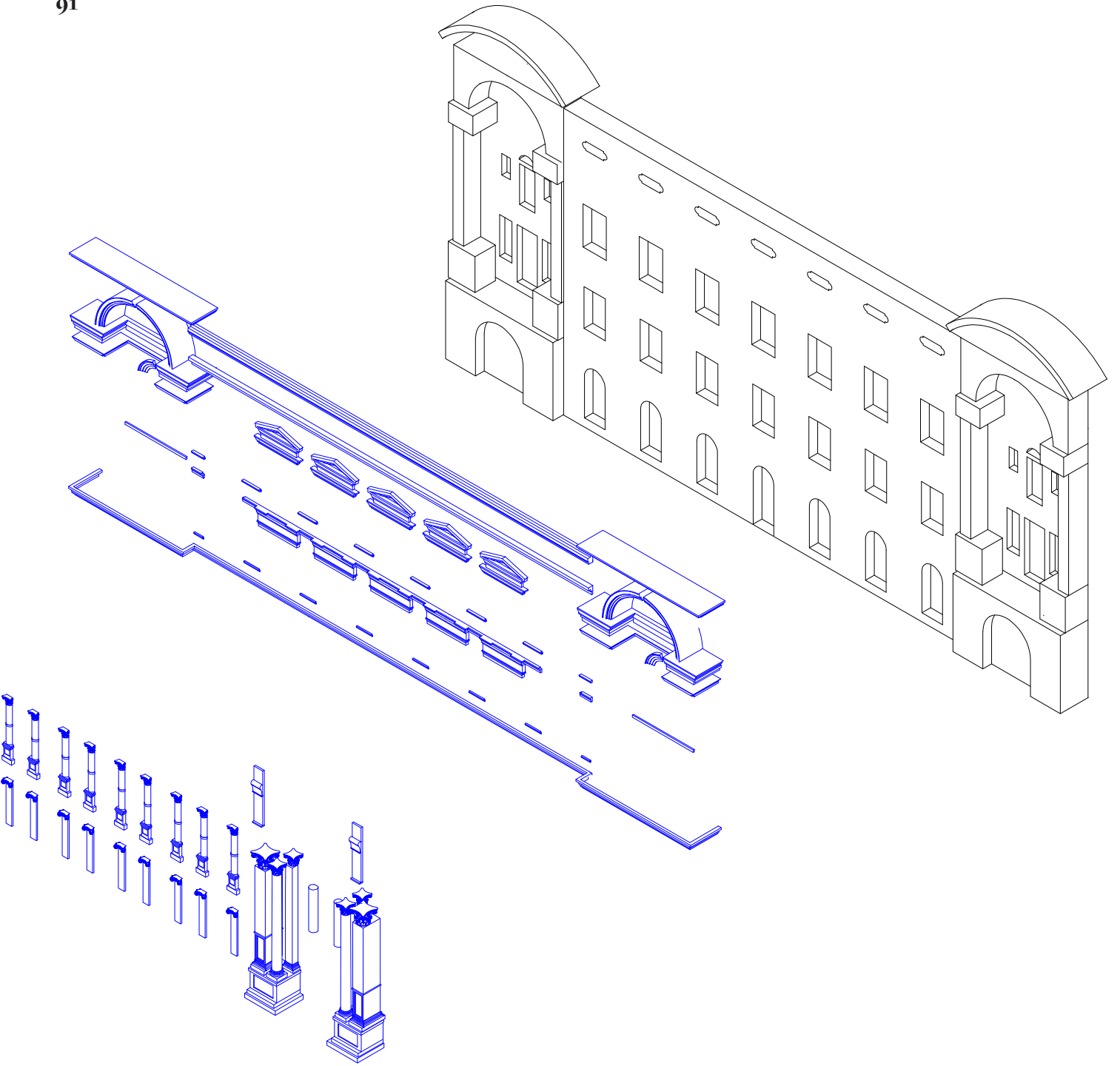

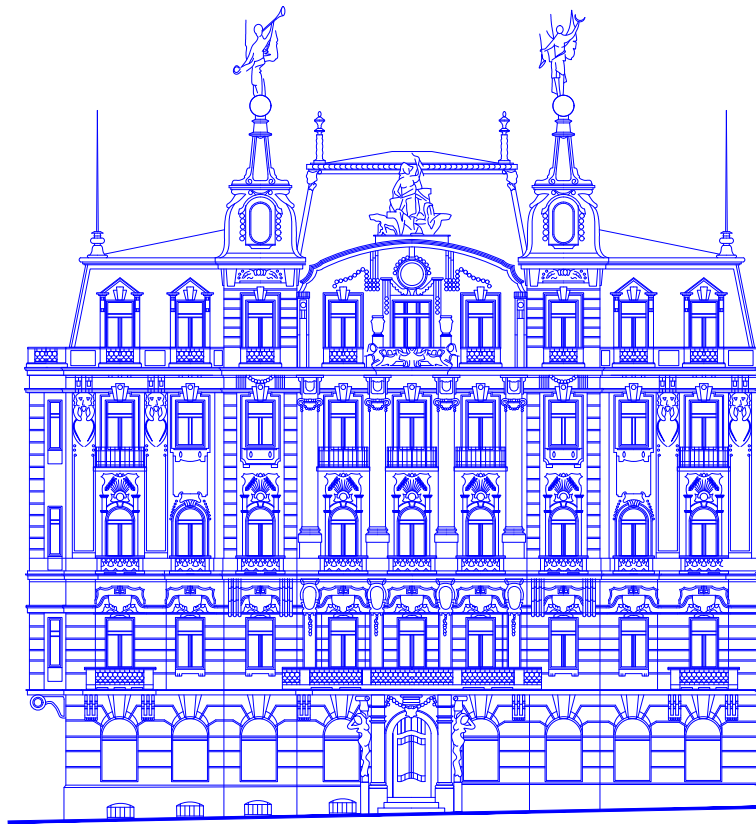
Ředitelství lázní

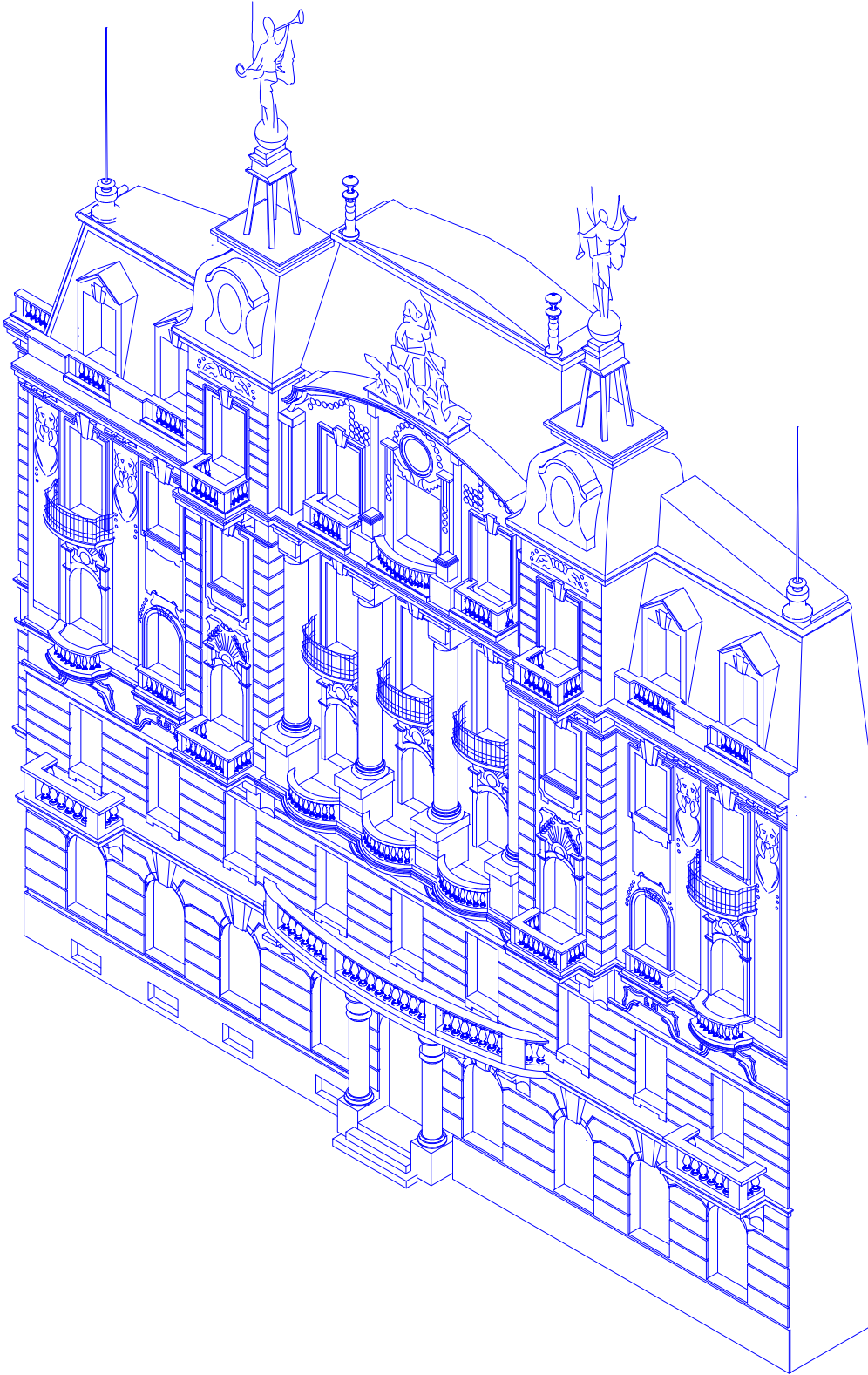
lázeňská architektura

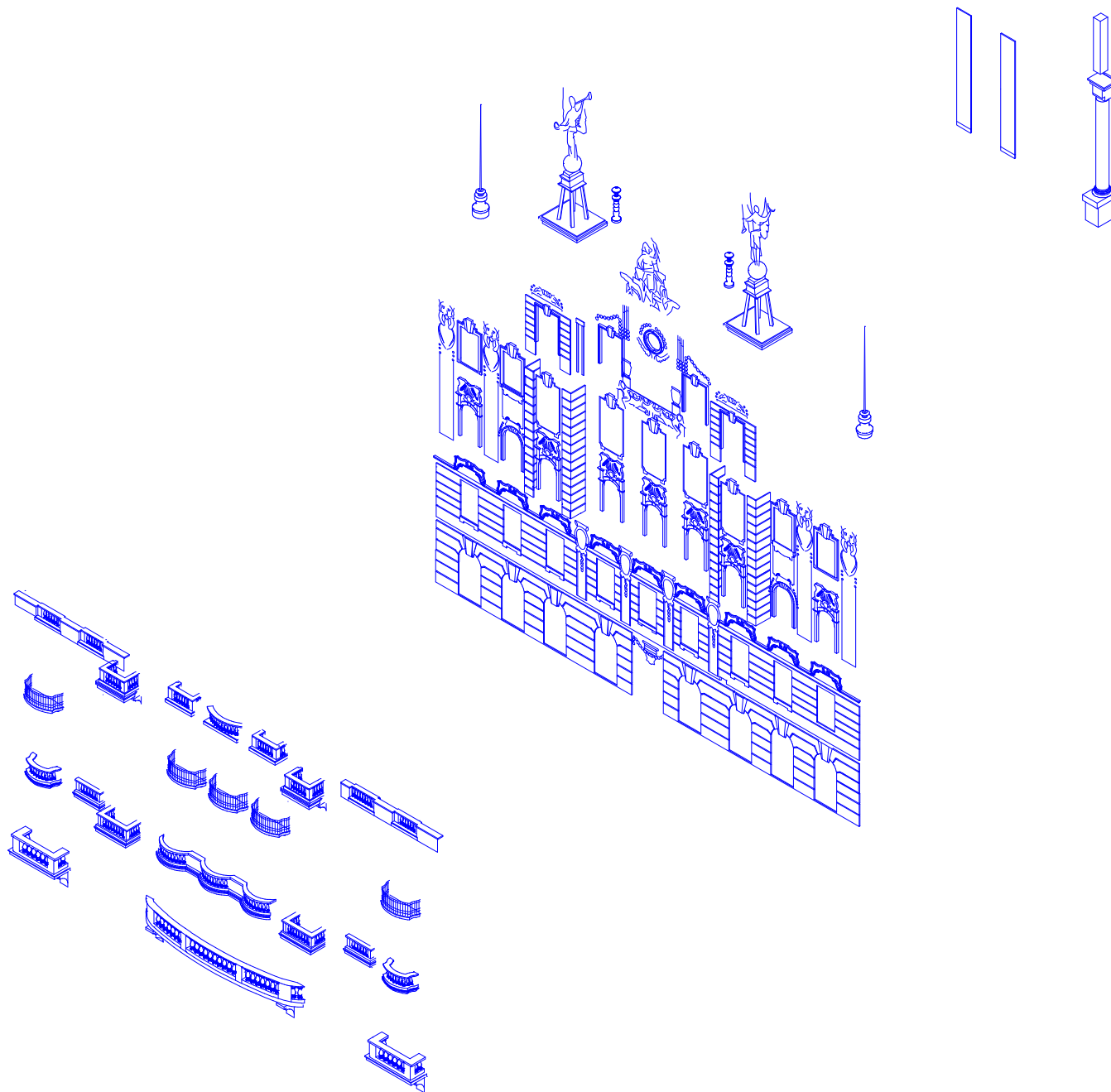

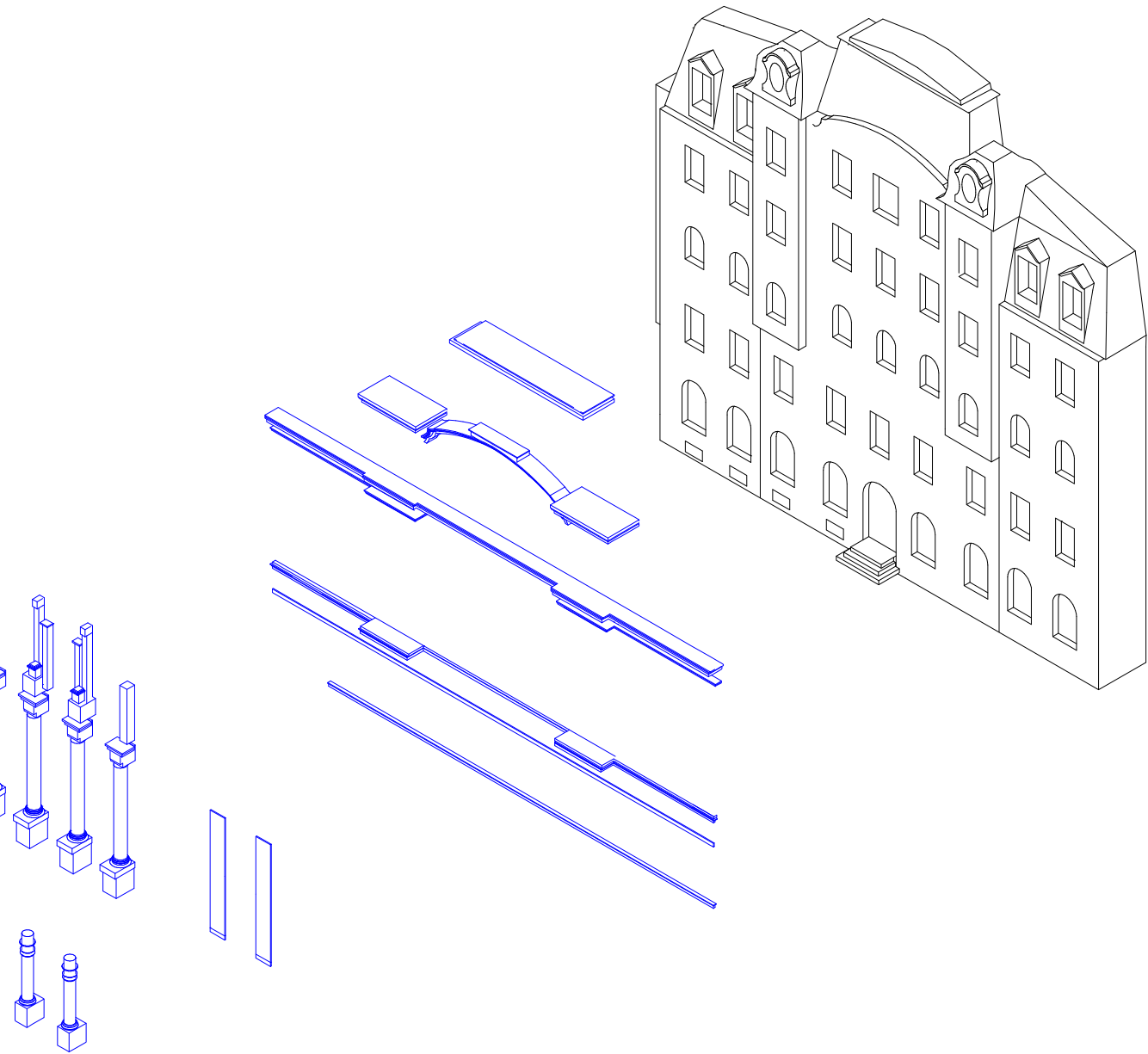
LD Pacifik

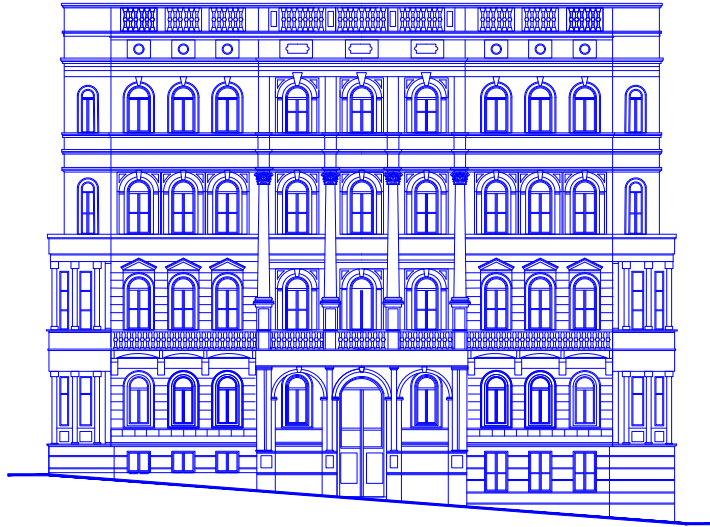

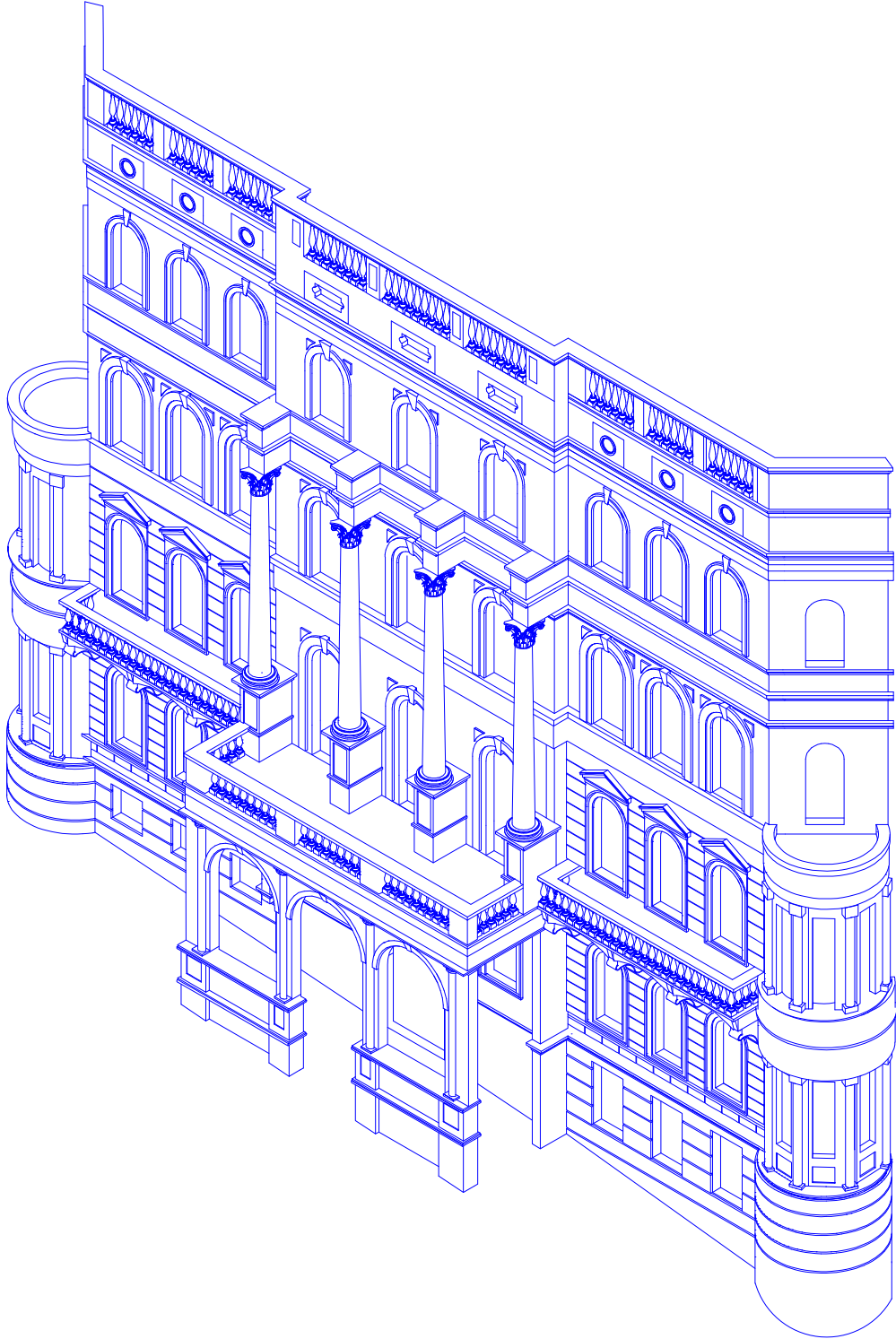
LD Pacifik

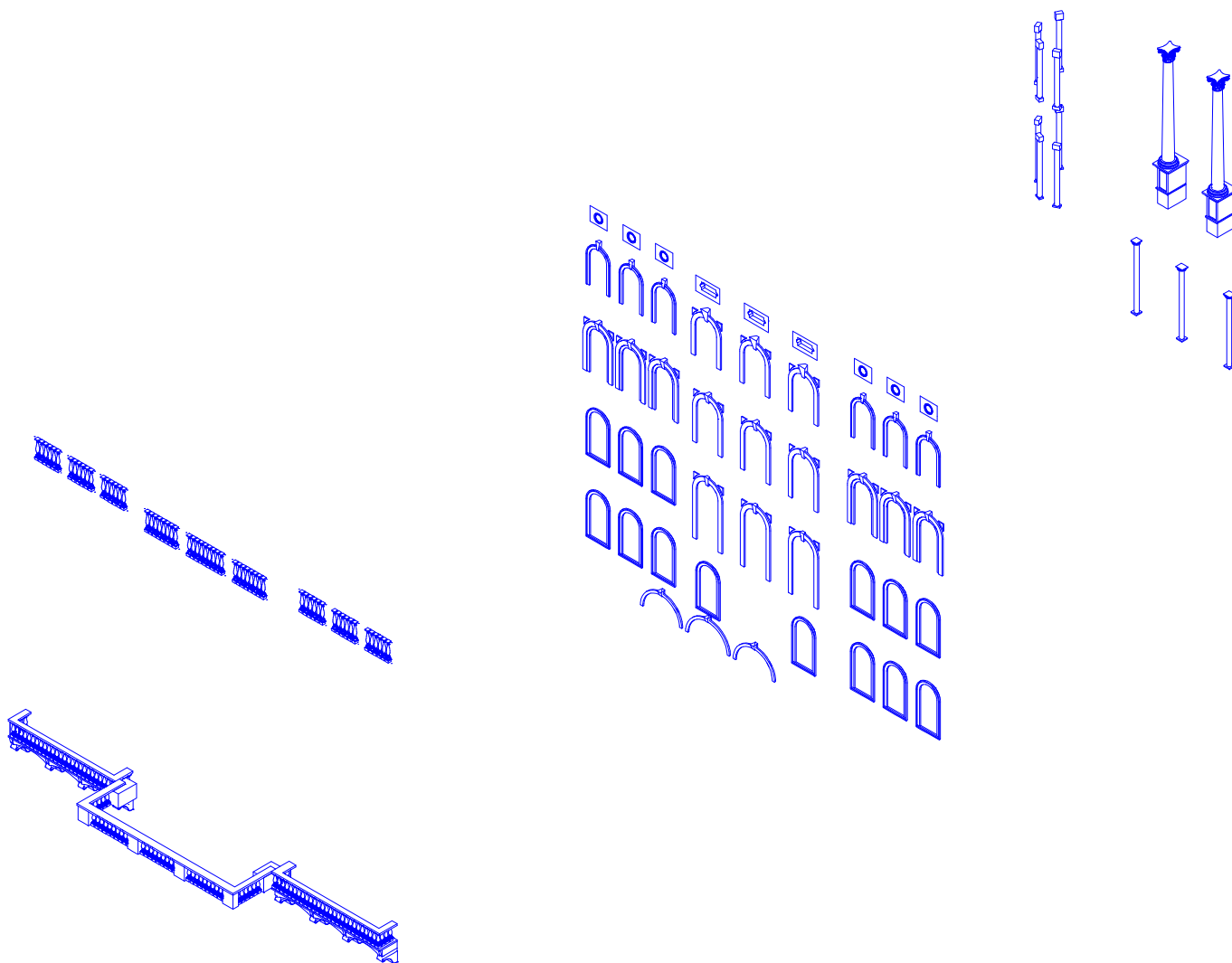

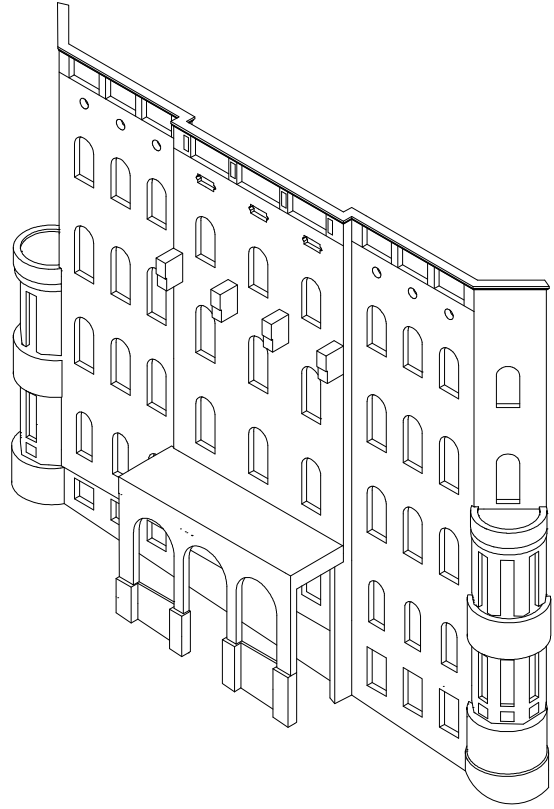
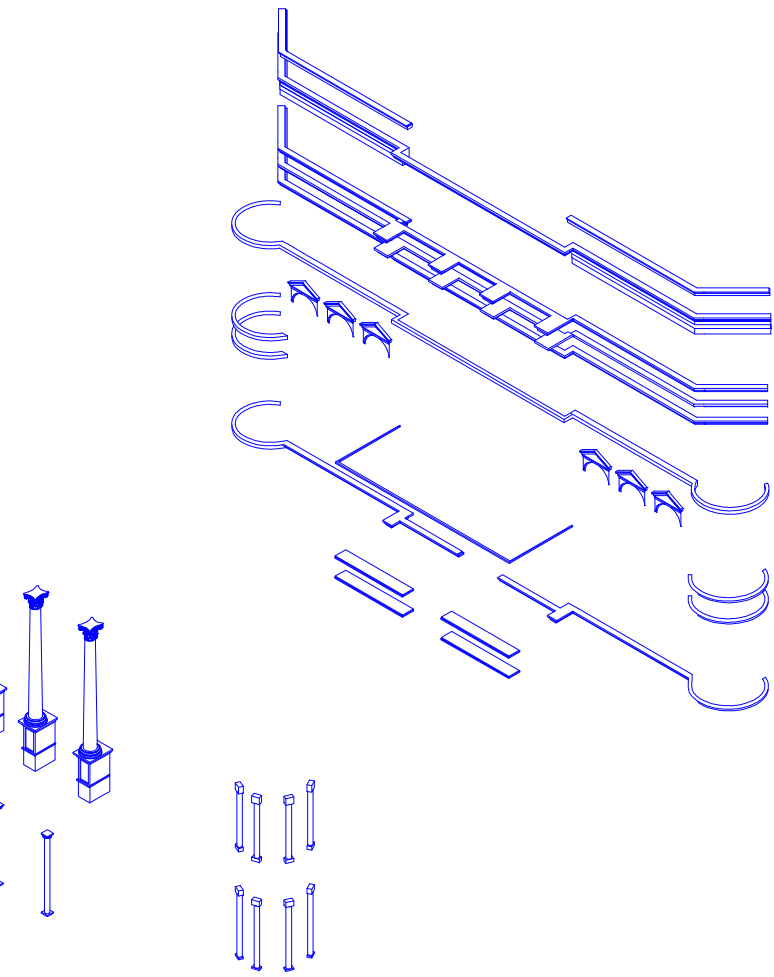
LD Rozkvět

LD Rozkvět

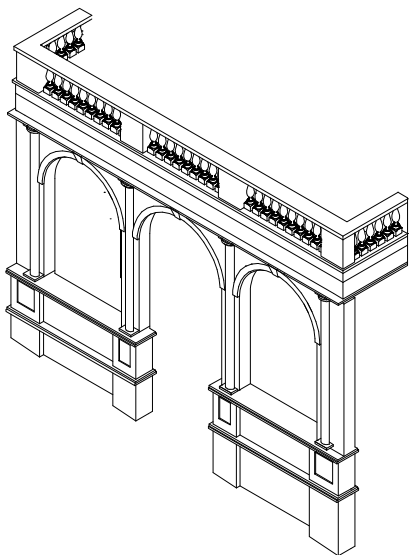

hledání výrazových prvků původní fasády

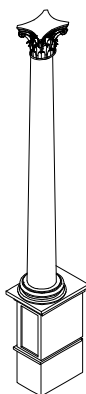
Analyzované stavby nemají společného architekta ani jednotný styl. Po jejich zabstraktnění jsem však došel k závěru, že vyjma dekoru a jeho míry se principy kompozice fasád a jazyk jednotlivých prvků zase tolik neliší. Obzvláště důležitý pro mě byl po odvrstvení obraz dnes již nestojícího lázeňského domu Rozkvět, na jehož místě je diplomový projekt navrhován.

Takto ikonická stavba, která svým tvaroslovím vyčnívala před okolní zástavbu a jenž do nedávné demolice bývala významnou pohledovou dominantou Mírového náměstí si žádá adekvátní náhradu. Mým záměrem je při návrhu nového domu s původní stavbou dále pracovat. Zakomponovat ji tak, aby nová budova nadále reprezentovala její odkaz a původní dům tak nebyl zcela zapomenut.

Po důkladné rozvaze jsem pro další transformaci vybral čtyři výrazové prvky původního domu - vstupní předsazený portál, vysoký řád, tvarosloví oken a střešní balustrádu. Tyto prvky jsem se snažil vhodným způsobem přetavit do soudobé formy.

vstupní portál

vysoký řád

tvarování a rastr oken

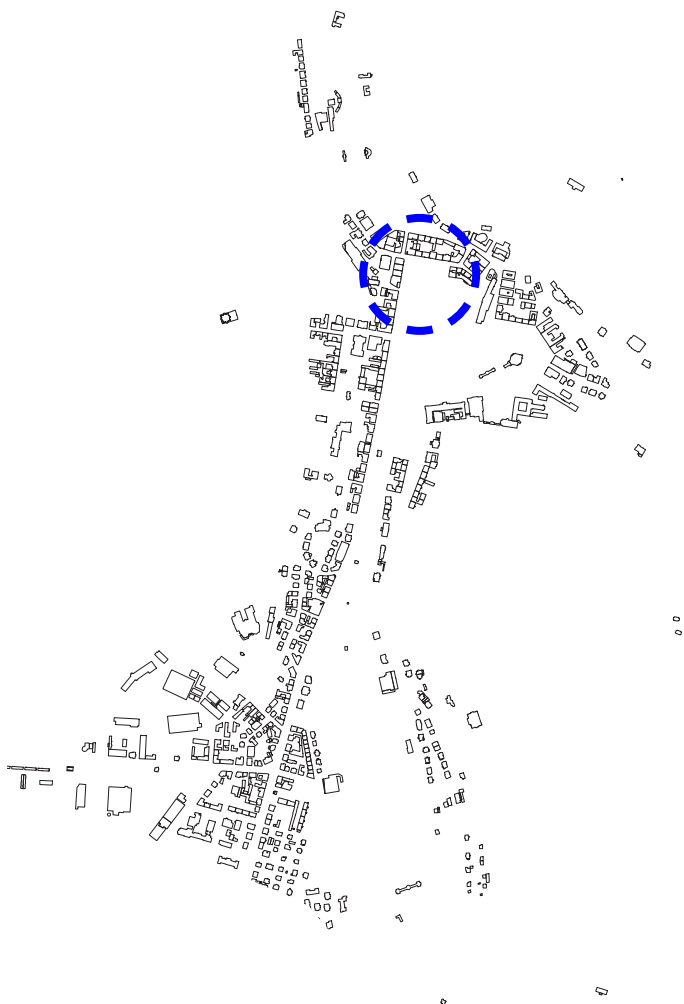

balustráda

analýza okolí a Mírového náměstí

Mírové náměstí a parcela po vyhořelém hotelu Rozkvět se nachází v naprostém centru Mariánských Lázní jen několik desítek metrů od hlavní kolonády. Jedná se o prostor, jež byl již v prvních urbanistických koncepcích Václava Skalníka při zakládání města uvažován jako hlavní náměstí a zakončení významné urbanistické osy města. Jedná se o zvláště důležitý prostor se silným geniem loci, jemuž byla podřízena okolní budoucí výstavba.

Prostor náměstí se skládá z několika různých částí. Prvním prostorem je kulturní památka Thomayerova parku, jež byla ve svém čele doplněna stavbou Halbmayerova domu (Rozkvět - č.02). Z jižní strany náměstí doplňoval blok domů tzv. Tepelský blok - č.3, který byl v 80. letech minulého století stržen.

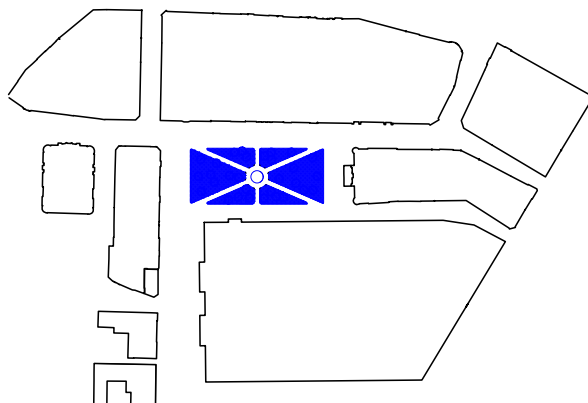

01

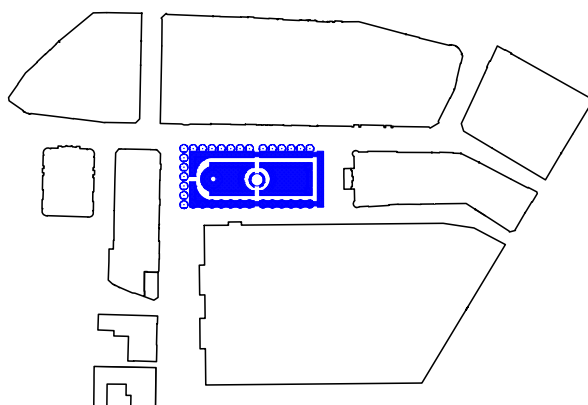
02

03

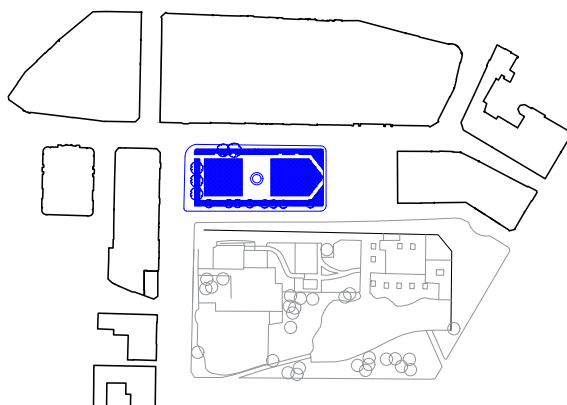
Thomayerův park

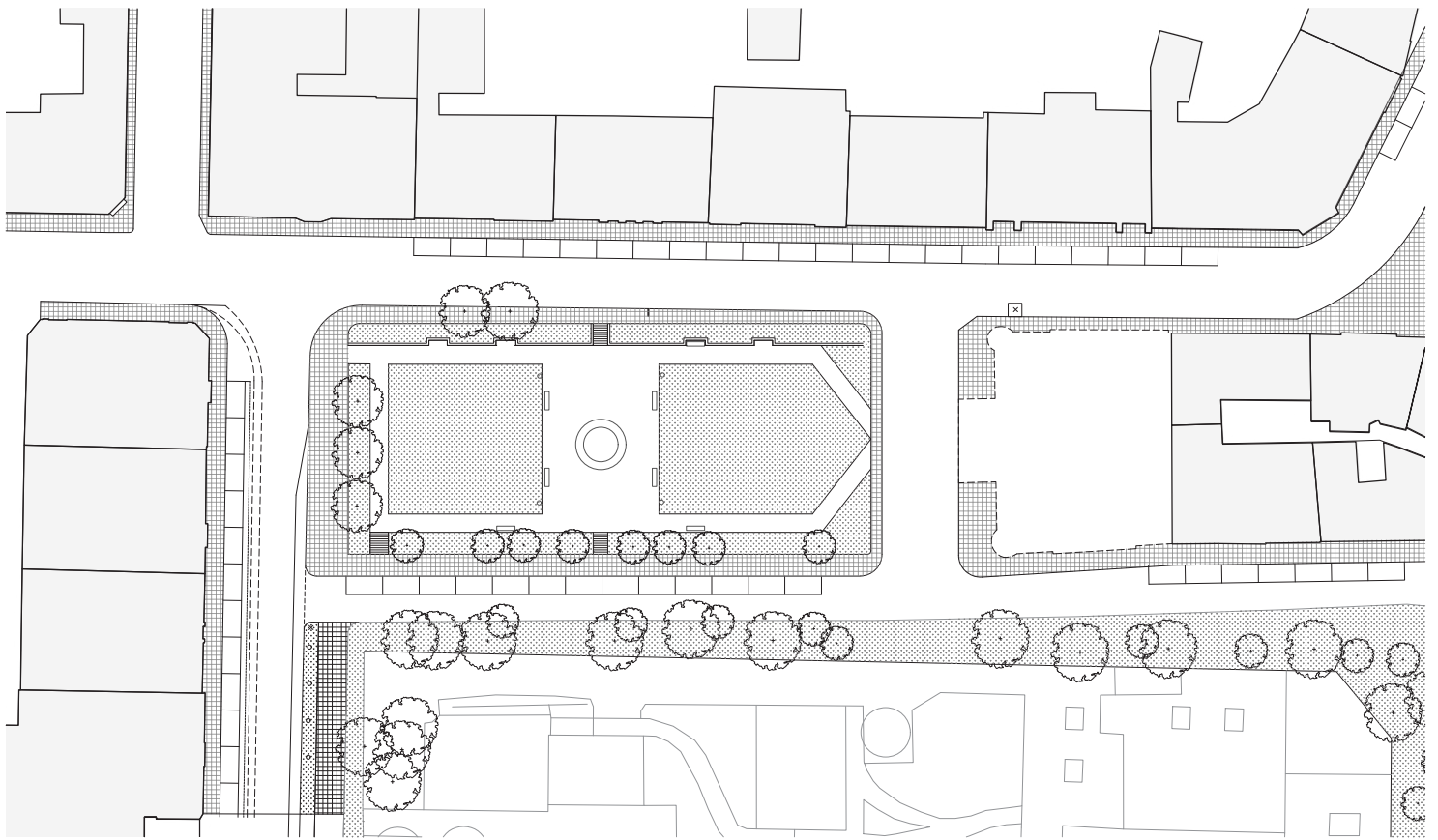
1850-1900

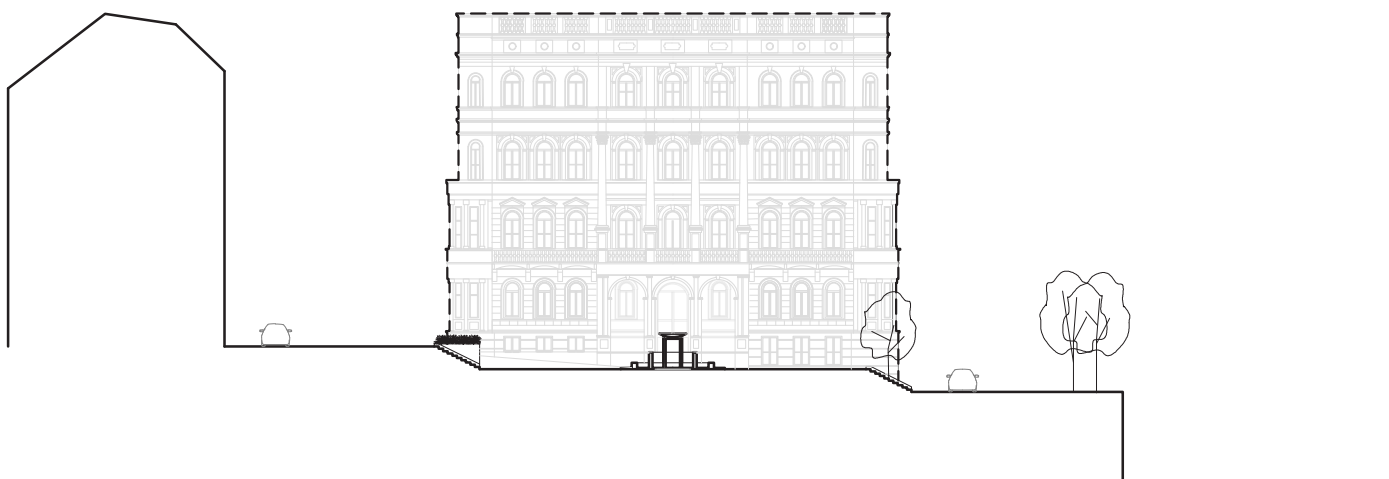
1900-1980

2014-souč.

současná situace náměstí

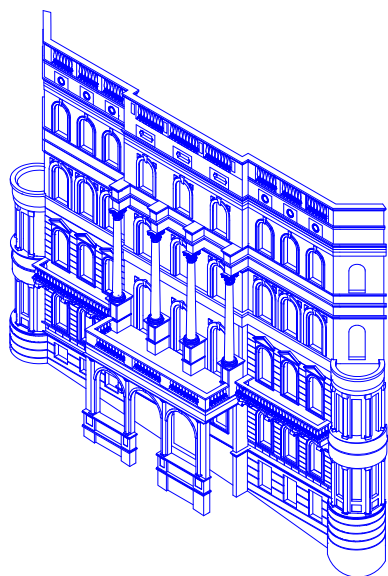

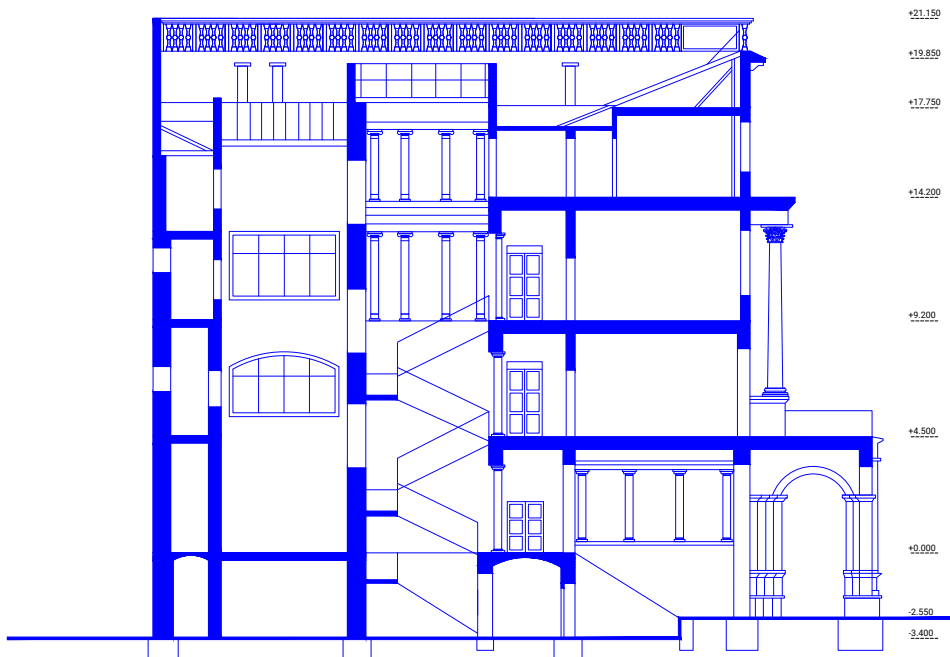
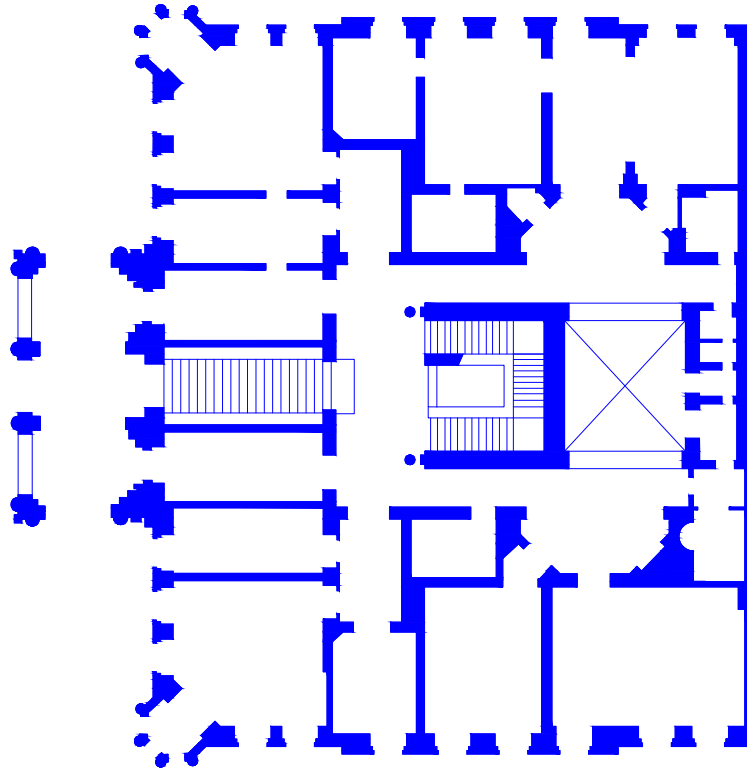
řez náměstím

02

Halbmayer Haus

K historickému vývoji objektu Halbmayerova domu, dřívějšího Rozkvětu jsem se stručně vyjadřoval již v analytické části. Jelikož se žádné fotografie ani jiná forma dokumentace z dob fungování objektu ani z dob jeho rozkladu nedochovala, přikládám alespoň schematické znázornění půdorysu a řezu objektem pro lepší představu o jeho vnitřním fungování a členění.

Tepelský blok

Až do roku 1977 plně fungující blok lázeňských domů obsahující i občanskou vybavenost jako kino a obchody v parteru. Vlivem zanedbané údržby ze strany tehdejšího režimu docházelo k postupné degradaci jednotlivých objektů až bylo následně rozhodnuto o jeho demolici. Celý blok tvořící jižní hranici Mírového náměstí byl během několika let srovnán se zemí. Na prázdné parcele v centru města měl vzniknout ambiciózní projekt nového sanatoria Nová Arnika, na který byla vypsána vyzvaná architektonická soutěž. V několikakolové soutěži na návrh sanatoria s ubytovací kapacitou okolo 800 lůžek nakonec zvítězil projekt kolektivu vedeným prof. ing. Arch. J. Paroubkem, CSc. Samotný návrh se podle dochovaných novinových článků stal na několik let veřejným tématem a byl ze strany odborné i laické veřejnosti velmi kritizován. K jeho realizaci nikdy nedošlo. Bohudík. Parcela je od té doby prázdná.

40	Tepelský dům
39	Luculus
38	Oceán
37	Moskva
36	Krym
34	Alexandria
33	Klinger
64	Říman
65	Niagara
66	Tajga

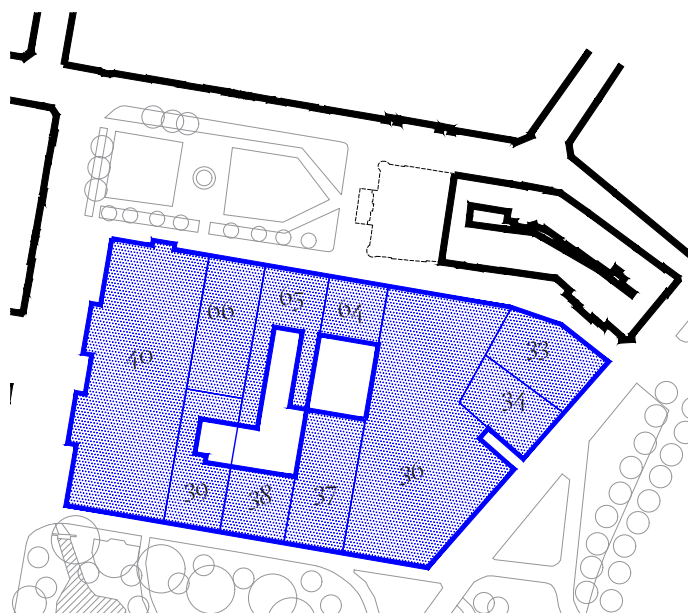

schéma objektů v bloku

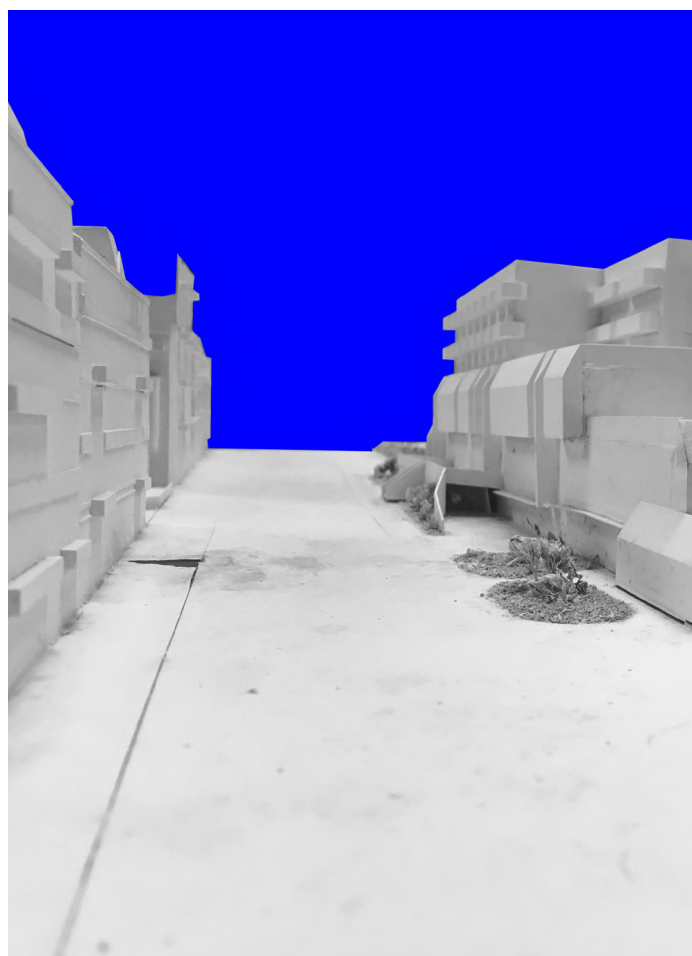
historické fotografie existujícího Tepelského bloku

havarijní stav objektů těsně před demolicí 1977

demolice bloku 1977-1980

maketa vítězného návrhu

*„Chlouba nebo ostuda města?“
„Slon v porcelánu“
„Radostná zpráva o definitivním skonu slona v
Mariánských Lázních“
„Gigantismu do Mariánských Lázní?“*

návrh vítězného soutěžního návrhu na sanatorium / Nová Arніка

zadání

Návrh diplomové práce se zabývá doplněním čelní strany bloku Mírového náměstí a jeho okolí v centru Mariánských Lázní. Navrhovaný objekt nových městských lázní se nachází na prázdné parcele po vyhořelém hotelu Rozkvět. Objekt má sloužit jako standardní součást občanské vybavenosti lázeňského města a je primárně určen pro místní obyvatele.

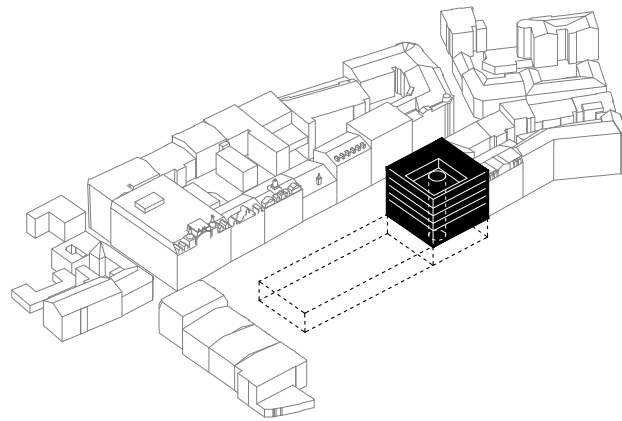

koncept

Čelo bloku, zakončení náměstí. Ikonická stavba na důležitém místě. Dnes jizva na tváři města. Původní parcelu po objektu Rozkvět doplňuji hmotou převyšující okolní stavby střešní kolonádou, čímž její pozici ještě více utvrzuji a přidávám jí na významu.

Lázně se skládají ze dvou částí. Vstupní nadzemní objekt a podzemní část rozprostírající se pod povrchem přilehlého náměstí. Tyto části jsou vzájemně propojeny atriem.

V práci se zabývám propojením klasické antické typologie římských lázní a moderních balneo provozů v jeden funkční celek.

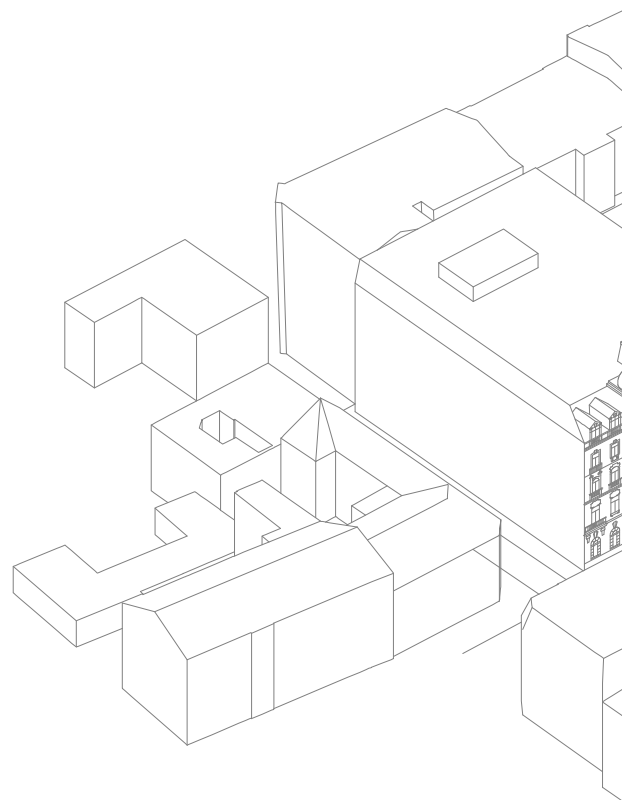
vztah domu a náměstí

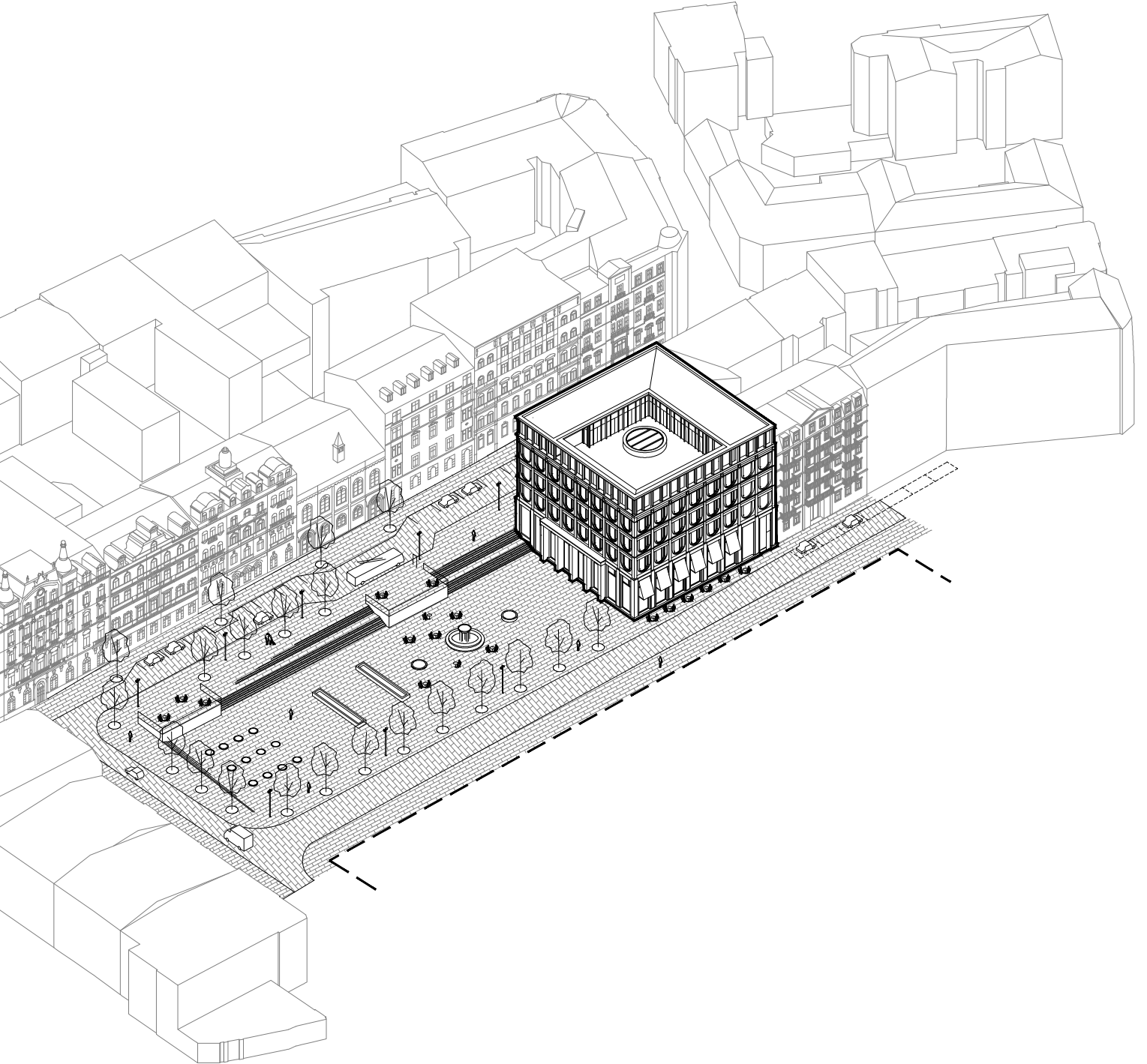
Hmota domu se otevírá světem do náměstí a kavárnou v parteru opět navrací život do dnes mrtvého místa. Hlavní část náměstí - Thomayerův park a jeho dnes již přežitou historickou nefunkční podobu nahrazují náměstím novým. Určité hodnotné prvky z něj - stromořadí po obvodu nebo kašnu do návrhu zakomponovávám.

Terénní rozdíl mezi jižní a severní hranicí náměstí vyrovnávám pobytovými schody do kterých ústí i únikové cesty z podzemí lázní. Střechy únikových cest jsou pak využity jako pobytové - v části před kostelem pak jako nová plocha zastávky MHD. Do prostoru náměstí jsou zahrnuty i světlíky z podzemní části. Některé z nich jsou navrženy jako pevný mobiliár náměstí a dají se využít k sezení a odpočinku.

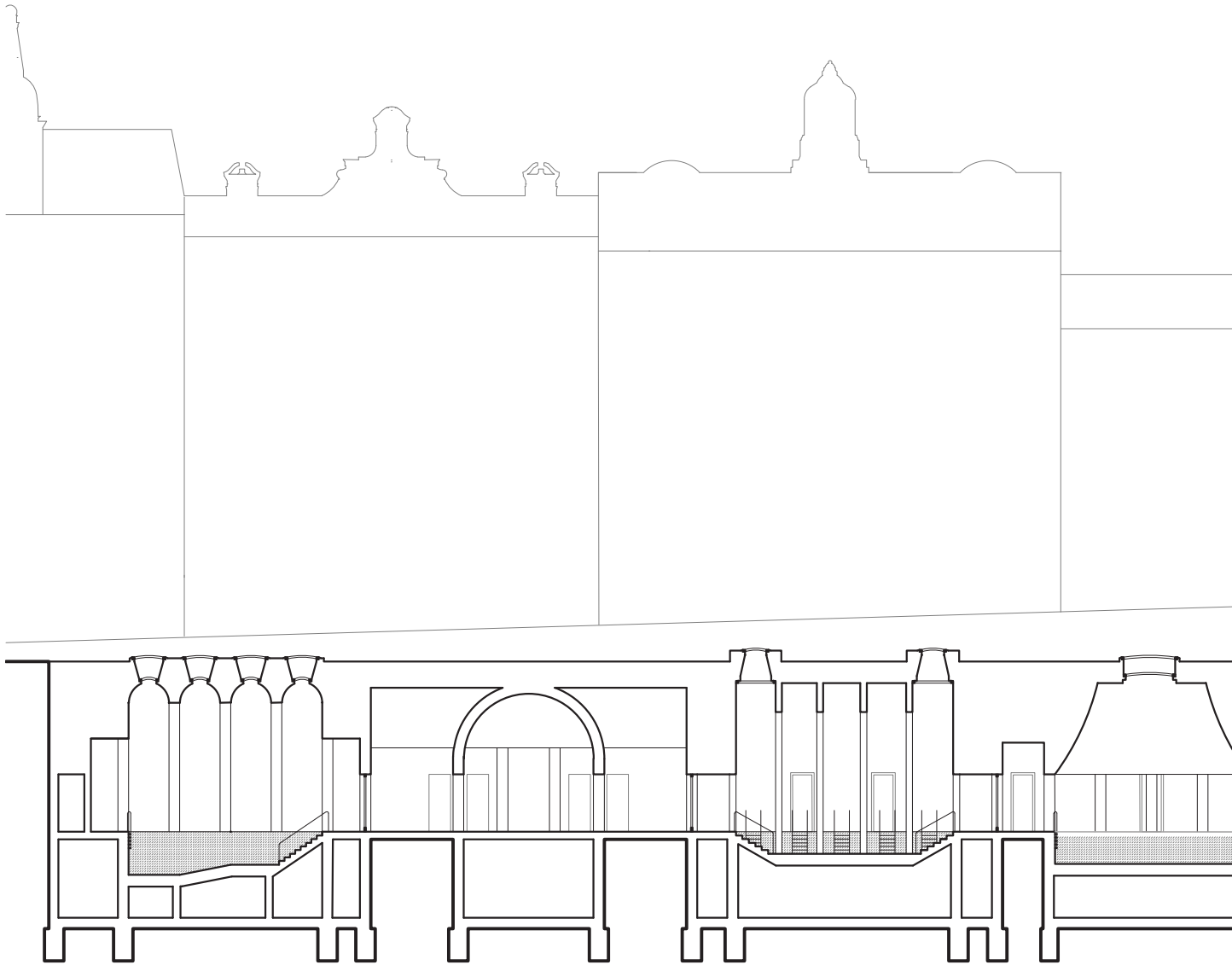
Asfalt a zámková dlažba jsou nahrazeny reprezentativnějšími povrchy a jednotlivé druhy dopravy jsou od sebe odděleny pouze barevností a rozdílným směrem pokládky dlažby. Stávající průjezd pro automobily po jižní straně zachovávám a využívám jej k zásobování objektu.

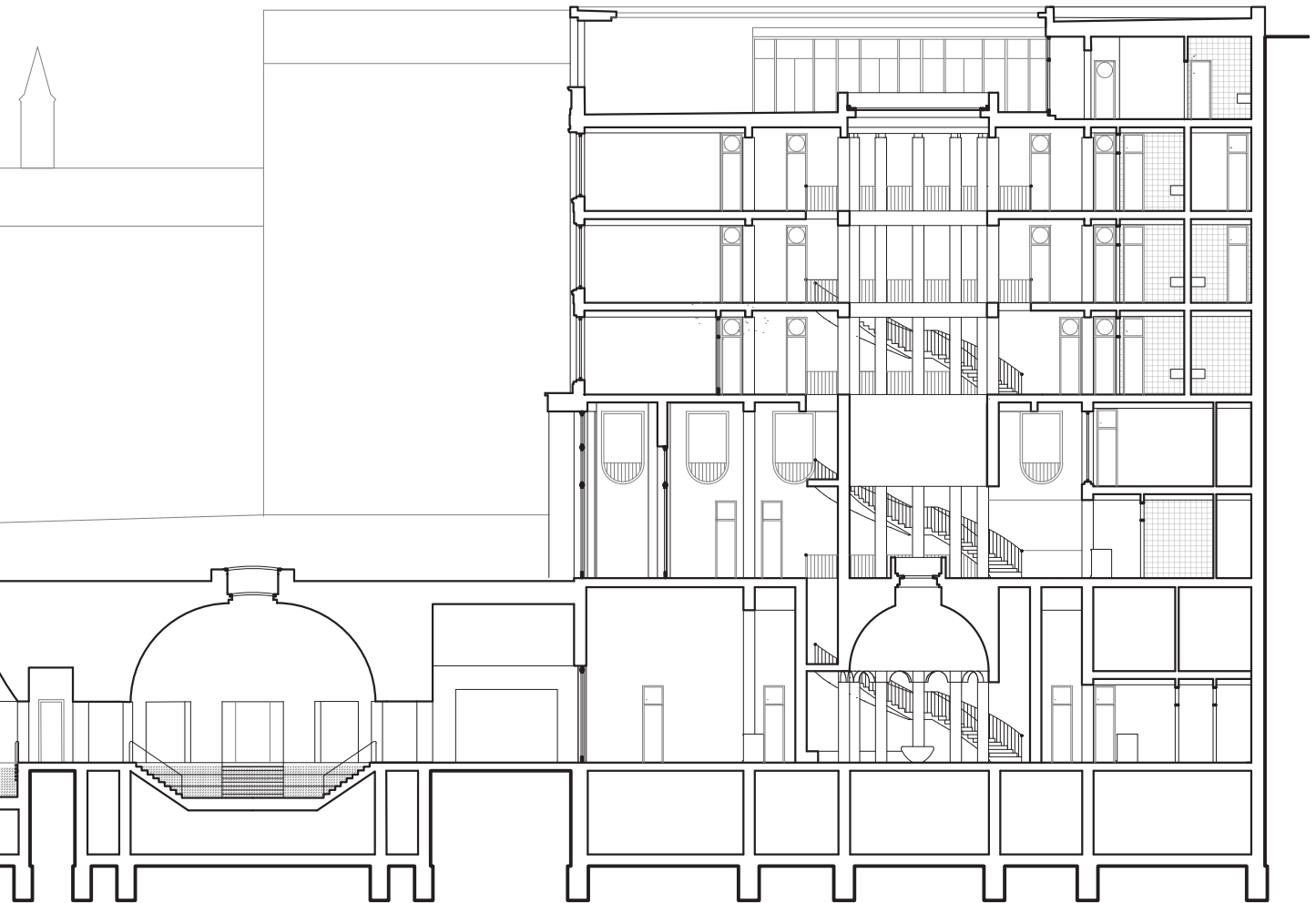
Dnes prázdná plocha po Tepelském bloku je uvažována pro budoucí rozvoj v souladu s platným územním plánem a v návrhu není zahrnuta. Náměstí s tímto rozvojem počítá a je navrženo tak, aby byl bez problému umožněn a lázně tak mohly s budoucím objektem, či objekty bez problémů komunikovat.

Návrh

podélný řez

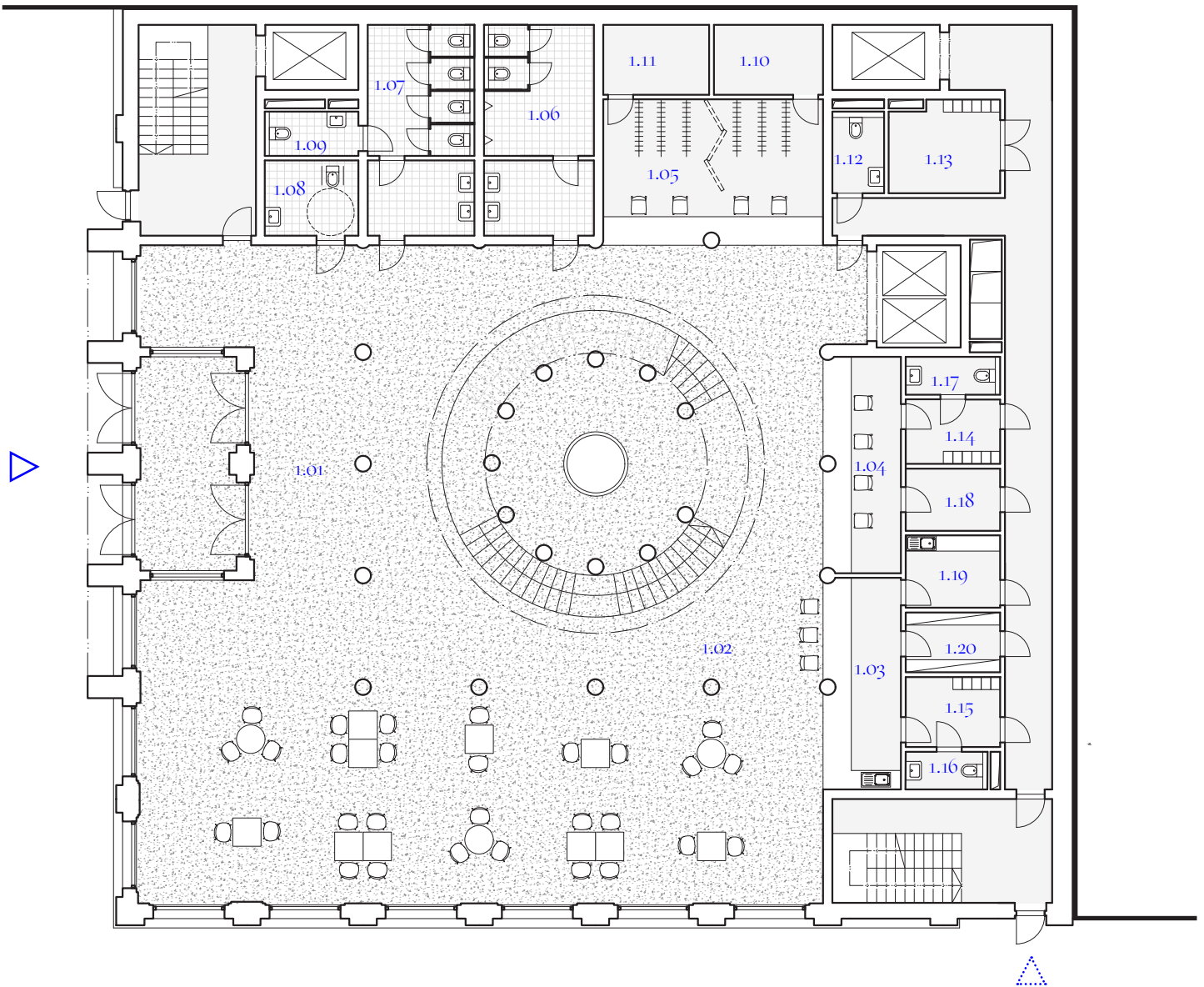
Nadzemní část

Vstupní objekt do lázní. První nadzemní podlaží s kavárnou se otevírá jihozápadním směrem a propojuje stavbu s náměstím. Nad kavárnou se nachází administrativní zázemí, v dalších podlažích pak ordinace lékařů, veřejná tělocvična a suché lázeňské provozy jako masáže nebo fyzioterapie. Poslední podlaží střechy slouží jako pochozí sluneční terasa s barem a sezónně funguje jako odpočinkové místo s výhledem do okolí.

Suché provozy nadzemního objektu jsou koncipovány na principu procedurálních kabin obsahujících vždy malou převlékárnu, sprchu a odpočinkový prostor po proceduře. Lázně lze tedy užívat jak při dlouhodobějších zdravotních obtížích, tak pouze jako wellness, pokud návštěvník nechce v objektu trávit delší čas.

- 1.01 vstupní hala
- 1.02 kavárna, bistro
- 1.03 obslužný pult
- 1.04 recepce
- 1.05 šatna
- 1.06 wc muži
- 1.07 wc ženy
- 1.08 wc invalida
- 1.09 hyg. kabina
- 1.10 sklad
- 1.11 sklad
- 1.12 wc zam.
- 1.13 šatna zam.
- 1.14 šatna recepce
- 1.15 šatna kavárna
- 1.16 wc zam.
- 1.17 wc zam.
- 1.18 sklad recepce
- 1.19 kuchyň
- 1.20 sklad

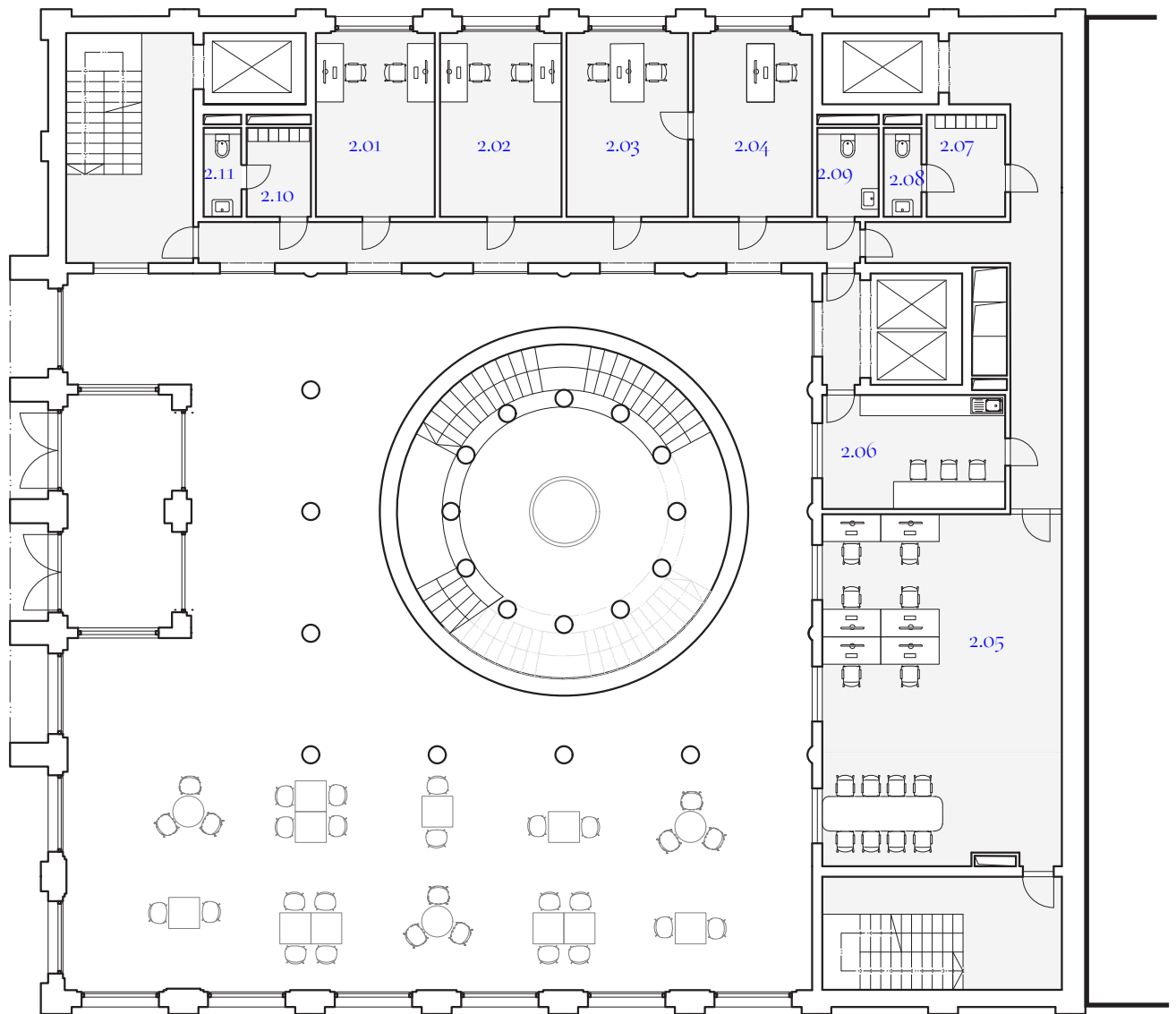
1.nadzemní podlaží

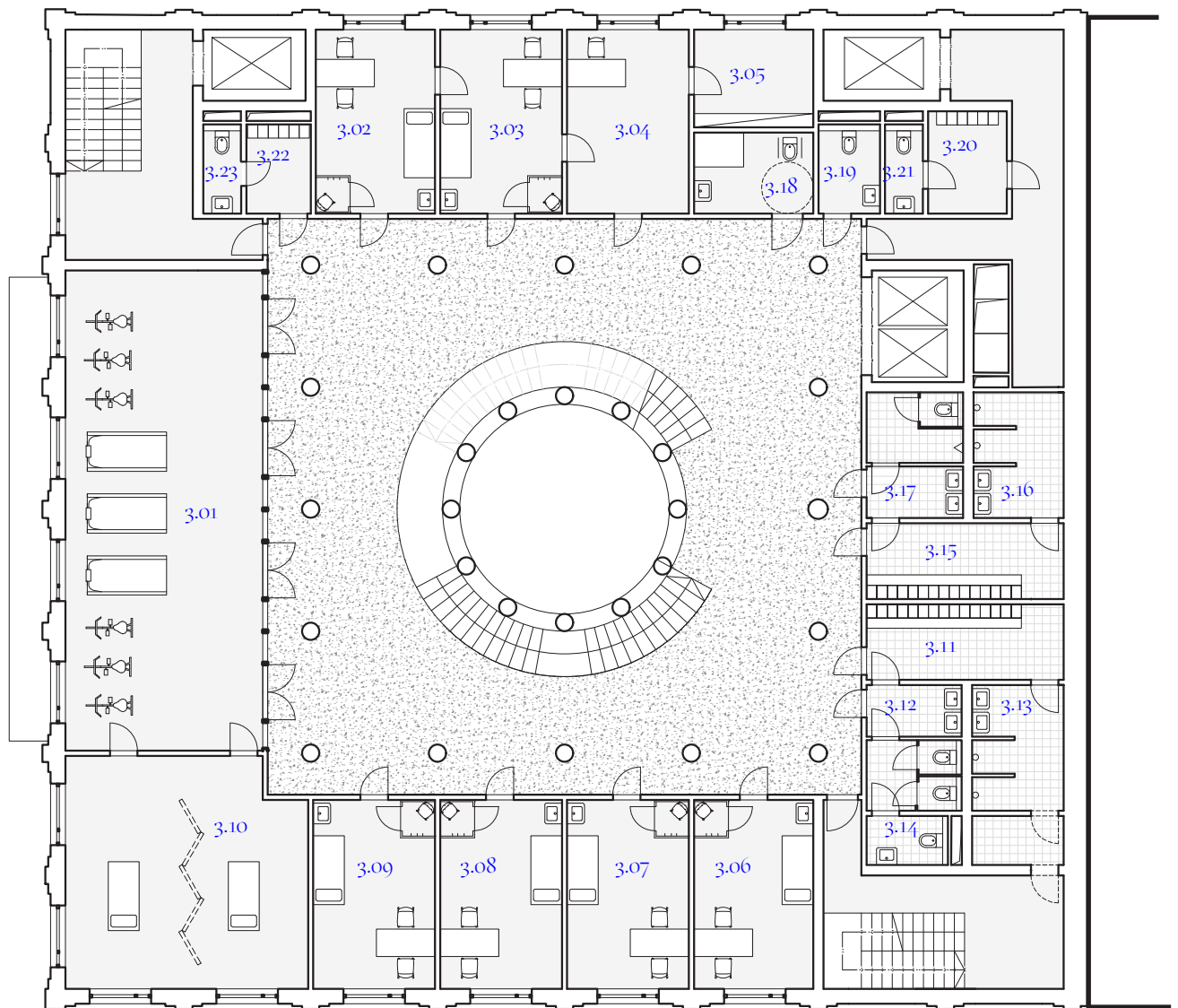

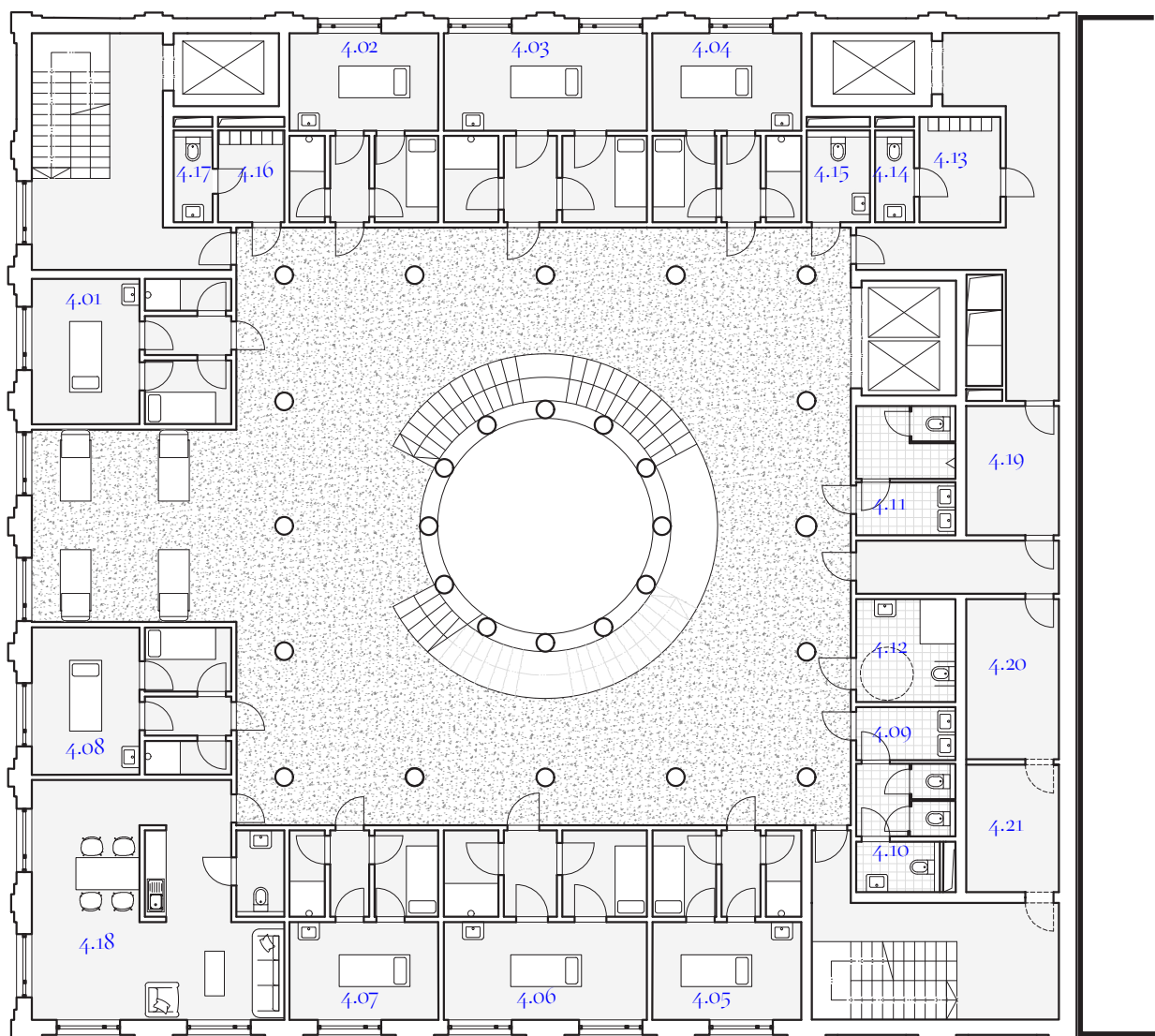
- 2.01 kancelář
- 2.02 kancelář
- 2.03 kancelář
- 2.04 sekretariát
- 2.05 zasedací místost, kanceláře
- 2.06 kuchyňka
- 2.07 šatna zam.
- 2.08 wc zam.
- 2.09 úklid. míst.
- 2.10 šatna zam.
- 2.11 wc zam.

- 3.01 tělocvična
- 3.02 ordinace lékař
- 3.03 ordinace lékař
- 3.04 sestra
- 3.05 archiv, sklad
- 3.06 ordinace lékař
- 3.07 fyzioterapeut
- 3.08 fyzioterapeut
- 3.09 fyzioterapeut
- 3.10 individuální fyzioterapie
- 3.11 šatna ženy
- 3.12 wc ženy
- 3.13 sprchy ženy
- 3.14 hyg. kabina
- 3.15 šatna muži
- 3.16 sprchy muži
- 3.17 wc muži
- 3.18 wc, sprcha invalida
- 3.19 úklidová míst.
- 3.20 šatna zam.
- 3.21 wc zam.
- 3.22 šatna zam.
- 3.23 wc zam.

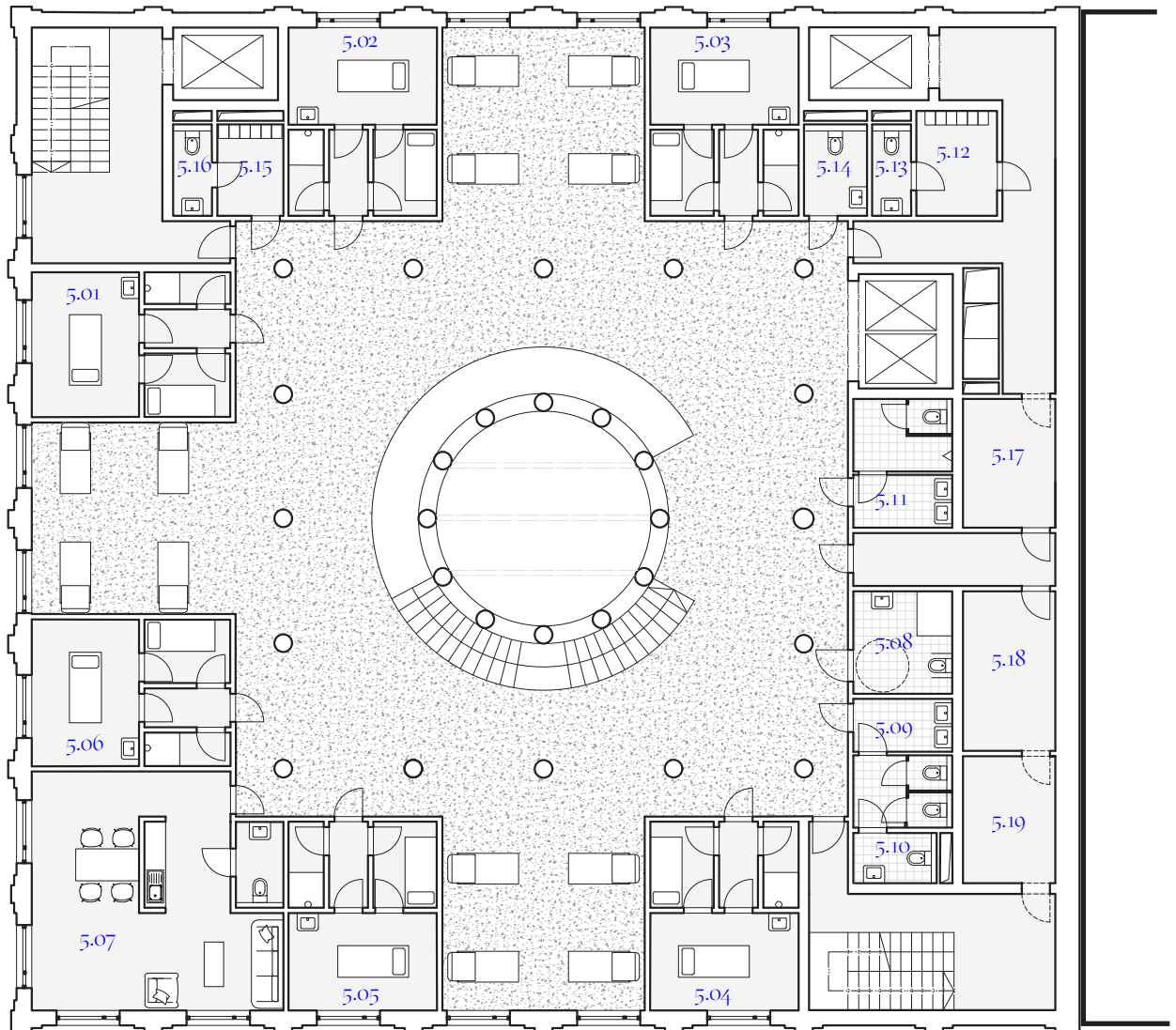
- 4.01-08 masáže, procedury
- 4.07 denní místnost zam.
- 4.09 wc ženy
- 4.10 hyg. kabina
- 4.11 wc muži
- 4.12 wc invalida
- 4.13 šatna zam.
- 4.14 wc zam.
- 4.15 úklid. míst.
- 4.16 šatna zam.
- 4.17 wc zam.
- 4.18 denní míst. zam.
- 4.19 odpad
- 4.20 sklad
- 4.21 sklad

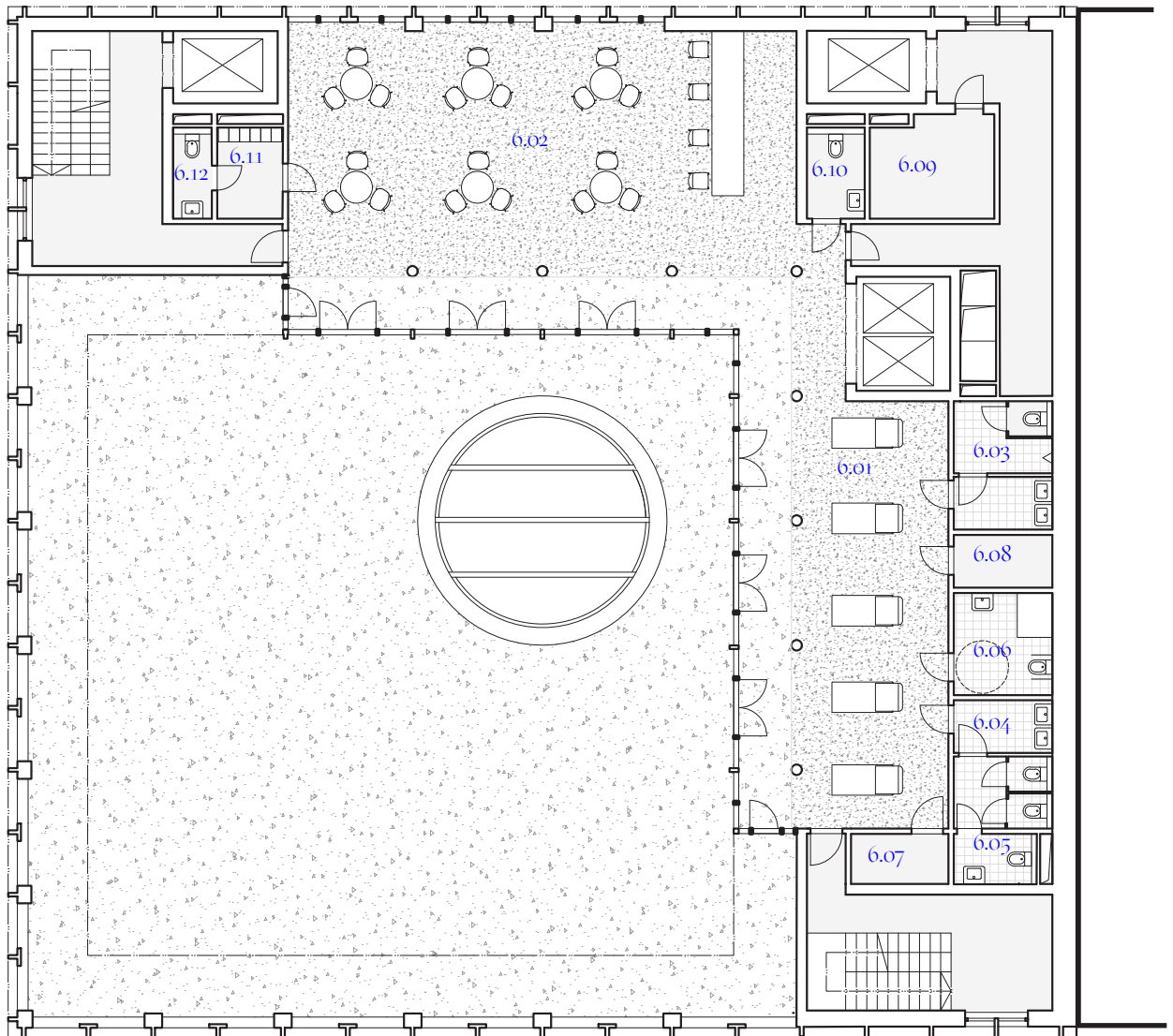

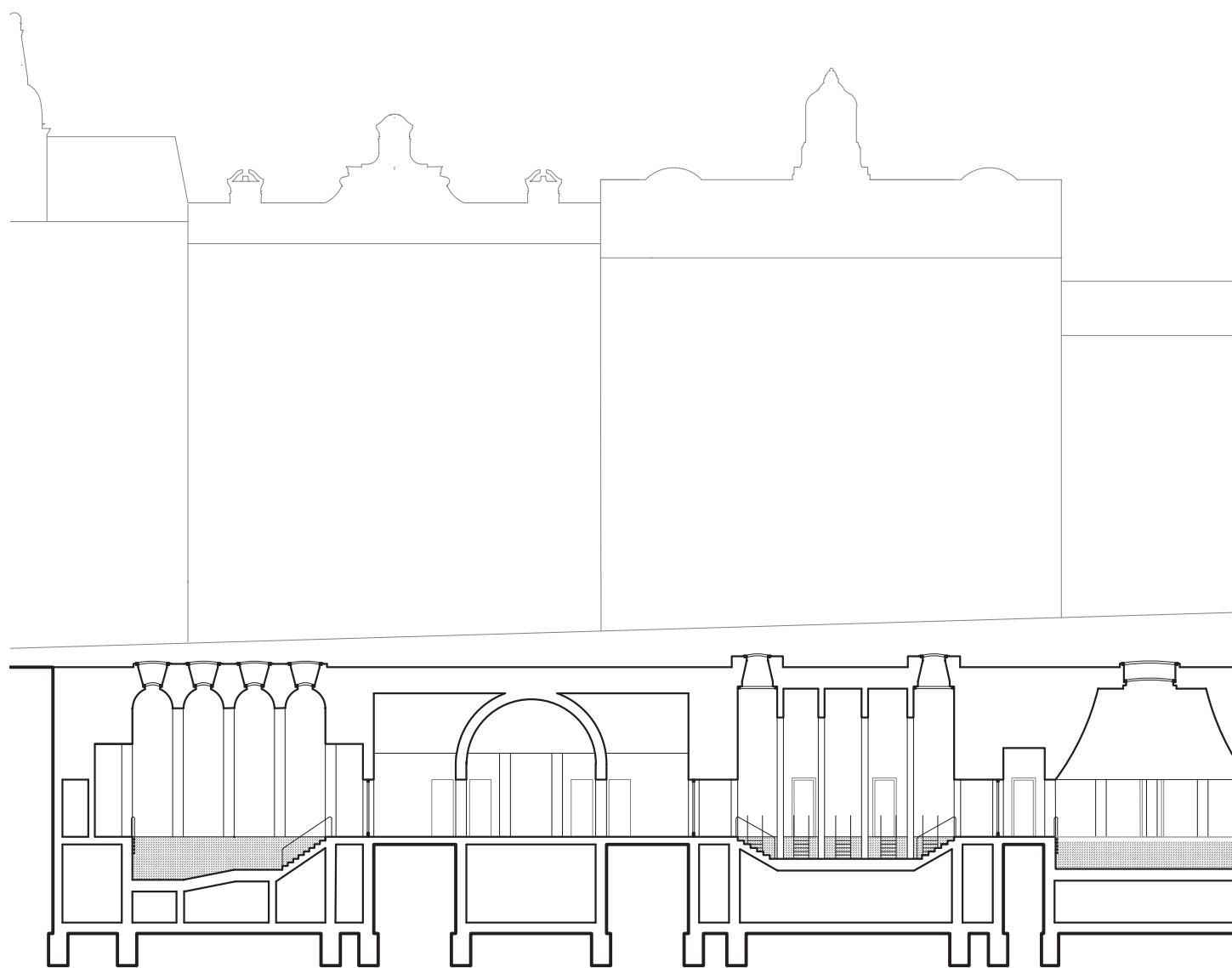

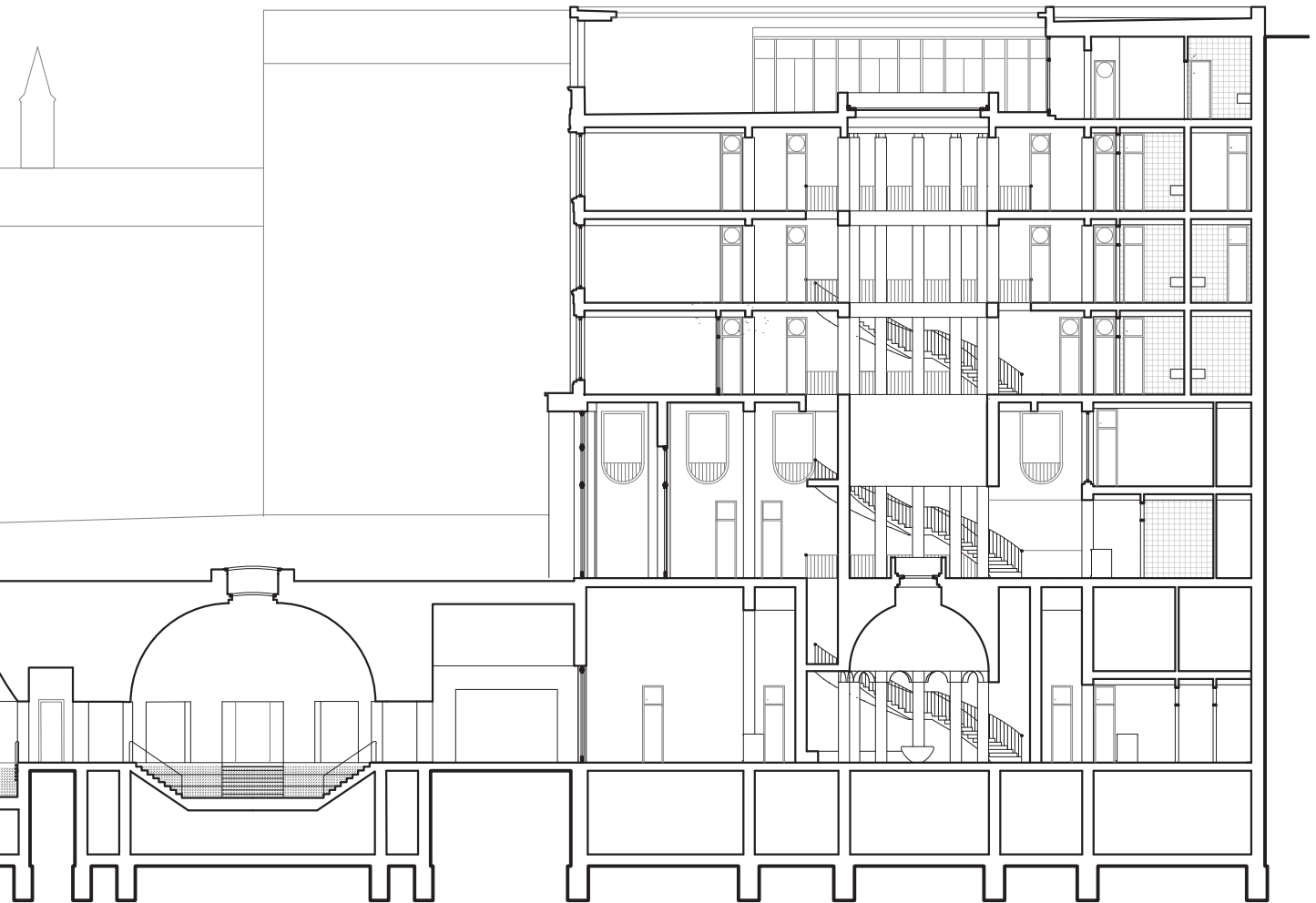
- 5.01-06 elektroléčba, inhalace, masáže
- 5.07 denní místnost zam.
- 5.08 we invalida
- 5.09 we ženy
- 5.10 hyg. kabina
- 5.11 we muži
- 5.12 šatna zam.
- 5.13 we zam.
- 5.14 úklidová místnost
- 5.15 šatna zam.
- 5.16 we zam.
- 5.17 sklad odpadu
- 5.18 sklad
- 5.19 sklad

- 60.1 odpočívárna
- 6.02 střešní bar
- 6.03 wc muži
- 6.04 wc ženy
- 6.05 úklidová místnost
- 6.06 wc invalidé
- 6.07 sklad
- 6.08 sklad
- 6.09 sklad, zázemí baru
- 6.11 šatna zam.
- 6.12 wc zam.

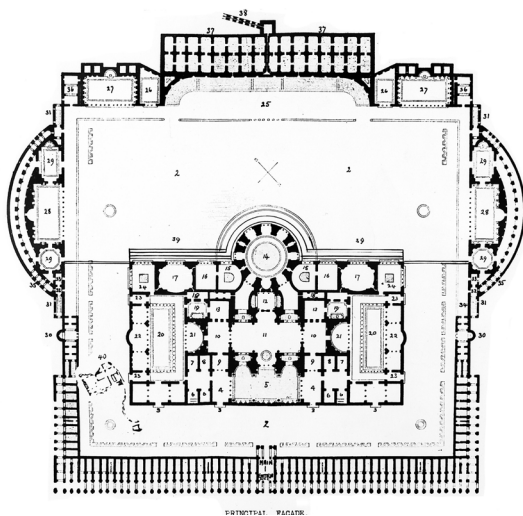
podélný řez

Podzemní část římské lázně

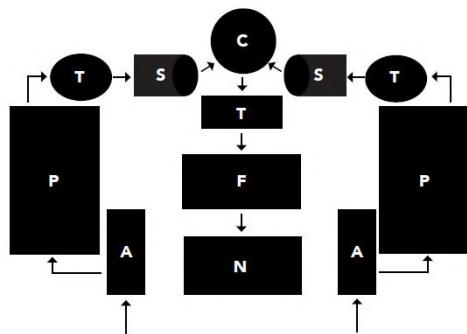
Samotný nadzemní objekt paláce, sice monumentální, nikoliv však dostatečné velikosti pro zakomponování velkorysejších atmosférických prostorů. Podzemní lázně jsou tvarovým kontrastem k lehce utilitární nadzemní části domu, kde jsou umístěny primárně suché provozy procedur.

typologie:

- A...Apodyterium - prostor převlékárny
- P...Palestra - venkovní prostor pro cvičení se sloupořadím
- T...Tepidarium - teplá koupel
- S...Sudatorium - sauna
- C..Caldarium- horká ponorná lázeň
- F...Frigidarium - ochlazovna
- N...Natatio - venkovní bazén

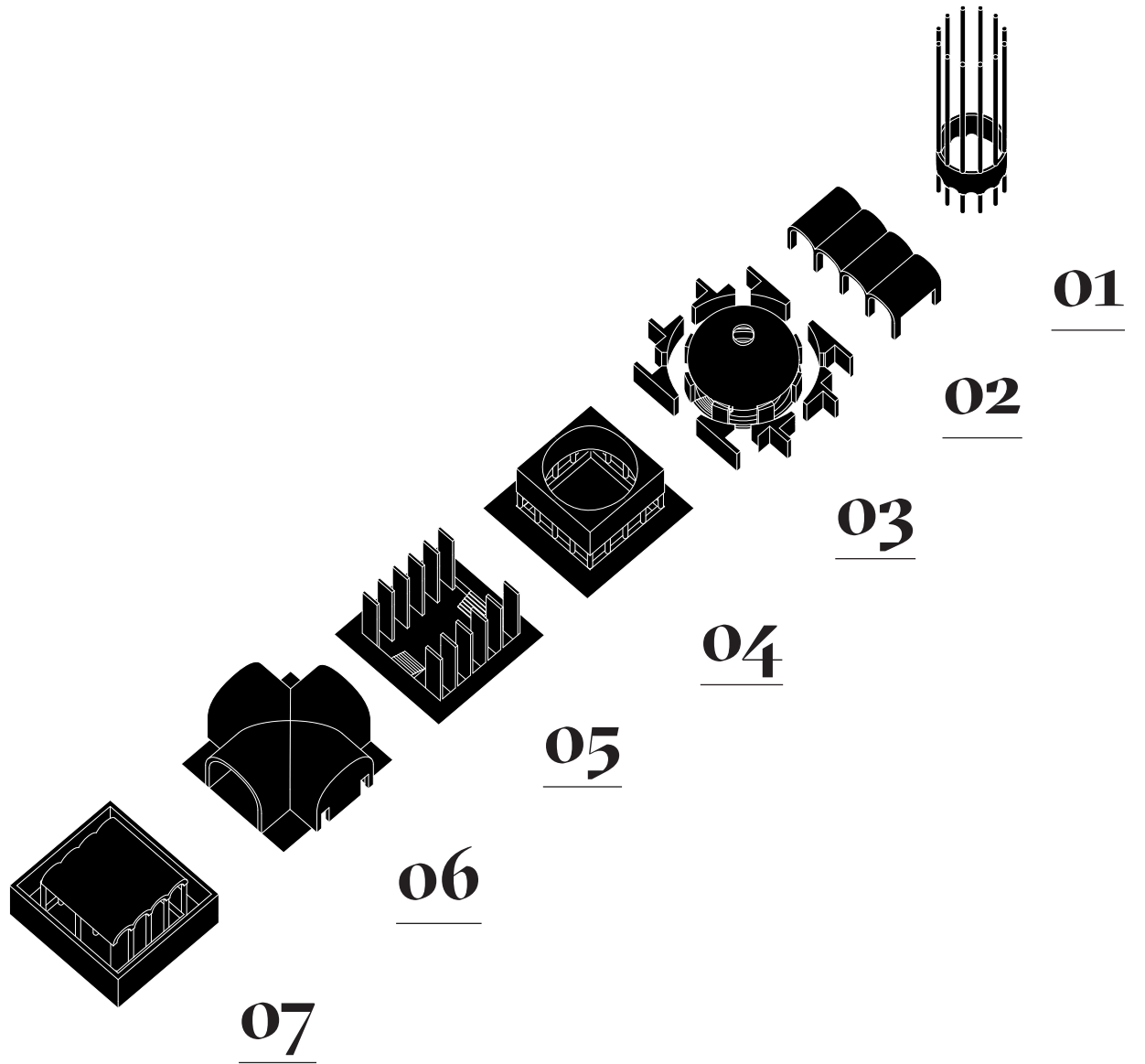

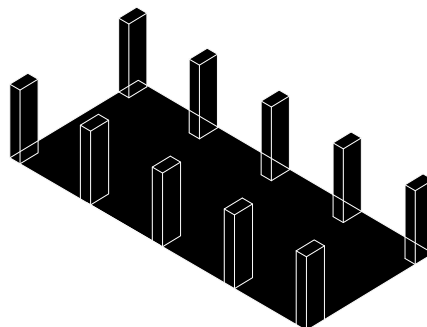
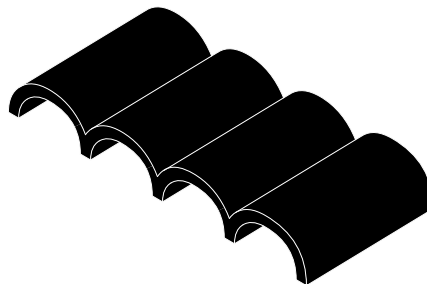
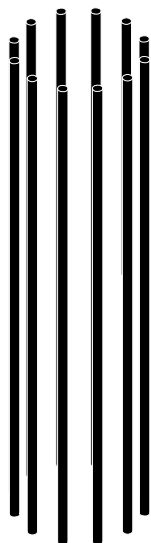
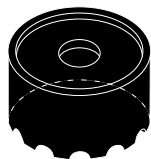
Terme di Caracalla

„Římské lázně“ v podzemí jsou komponovány jako soustava za sebou jdoucích malých chrámů, archetypálních prostorů inspirovaných typologií antických lázní. S návazností i formou prostorů pracuji volně a za pomoci různých typů zastřešení a propouštěním přirozeného světla do podzemí dosahuji pokaždé trochu jiné prostorové atmosféry.

01

Palestra

sloupová hala
vstup do lázní

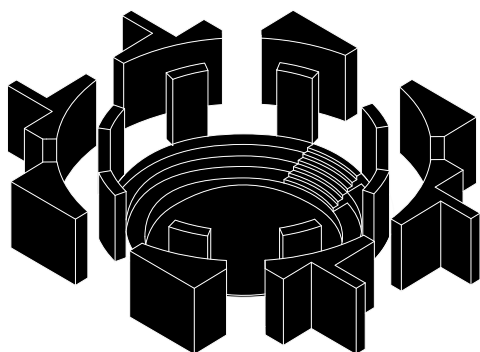
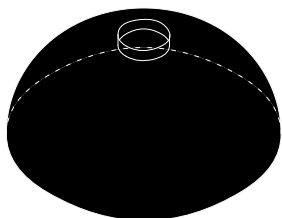
Antická typologie palestry je přetransformována do formy sloupového atria procházejícího celým objektem. V nadzemní části funguje jako vertikální komunikace a orientační bod návštěvníků, umožňující kontakt s okolním světem. Na úrovni podzemí je tento prostor zastřešen kopulí a jako parafráze antického monopteru zastřešuje kašnu s vyvedeným Křížovým pramenem. Je vstupní branou, počátkem i koncem podzemní očisty ducha.

02

Tepidarium

ohřívárna

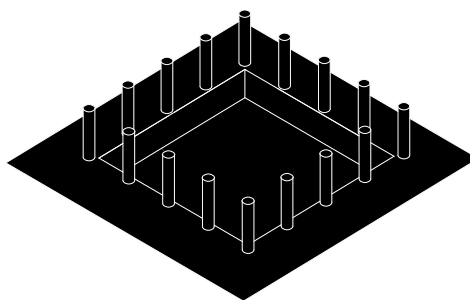
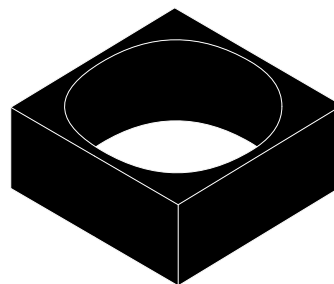
Navazující, ve směru vstupního portálu, zaklepnutá místnost s předeřhřátým vzduchem. Ohřátí organismu a zmírnění teplotního šoku před vstupem do procedurální a saunové části.

03

Caldarium teplý bazén

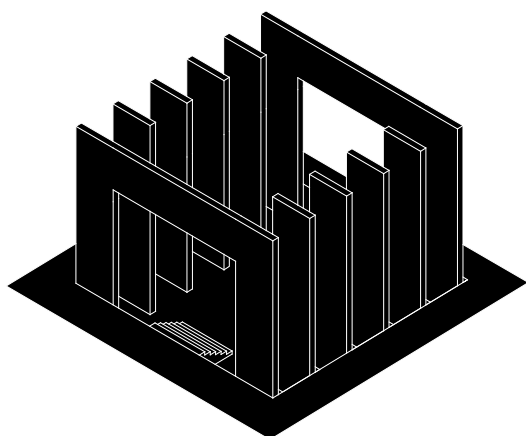
Teplota a vlhkost vzduchu se zvyšuje. Monumentální kruhovitý prostor s teplým bazénem zastřešen kopulí s otvorem propouštějícím přirozené světlo z náměstí. Oblé tvary „objímají“ návštěvníka a připravují ho na další zážitek.

04

Tepidarium teplý bazén

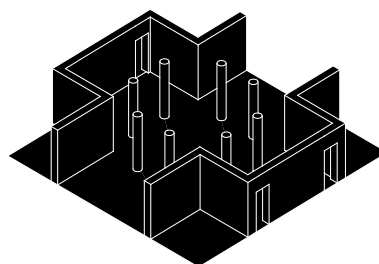
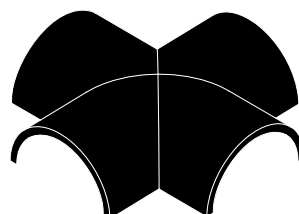
Po caldariu dochází k opětovnému mírnému snížení teploty. Půdorysný čtverec s kruhovitým kuželem vzhůru. Navazující proozy rašelinových zábalů.

05

Frigidarium
ochlazovna

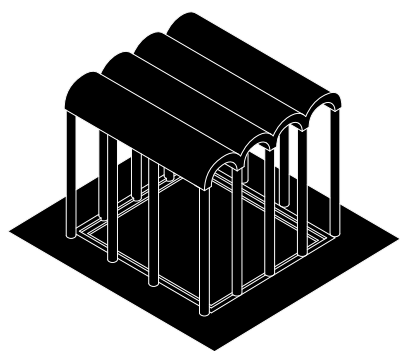
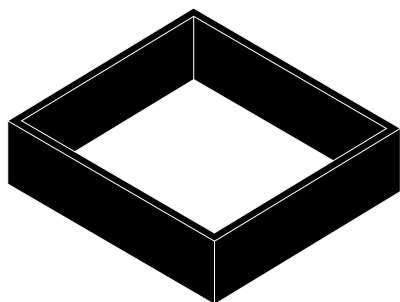
Studená místnost s ledovým ponorným bazénem. Prostor výrazně artikulovaný pomocí subtilních desek – sloupů, které atakují prostor a umocňující pocit z ledové vody a chladu. Rozdělením bazénu žiletkami vznikají intimnější menší bazénky po stranách.

06

Tepidarium
odpočívárna

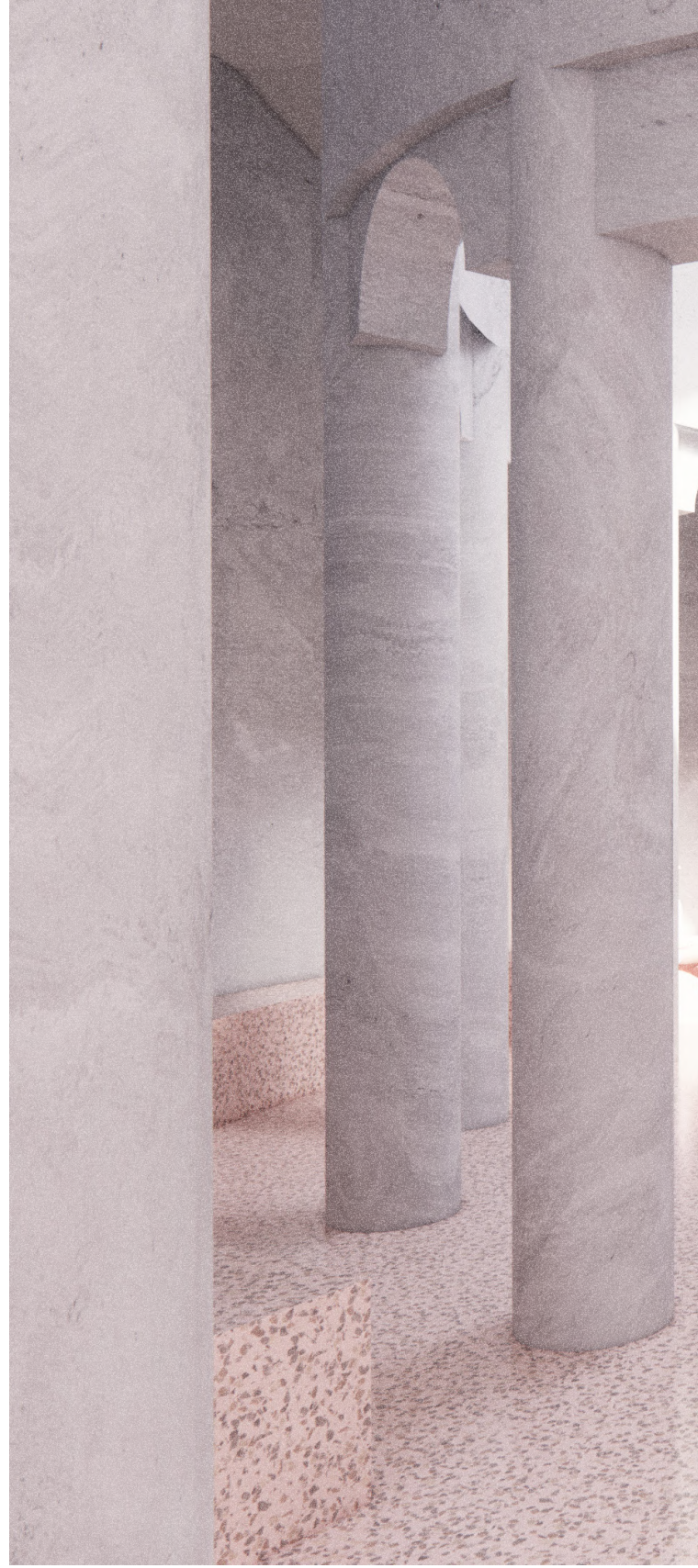
Závěrečná místnost odpočívárny s teplým vzduchem jako předěl mezi bazénem a zbytkem podzemního prostoru.

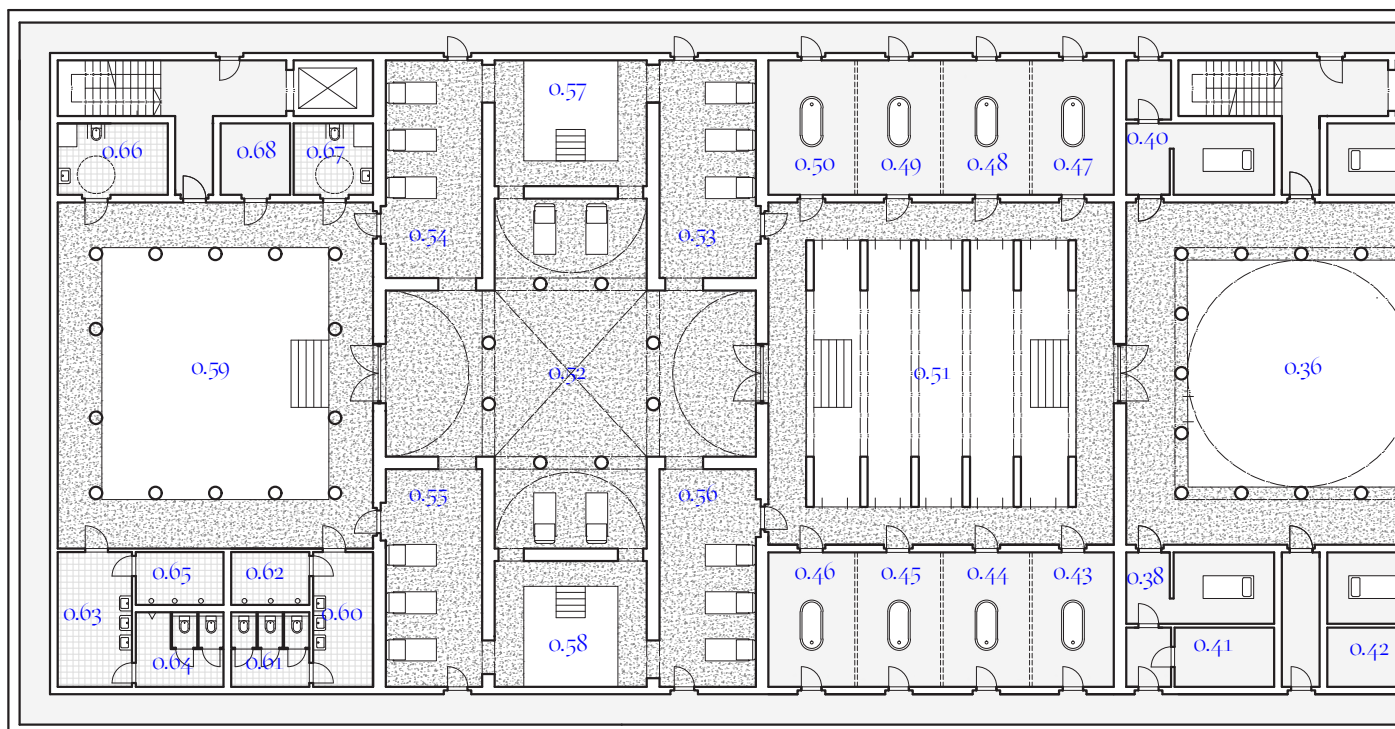
07

Natatio bazén

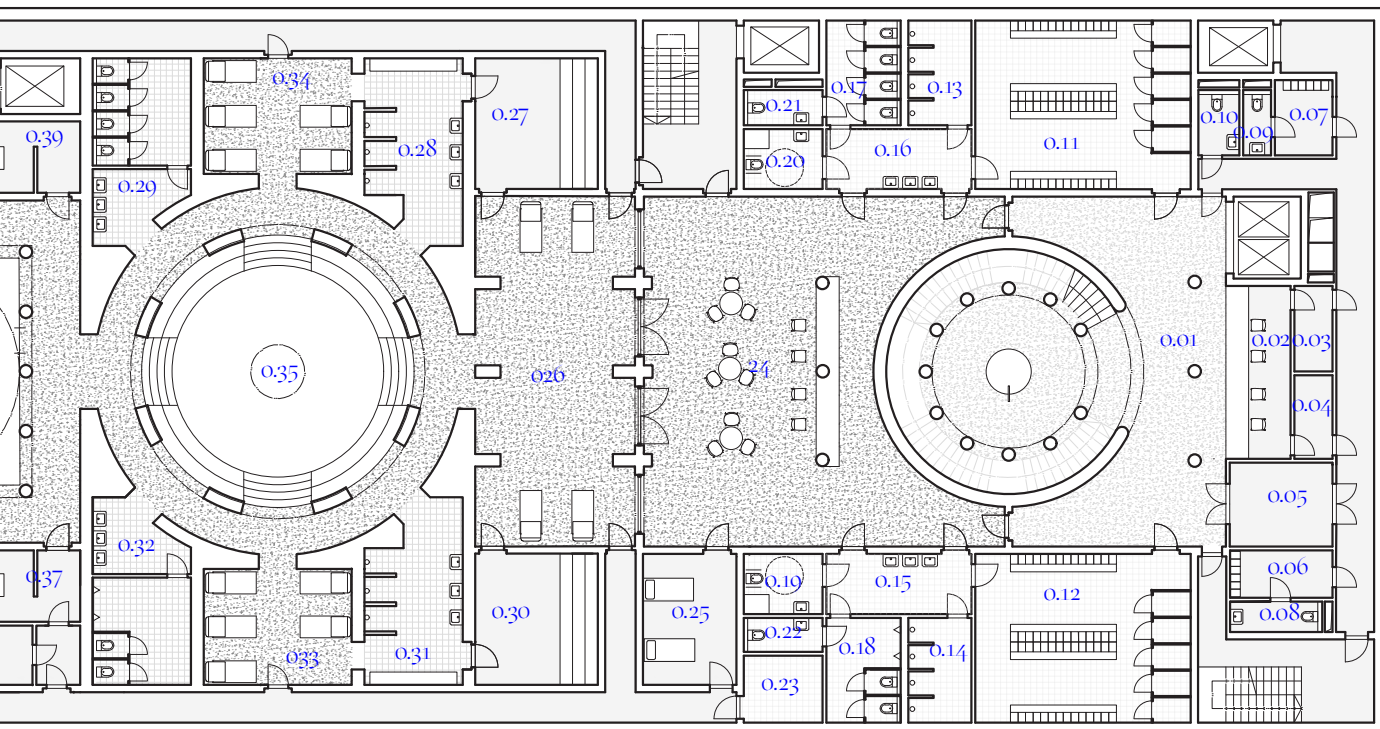
Vyústění cesty v bazén s vysokým sloupořadím po stranách. Teplota se dostává do normálu a díky mírně klesajícímu dnu je možné bazén využít i k plavání.

0.01	vstupní hala	0.11	šatna ženy	0.21	hyg. kabina
0.02	recepce, výdej prádla	0.12	šatna muži	0.22	úklid. míst.
0.03	sklad čís. prádla	0.13	sprchy ženy	0.23	sklad
0.04	sklad špin. prádla	0.14	sprchy muži	0.24	občerstvení
0.05	sklad	0.15	umýv. muži	0.25	ošetřovna
0.06	šatna zam.	0.16	umýv. ženy	0.26	tepidarium
0.07	šatna zam.	0.17	we ženy	0.27	sauna ženy
0.08	we zam.	0.18	we muži	0.28	sprchy ženy
0.09	we zam.	0.19	we invalida	0.29	we ženy
0.10	úklid. míst.	0.20	we invalida	0.30	sauna muži

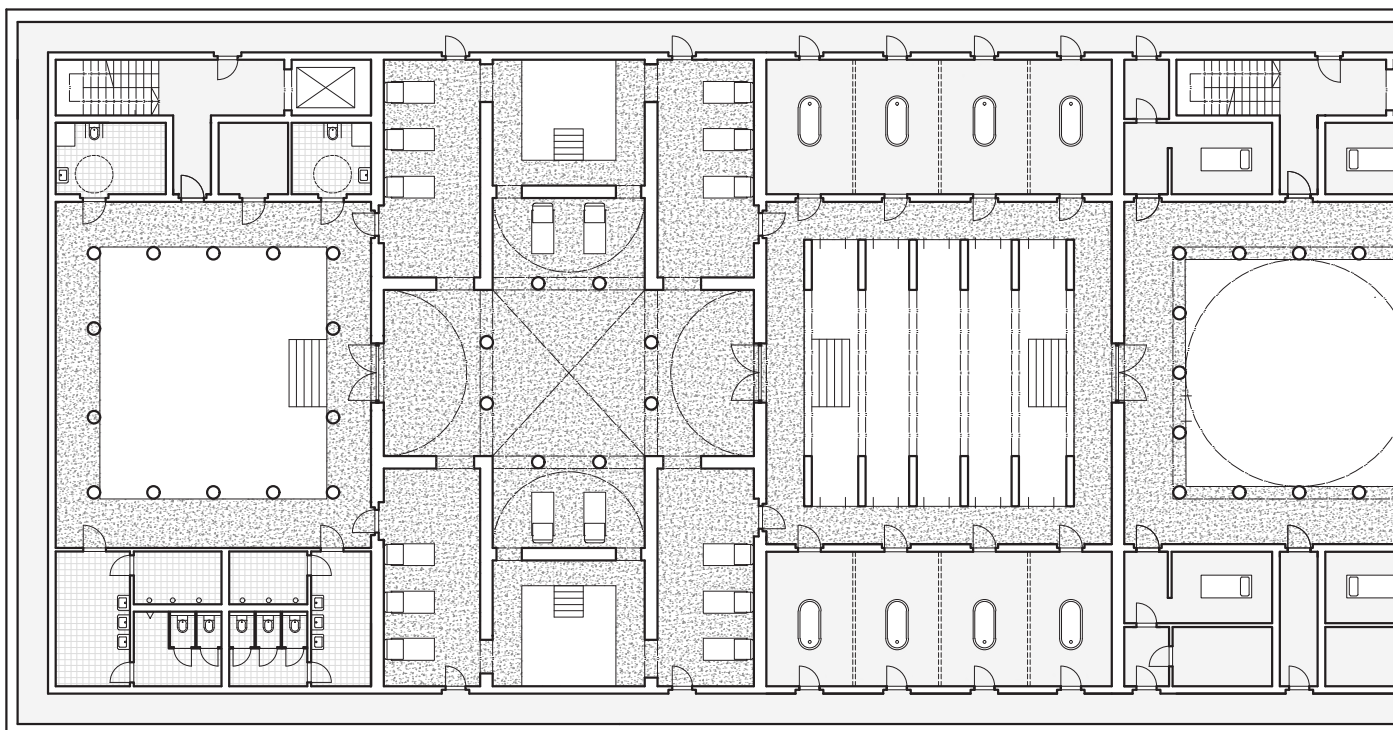

0.31	sprchy muži	0.51	frigidarium	0.64	wc muži
0.32	wc muži	0.52	tepidarium	0.65	sprchy muži
0.33	odpočívárna	0.53-56	odpočívárna	0.66	wc, sprcha invalida
0.34	odpočívárna	0.57	bazének	0.67	wc, sprcha invalida
0.35	caldarium	0.58	bazének	0.68	sklad
0.36	tepidarium	0.59	natatio, bazén		
0.37-40	zábaly	0.60	umývárna ženy		
0.41	přípravný sklad	0.61	wc ženy		
0.42	přípravný sklad	0.62	sprchy ženy		
0.43-50	vodoléčebné koupele	0.63	umývárna muži		

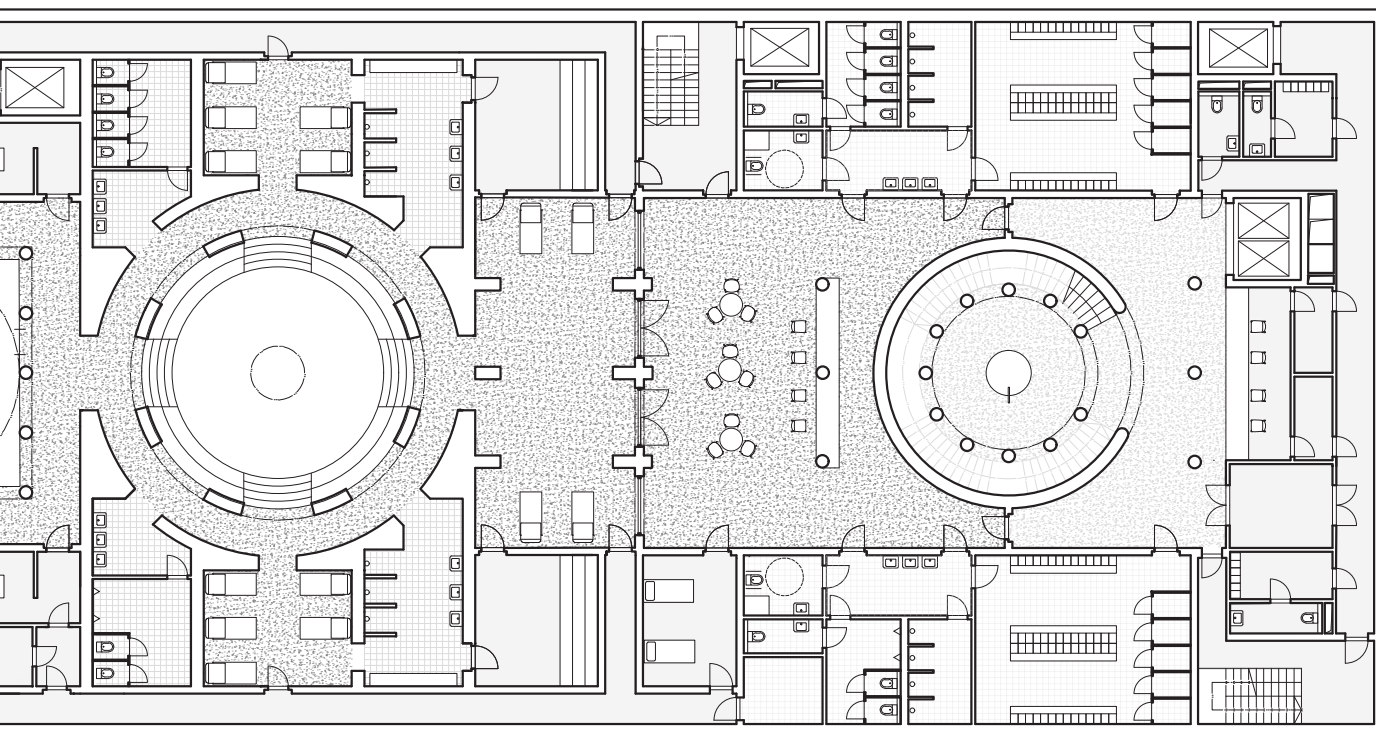

0.01	vstupní hala	0.11	šatna ženy	0.21	hyg. kabina
0.02	recepce, výdej prádla	0.12	šatna muži	0.22	úklid. míst.
0.03	sklad čís. prádla	0.13	sprchy ženy	0.23	sklad
0.04	sklad špin. prádla	0.14	sprchy muži	0.24	občerstvení
0.05	sklad	0.15	umýv. muži	0.25	ošetřovna
0.06	šatna zam.	0.16	umýv. ženy	0.26	tepidarium
0.07	šatna zam.	0.17	we ženy	0.27	sauna ženy
0.08	we zam.	0.18	we muži	0.28	sprchy ženy
0.09	we zam.	0.19	we invalida	0.29	we ženy
0.10	úklid. míst.	0.20	we invalida	0.30	sauna muži

0.31	sprchy muži	0.51	frigidarium	0.64	wc muži
0.32	wc muži	0.52	tepidarium	0.65	sprchy muži
0.33	odpočívárna	0.53-56	opdočívárna	0.66	wc, sprcha invalida
0.34	odpočívárna	0.57	bazének	0.67	wc, sprcha invalida
0.35	caldarium	0.58	bazének	0.68	sklad
0.36	tepidarium	0.59	natatio, bazén		
0.37-40	zábaly	0.60	umývárna ženy		
0.41	přípravný sklad	0.61	wc ženy		
0.42	přípravný sklad	0.62	sprchy ženy		
0.43-50	vodoléčebné koupele	0.63	umývárna muži		

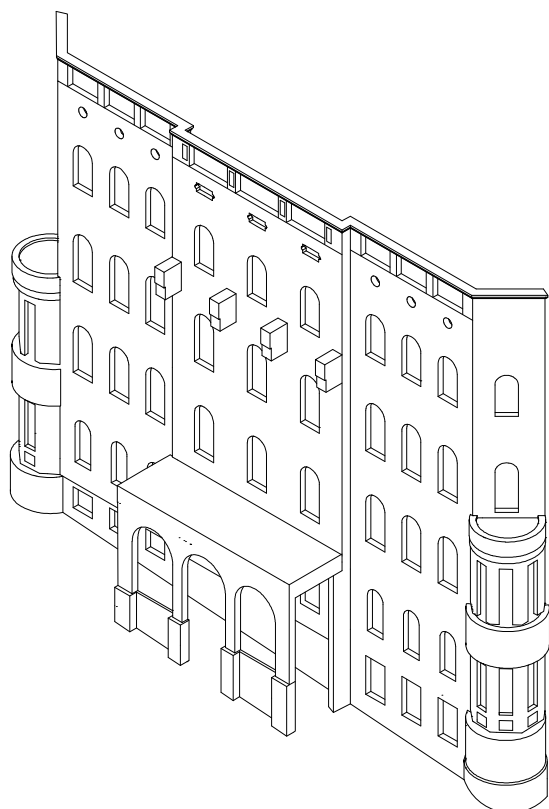

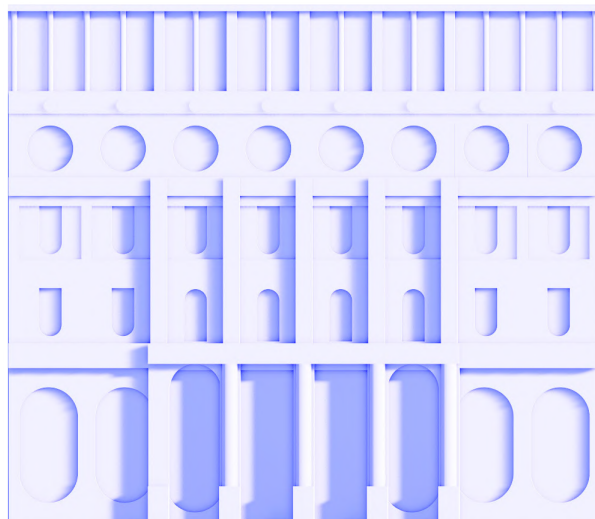
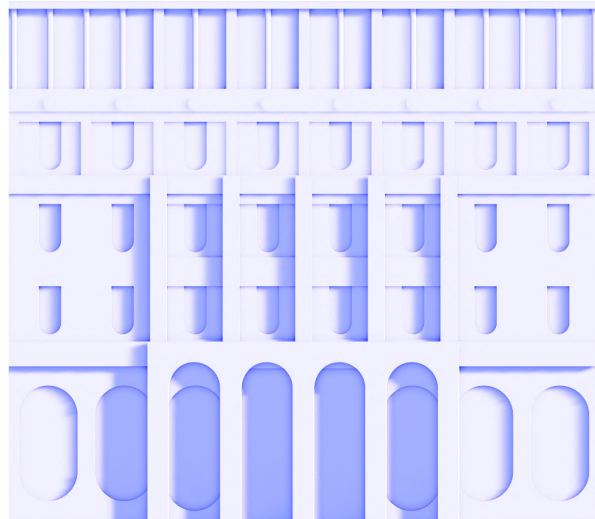
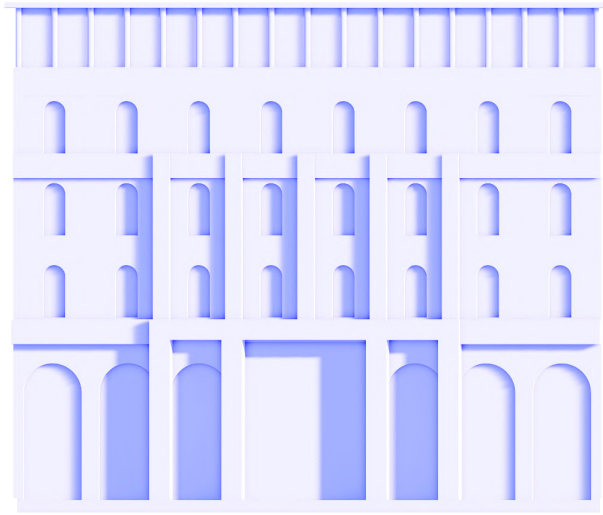
hledání odkazu původního Halbayerova domu

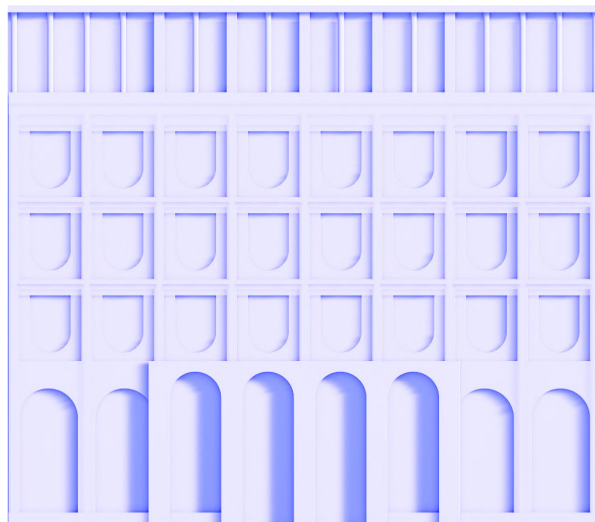
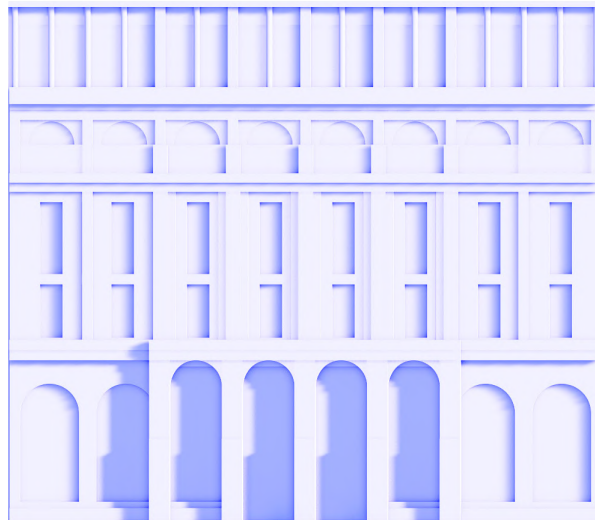
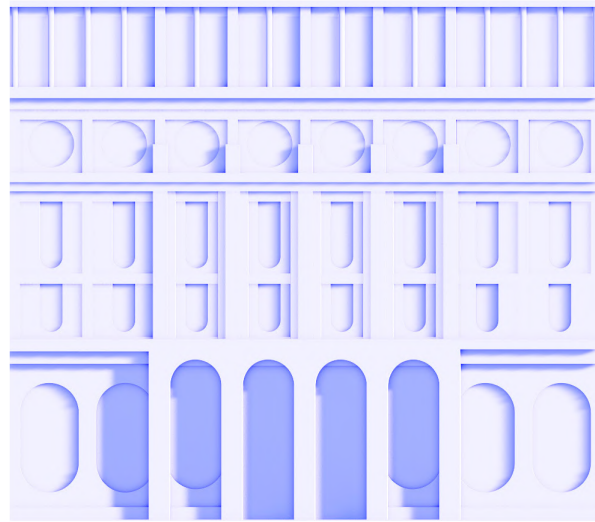
Při hledání nového výrazu domu jsem začínal s formou obnažené struktury původního lázeňského domu Rozkvět a s jednotlivými prvky jeho fasády, definovanými v analytické části práce.

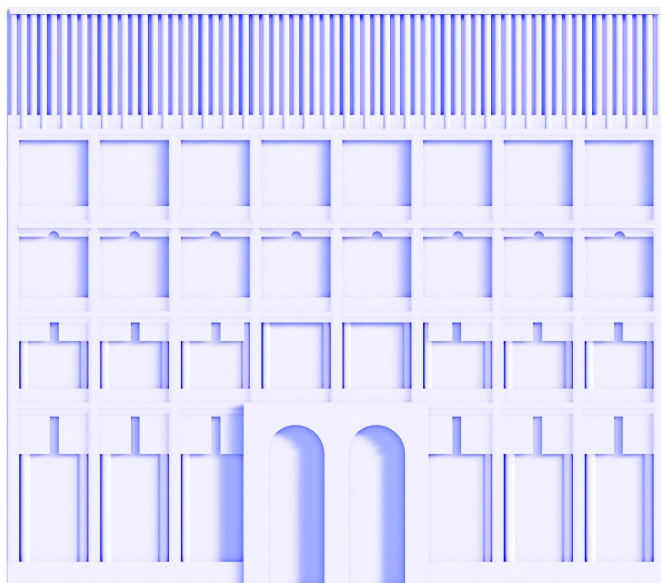
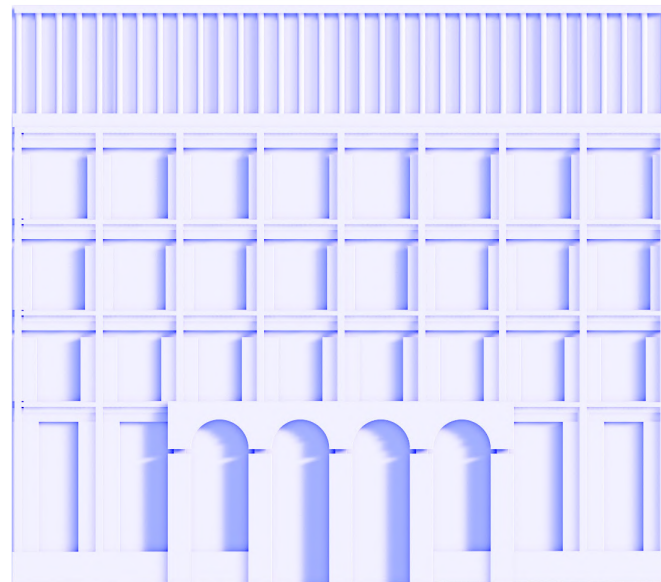
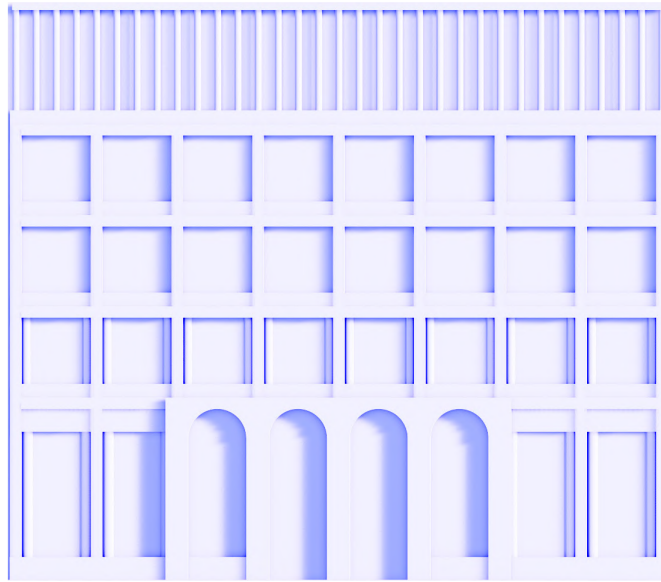
V této fázi jsem zkoumal jakým způsobem zakomponovat výraz původního objektu do nové fasády tak, aby byl majestátní Halbayerův dům z návrhu stále čitelný.

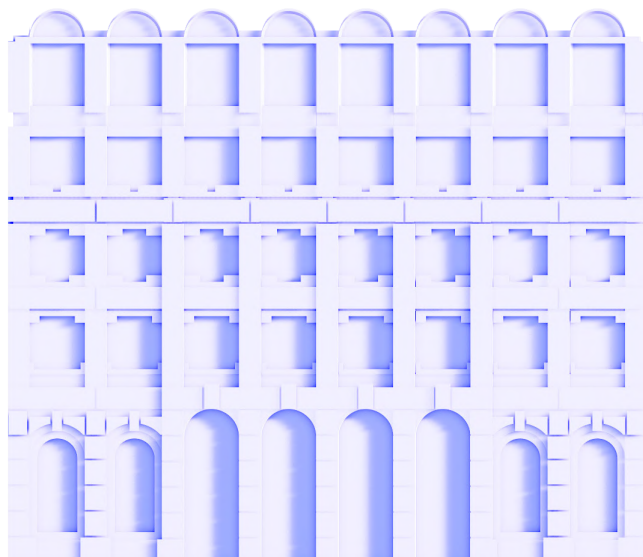
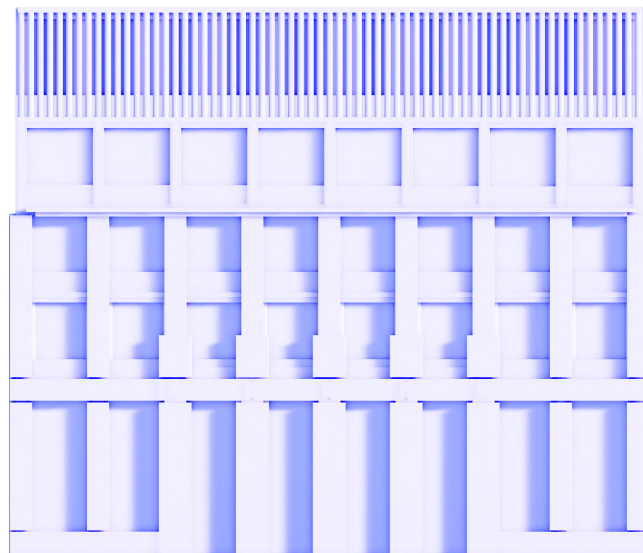
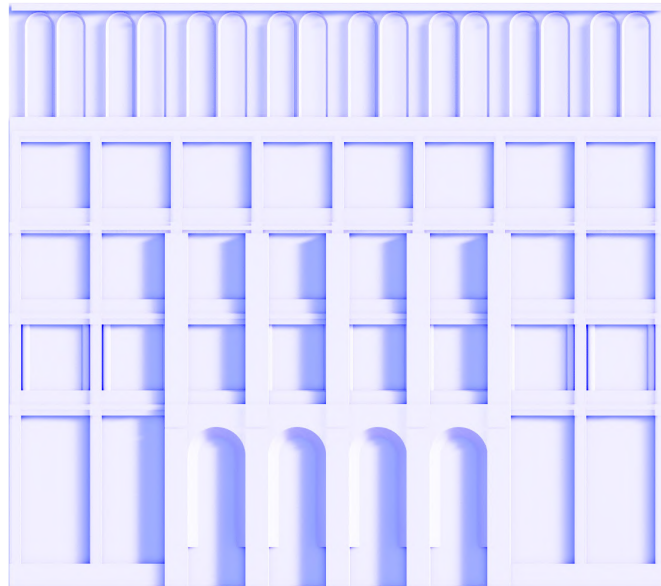
Kombinoval jsem různou míry otevřenosti a uzavřenosti fasády, různé principy při tvarování vstupního portálu a střešní balustrády. A hledal odpověď na otázku jak zakomponovat tyto historické elementy současným způsobem do nového domu, aby neztratil na vážnosti a nepůsobil postmoderním dojmem.

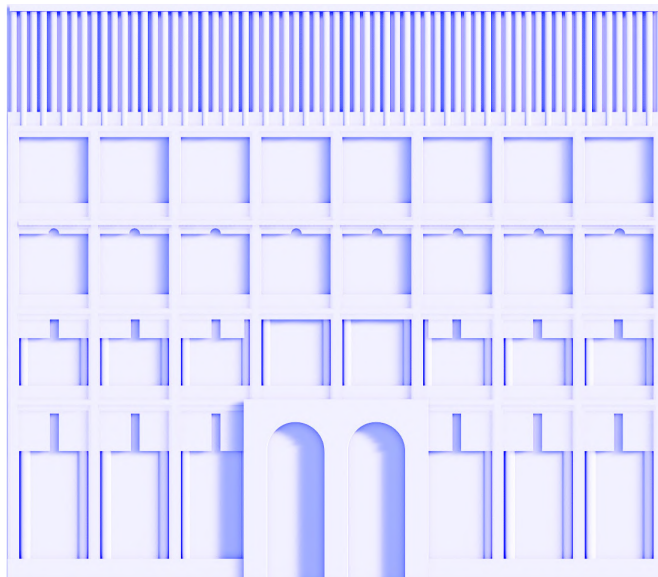
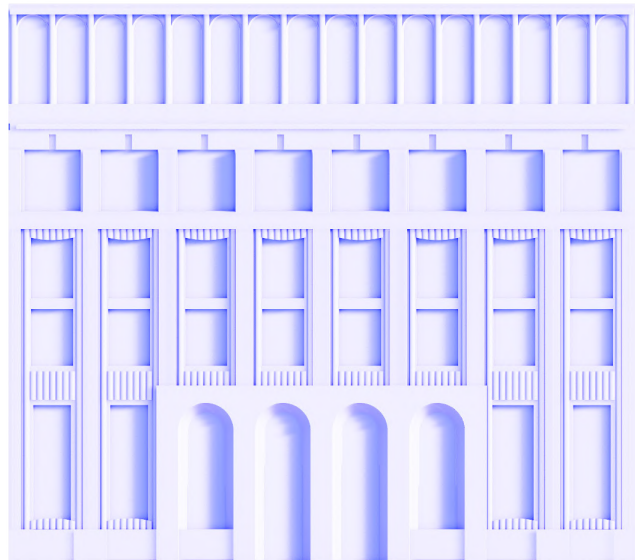
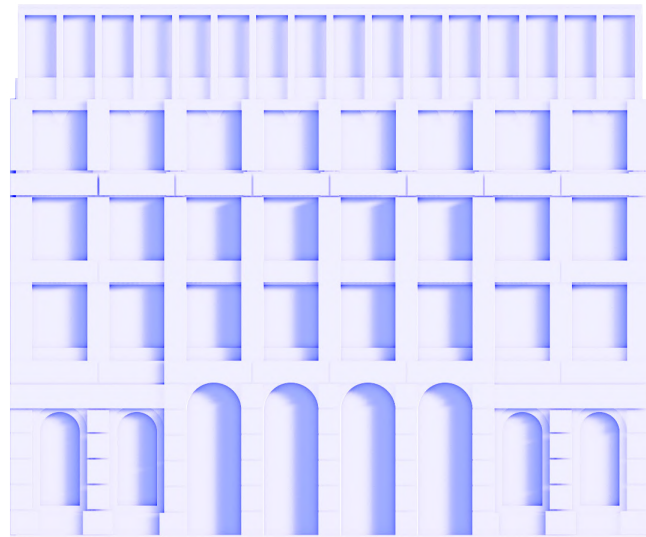

Fasáda

Pro finální variantu fasády jsem zvolil princip otočených obloukových oken jako hlavního výrazového prvku domu. Parapet oken je snížen, čímž jsem dosáhl větší otevřenosti domu vůči okolí. Kvůli umístění intimních provozů za okny je soukromí řešeno umístěním další vnitřní vrstvy fasády - lehkým světlo-propustným závěsem. Okna se opakují ve stejném rasteru a v místech, kde není kvůli vnitřní dispozici umístění okenního otvoru možné, je otvor plný. Z jižní i západní strany je objekt stíněn venkovními markýzami.

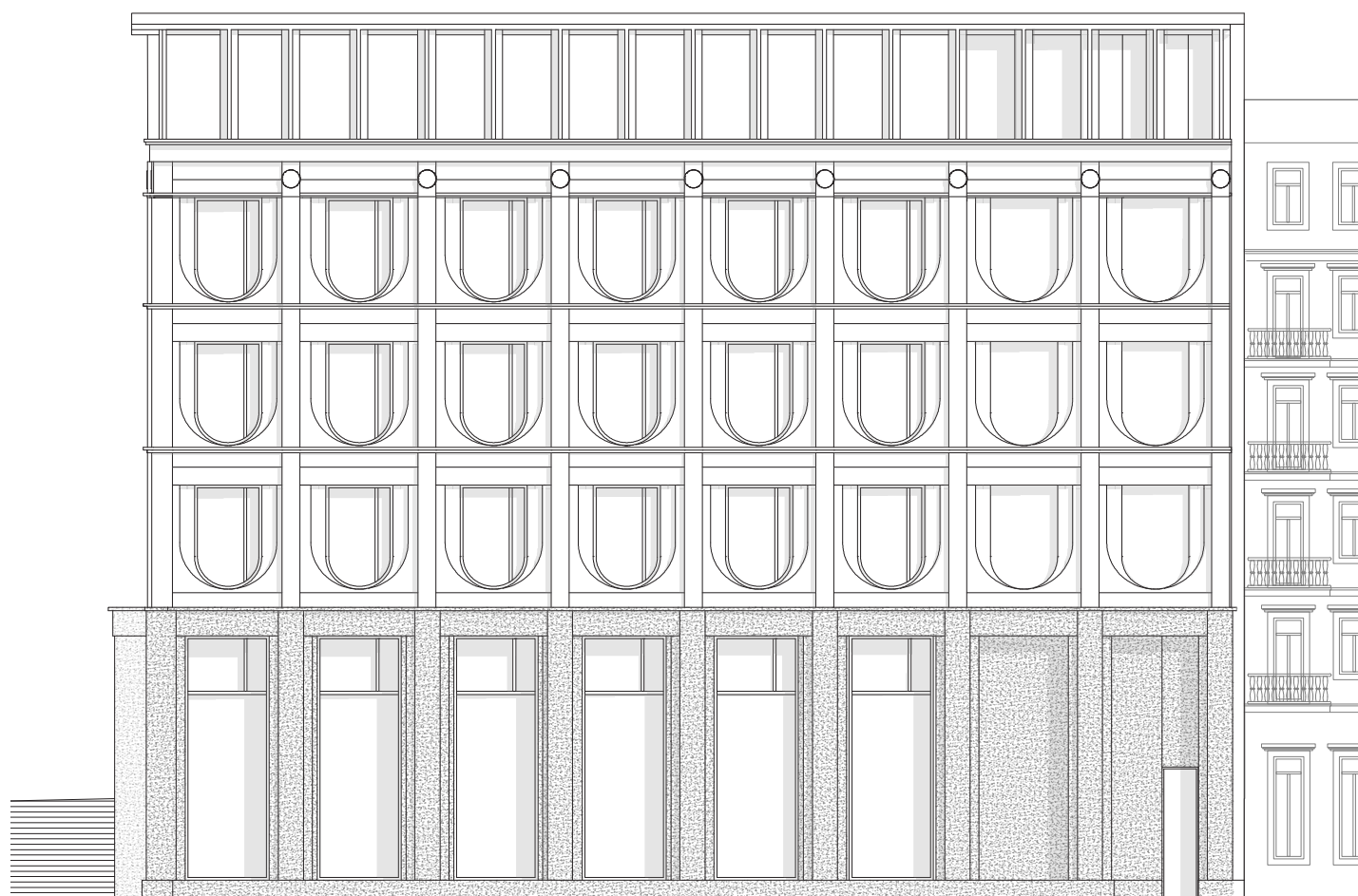
Část prvního nadzemního podlaží s kavárnou je od zbytku nadzemní části oddělena sloupy s obkladem z prefabrikovaných, hrubě broušených betonových panelů. Vstup je akcentován ve své centrální pozici lehkým předsazením před zbytek fasády a ukončením masivní římsou.

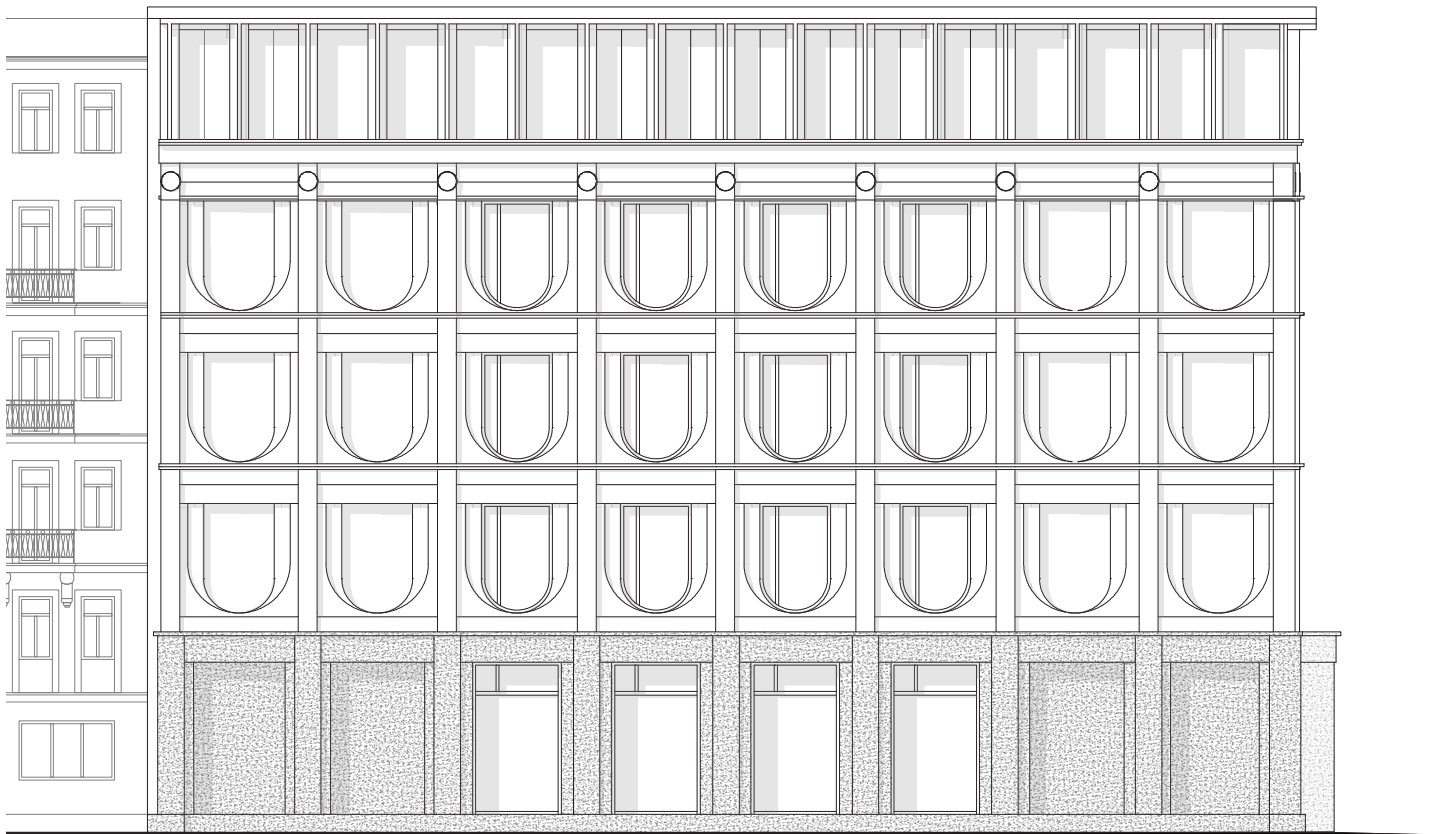
Vysoký řád, jeden z výrazných prvků původního domu, je na fasádě rovněž zachován akcentováním hmoty sloupů v centrální části.

Původní zdobná balustráda objektu je zde přetavena do formy vysoké subtilní střešní kolonády, která slouží jako promenádní prostor pro návštěvníky lázní za příznivého počasí.

západní pohled

severní pohled

Závěr

Pochopení a definice lázeňské architektury je komplexní téma a čím více jsem se jím v průběhu práce zabýval, tím více jsem si uvědomoval, jak složité bude ho nezkratkovitě prezentovat.

Určitým zkratkám však nebylo možné se z časových důvodů vyhnout. Chybně jsem si lázeňskou architekturu vyložil jako architekturu palácovou a té přiřadit přísný a monumentální výraz.

Okouzlen okolními domy a touhou se jim novým objektem vyrovnat, jsem v návrhu sklouzl k nepřiměřené přísnosti, pravého opaku hravé a měkké šlehačkové architektury okolí. Právě hledání jemnosti a drobné formy současného dekoru již v posledních fázích projektu nebylo věnováno tolik úsilí, kolik by si takový objekt zaslouhoval.

V úvodu si práce kladla za cíl odpovědět na otázku, jakým způsobem se dá soudobě přetavit něco tak tvarově rozmanitého a zda je vůbec možné a žádoucí dnes tento nadbytečný dekor v moderní architektuře reprodukovat. Práce spíše než jasnou odpověď, ukazuje cestu a princip, jakým by se mělo při návrhu nového objektu v tomto kontextu postupovat.

Seznam použitých zdrojů

ZEMAN, Lubomír a Pavel ZATLOUKAL. Slavné lázně Čech, Moravy a Slezska. Praha: Foibos Books, 2014. Slavné stavby. ISBN 978-8087073-79-7.

ZEMAN, Lubomír - Čtyři tématické studie pro sériovou transnacionální nominaci“ Slavné lázně Evropy“ na listinu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO

ZEMAN, Lubomír - Katalog k Výstavě o francouzských vlivech v české lázeňské architektuře, Karlovy vary, 2014, ISBN: 978-80-88017-14-1,

ZEMAN, Lubomír, Karel KUČA a Věra KUČOVÁ. Západočeský lázeňský trojúhelník. Karlovy Vary: Karlovarský kraj, 2008. ISBN 978-80-87104-30-9.

ZATLOUKAL, Pavel. Deset století architektury. Praha: Správa Pražského hradu, 2001. ISBN 80-86161-39-0.

Ing Richard Švandrlík - HAMELIKA - Vše o historii Mariánských Lázní. Ing Richard Švandrlík - HAMELIKA - Vše o historii Mariánských Lázní [online]. Dostupné z: <https://www.hamelika.cz/>

Začarovaný mariánský kruh - investigace.cz. investigace.cz - České centrum pro investigativní žurnalistiku [online]. Copyright © 2021 [cit. 29.05.2021]. Dostupné z: <https://www.investigace.cz/zacarovany-mariansky-kruh/>

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Jan Maleček

datum narození: 22/01/1994

akademický rok / semestr: LS 2020/2021

obor: architektura a urbanismus

ústav: Ústav nauky o budovách 15118

vedoucí diplomové práce: doc. Ing. arch. Boris Redčenkov

téma diplomové práce: Lázeňský dům v Mariánských Lázních

viz příhláška na DP

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Doplnění chybějícího nároží na parcele původního lázeňského domu Rozkvět a rekonstrukce veřejného prostoru Mírového náměstí.

2/

Pro AU/ součástí zadání bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program

Veřejné městské lázně, kulturní prostory s přesahem do veřejného prostoru

Stavební program může být upraven po dohodě s vedoucím DP

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

Návrh nové veřejné stavby v historickém centru lázeňského města s důrazem na specifický kontext okolní lázeňské architektury

Autorský text, analýza, koncept řešení, situace, půdorysy, řezopohledy, detaily fasády, vizualizace

Měřítka výkresů budou upřesněna vedoucím DP

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

- model, portfolio

Datum a podpis studenta 20.2.2021

Datum a podpis vedoucího DP

Datum a podpis děkana FA ČVUT

registrováno studijním oddělením dne

01 -03- 2021

25.02.2021

W

**ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
FAKULTA ARCHITEKTURY**

AUTOR, DIPLOMANT: Bc. Jan Maleček
AR 2020/2021, LS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE: LÁZEŇSKÝ DŮM V MARIÁNSKÝCH LÁZNÍCH
(ČJ)

(AJ) PUBLIC SPA HOUSE IN MARIÁNSKÉ LÁZNĚ

JAZYK PRÁCE: ČJ

Vedoucí práce:	doc. Ing. arch. Boris Redčenkov · Ústav: Ústav nauky o budovách 15118
Oponent práce:	Ing. arch. Vojtěch Franta
Klíčová slova (česká):	lázně, Mariánské Lázně, lázeňský dům
Anotace (česká):	Diplomová práce se zabývá studiem mariánskolázeňské architektury. Navrženým objektem městských lázní hledám odpověď na otázku, jakým způsobem do tohoto specifického kontextu zasahovat. Navržené lázně se nacházejí v čele bloku na parcele bývalého hotelu Rozkvět na Mírovém náměstí v centru města.
Anotace (anglická):	The diploma thesis deals with understanding and study of the architecture of Mariánské Lázně. The proposal of the new public spa house is looking for a way of interveing this specific context. The spa house is located at the head of the block on the plot of a former Rozkvět hotel in the city center.

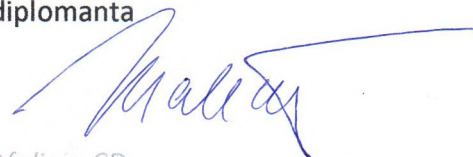
Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou prací vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne

podpis autora-diplomanta

20.5.2021

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolia a CD.

